

MINISTERUL ECONOMIEI SI COMERTULUI

Program Operational Sectorial
**“CRESTEREA COMPETITIVITATII
ECONOMICE”**

- proiect -

**București,
Iunie 2006**

CUPRINS

1.	ANALIZA SITUATIEI ACTUALE	5
1.1.	<i>Factori de competitivitate</i>	5
1.2.	<i>Industria prelucratoare</i>	9
1.3.	<i>Sectorul IMM</i>	13
1.4.	<i>Cercetare stiintifica, dezvoltare tehnologica si inovare</i>	18
1.5.	<i>Piata de tehnologia informatiei comunicatii (TIC)</i>	22
1.6.	<i>Energia</i>	27
1.7.	<i>Turismul</i>	31
2.	ANALIZA SWOT	34
3.	STRATEGIA	36
3.1.	<i>Obiective</i>	39
3.2.	<i>Lista Axelor Prioritare:</i>	40
3.2.1.	<i>Axa Prioritara 1: Un sistem inovativ de productie</i>	40
3.2.2.	<i>Axa Prioritara 2: Cercetare, dezvoltarea tehnologica si inovarea pentru competitivitate</i>	46
3.2.3.	<i>Axa Prioritara 3: Tehnologia informatiei si comunicatiilor pentru sectoarele privat si public</i>	49
3.2.4.	<i>Axa Prioritara 4: Cresterea eficientei energetice si dezvoltarea durabila a sistemului energetic</i>	53
3.2.5.	<i>Axa Prioritara 5: Romania, destinatie atractiva pentru turism si afaceri</i>	57
3.2.6.	<i>Axa Prioritara 6: Asistenta tehnica</i>	59
3.3.	<i>Coerenta si conformitatea cu politicile comunitare si nationale</i>	63
3.4.	<i>Complementaritatea cu alte Programe Operationale si cu operatiunile finantate din FEADR si FEP 73</i>	
4.	PLANUL FINANCIAR	76
5.	IMPLEMENTAREA	78
5.1.	<i>Management</i>	78
5.2.	<i>Monitorizare si evaluare</i>	82
5.3.	<i>Management financiar si control</i>	86
5.4.	<i>Informare si publicitate</i>	91
5.5.	<i>Sistemul unic informatic de management (SMIS)</i>	93
6.	PARTENERIAT	94
7.	ANEXE	97

INTRODUCERE

Programul operational sectorial „Cresterea competitivitatii economice” (POS CCE) este unul dintre cele sapte programe operationale sectoriale (POS-uri), instrumente pentru realizarea prioritatilor trasate prin Cadrul Strategic National de Referinta (CSNR) si prin Planul National de Dezvoltare (PND) 2007 – 2013. Aceste documente strategice la nivel national urmaresc consolidarea si aplicarea in Romania a politicilor de coeziune sociala si economica si a celor de dezvoltare regionala cu adaptarea corespunzatoare a acestora la politicile europene si la strategia Lisabona, orientata cu precadere spre cresterea economica si crearea de locuri de munca.

POS CCE raspunde pe de o parte primei prioritati a PND 2007 – 2013: „Cresterea competitivitatii economice si dezvoltarea economiei bazate pe cunoastere” si pe de alta parte prioritatii a doua a CSNR, respectiv „Cresterea competitivitatii economice pe termen lung”, contribuind in acelasi timp si la implementarea tuturor celorlate prioritati ale CSNR.

POS CCE a fost elaborat sub coordonarea Autoritatii de Management pentru POS CCE – Ministerul Economiei si Comertului si este rezultatul consultarilor atat cu partenerii strategici (Autoritatea de Management pentru Cadrul de Sprijin Comunitar – Ministerul Finantelor Publice, alte Autoritati de Management coordonatoare ale celorlalte POS-uri, institutiile desemnate ca Organisme Intermediare, alte ministere si agentii), cat si cu partenerii sociali (organizatii ale societatii civile, potentiali beneficiari) si alti parteneri implicati in domeniul complex al cresterii competitivitatii economice.

Reponsabilitatea implementarii programului apartine Autoritatii de Management pentru POS CCE, respectiv Directia Programe cu Organizatii Internationale din cadrul MEC. Organismele Intermediare desemnate pentru realizarea eficienta a programului sunt: Agentia Nationala pentru Intreprinderi Mici si Mijlocii si Cooperatie (ANIMMC), Ministerul Educatiei si Cercetarii – Departamentul Cercetare (MEdC), Ministerul Comunicatiilor si Tehnologiei Informatiei (MCTI), Ministerul Economiei si Comertului - Directia Generala Politica Energetica, si Autoritatea Nationala pentru Turism (ANT) din cadrul Ministerului Transporturilor, Constructiilor si Turismului.

Elaborarea POS CCE a luat in considerare analiza situatiei curente a antreprenoriatului si inovarii, cu accentuarea sectorului intreprinderilor mici si mijlocii (IMM), resursele pentru domeniul cercetarii dezvoltarii si inovarii (CDI), tehnologia informatiei si comunicatiilor (TIC), eficienta energetica si protectia mediului in sectorul energetic si nu in ultimul rand domeniul turismului.

In continuare, analiza SWOT se constituie ca baza pentru dezvoltarea strategiei. In acest cadru, POS CCE cuprinde de asemenea atat descrierea axelor prioritare, a domeniilor majore de interventie si a operatiunilor propuse, cat si propunerea de programare financiara, prevederile de implementare si aranjamentele partenoriale.

Obiectivul general al POS CCE este **cresterea productivitatii intreprinderilor romanesti pentru reducerea decalajelor fata de productivitatea medie la nivelul UE**. Tinta este o crestere medie anuala a productivitatii pe angajat de cca. 5,5 %. Aceasta va permite Romaniei sa atinga un nivel de aproximativ 55% din productivitatea medie a UE pana in anul 2015.

Obiectivele specifice sunt:

- Consolidarea si dezvoltarea sectorului productiv
- Constituirea unui mediu favorabil dezvoltarii intreprinderilor
- Cresterea capacitatii C&D si stimularea cooperarii intre institutii de CDI si sectorul productiv
- Valorificarea potentialului TIC si aplicarea acestuia in sectorul public (administratie) si cel privat (cetateni, intreprinderi)
- Cresterea eficientei energetice si dezvoltarea durabila a sistemului energetic promovarea surselor regenerabile de energie
- Promovarea potentialului turismului romanesc

Avand in vedere deopotriva, posibilitatile identificate pentru imbunatatirea competitivitatii intreprinderilor romanesti pentru a face fata noilor provocari si folosirea oportunitatilor de a opera pe Piata Unica Europeana, cat si eligibilitatea Romaniei pentru sprijinul oferit de Fondul European de Dezvoltare Regionala (FEDR), in cadrul POS-CCE au fost identificate urmatoarele axe prioritare:

Axa Prioritara 1: Un sistem inovativ de productie

Axa Prioritara 2: Cercetarea, dezvoltarea tehnologica si inovarea pentru competitivitate

Axa Prioritara 3: Tehnologia informatiei si comunicatiilor pentru sectoarele privat si public

Axa Prioritara 4: Cresterea eficientei energetice si dezvoltarea durabila a sistemului energetic

Axa Prioritara 5: Romania, destinatie atractiva pentru turism si afaceri

Axa Prioritara 6: Asistenta tehnica

Asistenta Tehnica (AT) va sprijini implementarea si monitorizarea programului si va contribui in mod semnificativ la realizarea obiectivului general si a celor specifice.

Axele prioritare ale strategiei de competitivitate ale Romaniei sunt in deplina concordanta cu liniile de actiune cuprinse in Comunicarea Comisiei privind cadrul pentru competitivitate si inovare 2007 – 2013 si are in vedere liniile directoare ale CE pentru politica de coeziune pentru perioada 2007 – 2013.

Contributia FEDR la bugetul POS CCE pentru perioada de programare 2007 – 2013 este de 2 240 milioane Euro, ceea ce reprezinta 13,28 % din contributia comunitara la CSNR.

1. ANALIZA SITUATIEI ACTUALE

1.1. Factori de competitivitate

Cresterea economica durabila si imbunatatirea standardului de viata al populatiei sunt determinate de dezvoltarea competitivitatii economiei in contextul provocarilor mondiale (globalizarea economiei, deschiderea pietelor internationale, schimbarile tehnologice rapide), provocari ce trebuie sa fie transformate in oportunitati de catre economia romaneasca. Analiza factorilor de competitivitate si identificarea problemelor cu care se confrunta Romania, in scopul gasirii solutiilor optime pentru rezolvarea acestora, reprezinta o necesitate pentru evaluarea potentialului economic viitor al tarii.

Studiul asupra competitivitatii statelor lumii efectuat de World Economic Forum (WEF), situeaza Romania in 2005 pe pozitia 67 din 117 tari analizate (cu punctaj 3,67), in scadere fata de anul precedent, cand ocupa locul 63 din 104 tari analizate (punctaj 3,86) si in urma noilor state membre, dar si a altor tari candidate ca Bulgaria (locul 58) si Turcia (locul 66). World Economic Forum realizeaza analiza competitivitatii pe baza a trei factori: tehnologia, cadrul institutional si mediul macro-economic. Raportul asupra Competitivitatii Globale – World Economic Forum, 2003 si 2004 (pentru care sunt disponibile date) situa Romania pe pozitia 55 in ceea ce priveste tehnologia, 58 din punct de vedere al mediului macro-economic si 67 din punct de vedere al cadrului institutional, din 80 de tari analizate, ceea ce demonstreaza necesitatea unor imbunatatiri majore in aceste domenii.

In ultimii cinci ani Romania a inregistrat o **stabilitate macroeconomica**, esentiala pentru dezvoltarea durabila a tarii, marcata de o crestere consistenta a PIB, bazata pe investitii, exporturi si mai putin pe consum. Contributia domeniilor economice in structura produsului intern brut releva o imbunatatire a proportionalitatii acestora dar si o evolutie catre structuri moderne, caracteristice economiilor dezvoltate.

Trebuie mentionat ca datorita reformelor sale structurale, economia romaneasca are in prezent capacitatea de a raspunde cerintelor pietei, valorificand in timp real oportunitatile mediului economic international. Cresterea economica sustinuta, cu un ritm mediu anual de 6,1% in perioada 2001-2004, s-a datorat cresterilor anuale in constructii (8,2%), industrie (5,2%) si servicii (5,5%). In 2005, cresterea PIB a fost de numai 4,1%; jumatate din nivelul anului 2004 (+8,3%), fapt datorat in special declinului in agricultura, a unui ritm mai scazut de crestere in sectoarele industriale, dar a unei cresteri semnificative in constructii (+9,9%) si servicii (+8,1%); acestea doua din urma au contribuit cu 54,8% la formarea PIB.

Un indicator pozitiv al schimbarilor structurale din Romania, este cresterea constanta a ponderii sectorului privat in PIB, care a ajuns la 70,8% in 2004, fata de 63,7% in 1999.

In ciuda progresului substantial din ultimii ani, Romania se afla inca in urma competitorilor europeni din punctul de vedere al dezvoltarii economice, fapt ilustrat si de nivelul PIB la PPC, care este in jur de 50% din PIB-ul noilor state membre si de aproximativ 40% din cel al celor mai slab dezvoltate tari din UE-15 (Grecia, Portugalia). De asemenea, nivelul PIB pe locuitor (la standardul paritatii de cumparare) se situeaza in 2004 la doar o treime din media UE-25.

Evolutia **productivitatii muncii** (PIB la paritatea puterii de cumparare/persoana ocupata) a inregistrat un tendinta pozitiva dar insuficienta, crescand de la 27,9% in 2000 la 35,3% in 2004 din productivitatea medie inregistrata de UE-25.

Productivitatea muncii in industrie a crescut cu 11,6% pe an in perioada 2000-2003, procent superior fata de multe alte tari din regiune, precum Polonia (9,8%), Cehia (7,7%), Ungaria (8,9%) (Sursa: Buletinul Statistic CANSTAT 2003-2004). Desi acest indicator a avut o evolutie pozitiva, tendinta pastrandu-se si in 2004 (11,9%), Romania se situeaza in urma mediei tarilor UE, inclusiv a unor tari din regiune, pentru majoritatea activitatilor economice. Cresterea productivitatii depinde atat de dezvoltarea tehnologica, realizata prin investitii tangibile (echipamente, tehnologii noi) si intangibile (licente, brevete, marci si know-how), cat si de cresterea calitatii produselor, a marketingului si a aplicarii rezultatelor cercetarii-inovarii, dar si de alte surse ce determina cresterea valorii adaugate.

Costul scazut al fortei de munca este o sursa importanta a avantajului competitiv dar acesta se afla in scadere progresiva, determinand stimularea cercetarii si inovarii autohtone, ca principala directie de actiune, fapt ce va aduce rezultate benefice precum reducerea importurilor de tehnologii si echipamente, si cresterea valorii adaugate brute a produselor atat pentru piata interna, cat si pentru export.

Continuarea **privatizarii intreprinderilor de stat din economie** conduce la intarirea disciplinei financiare si la diminuarea arieratelor, restructurarea intreprinderilor, reducerea costurilor de productie si cresterea calificarii profesionale a salariatilor. De aceea acest proces a fost intensificat in ultimii ani in Romania, o mare parte a industriei prelucratoare si a distributiei de gaze si energie electrica fiind deja privatizata.

Motoarele cresterii economice din ultimii ani au fost reprezentate de export si de investitii. **Exportul** Romaniei, bazat in proportie de cca 98% pe industrie, a avut o evolutie pozitiva in perioada 2000-2004, depinzand in mare masura de produse cu valoare adaugata scazuta. Cel mai mare volum de exporturi s-a inregistrat in industria textila, unde este predominanta productia in lohn, urmata de industria metalurgica cu oteluri inferioare si mai putin oteluri speciale. S-au inregistrat progrese si in exportul de produse cu valoare adaugata ridicata, produse cum ar fi industria de echipamente (aparate radio, televiziune si comunicatii), industria de masini si aparate electrice si industria mijloacelor de transport (in special automobile).

Cresterea competitivitatii produselor romanesti se reflecta in schimbarea structurii exportului de produse ale industriei prelucratoare (analiza a fost facuta fara industria alimentara). Astfel, in perioada 1999-2004, s-a diminuat atat ponderea exportului de resurse, de la 16,1% la 15,6%, cat si a produselor de joasa tehnologie de la 49,6% la 43,1%, in timp ce ponderea produselor de tehnologie medie a crescut simtitor de la 16,1% la 22,3%, iar a celor de inalta tehnologie de la 2,5% la 5%. Volumul exportului a crescut permanent in aceasta perioada, aproape dublandu-se in 2005 fata de anul 2000 (de la 11,273 mil Euro in 2000 la 22,255 mil Euro in 2005).

In ceea ce priveste **importurile**, ponderea produselor de inalta si medie tehnologie este aproximativ egala cu cea a produselor de joasa tehnologie. Aceasta demonstreaza faptul ca in mare parte, Romania importa tehnologii si numai in mica masura acestea sunt create la nivel national, deci atunci cand este disponibila, inovarea autohtona este greu de promovat si transferat catre firmele productive.

Se poate afirma ca, in mare masura, produsele romanesti oferite la export sunt competitive prin cost si nu prin inovare.

Investitiile reprezinta o forta motrica importanta pentru dezvoltarea economica. Investitiile straine directe pot conduce la o crestere substantiala a productivitatii prin faptul ca aduc atat tehnologie, cat si cele mai bune practici. In anul 2004 s-a inregistrat o crestere a investitiilor straine directe (ISD), acestea totalizand 4,098 mil. Euro (conform balantei de plati a Bancii Nationale a Romaniei), ceea ce reprezinta o crestere cu peste 111% fata de anul 2003. Astfel, Romania a reusit sa micsoreze decalajul si sa devina mai competitiva fata de alte tari din Europa Centrala si de Est in atragerea investitiilor straine directe.

Crestere mentionata a ISD s-a datorat, in special, investitiilor semnificative din tranzactiile de privatizare (Petrom cu OMV), majorarilor de capital (Dacia – Renault in industria automobilelor, ISPAT – SIDEX in industria otelului, Michelin in industria anvelopelor, Carpatcement in industria materialelor de constructii), investitiilor noi de tip green field cum ar fi Holzindustrie Schweighofer (industria lemnului), Saint Gobain (industria sticlei), YKK (accesorii pentru imbracaminte), Lek Farmatech (industria farmaceutica), precum si investitiilor noi de tip brown field ca Roti Auto SA (industria anvelopelor).

Interesul partenerilor externi pentru Romania ca destinatie a investitiilor straine directe se reflecta si in cresterea cu 54% a numarului societatilor comerciale cu capital strain inregistrate in anul 2004, comparativ cu 2003, cea mai mare pondere a acestora fiind in industrie (58,7%). Orientarea investitorilor straini catre industrie, se datoreaza in special avantajelor oferite de Romania in acest domeniu (pretul terenului redus comparativ cu alte tari din regiune, forta de munca ieftina si calificata in domeniul industrial, capacitati de productie, traditie). Pe de alta parte, cresterea ISD a fost afectata in mare masura de gradul de dezvoltare a infrastructurii de transport, comunicatii si energetice, care nu se ridica la nivel european.

Un element determinant in cresterea investitiilor straine directe si a celor autohtone, il reprezinta **existenta unui mediu de afaceri stabil si predictibil**.

In vederea realizarii acestui deziderat, s-au elaborat planuri de actiune anuale pentru eliminarea obstacolelor administrative pentru mediul de afaceri, iar implementarea acestora a condus la simplificarea procedurilor legale si administrative pentru start up-uri, dezvoltarea concurentiala in afaceri, si eficientizarea proceselor de autorizari si aprobari. Astfel, procesul de inregistrare a unei societati cu raspundere limitata implica in prezent 5 autorizatii pe baza declaratiilor pe proprie raspundere si in general dureaza 3 zile, ceea ce plaseaza Romania deasupra mediei tarilor candidate si a noilor state membre UE.

Una dintre problemele cu care se confrunta micii investitori, in special romani, este **accesul redus la finantare**, fiind necesara dezvoltarea unui mediu favorabil finantarii afacerilor in conditii de piata competitiva, crearea fondurilor de garantare si co-garantare si stimularea altor instrumente financiare precum capitalurile de risc, care sa sustina intreprinderile.

Competitivitatea economica este determinata de **calitatea produselor si serviciilor**. La nivel national eforturile au fost concentrate pe transpunerea regulamentelor europene in legislatia interna si pe asigurarea conditiilor de implementare la nivelul cerintelor si exigentelor comunitare. In plus, cadrul legislativ a fost imbunatatit prin adoptarea legilor privind evaluarea conformitatii produselor si prin dezvoltarea infrastructurii institutionale in ceea ce priveste standardizarea nationala, metrologia, laboratoare si acreditarea institutiilor de certificare si

inspectie. Implementarea standardelor europene si instituirea unui sistem national de evaluare a conformitatii produselor, eficient, competent, transparent si deci credibil, contribuie semnificativ la accesul produselor romanesti pe piata unica si ofera oportunitati mediului de afaceri din Romania pentru a-si imbunatati pozitia la nivel international.

Extinderea permanenta si sustinuta a pietei **tehnologiei informatiei si comunicatiilor** (TIC) este un factor important ce contribuie la dezvoltarea infrastructurii informationale si la cresterea concurentei. Conform ultimului studiu EITO (European Information Technology Observatory) Romania inregistreaza una dintre cele mai mari dinamici la nivel regional. Cu toate acestea, cheltuielile totale cu TIC, ca si procent din PIB, reprezinta mai putin de jumatate din media UE-15, respectiv 3%. Liberalizarea pietei de comunicatii si inlaturarea monopolului Romtelecom pe piata telefoniei fixe, au determinat cresterea numarului de furnizori de retele si de servicii de comunicatii electronice care activeaza pe piata. Rata de penetrare a telefoniei mobile a inregistrat in perioada 2000-2004, o crestere de 50% anual, ramanand totusi sub media UE-25 (83%).

In privinta **dotarilor cu PC-uri** si a penetrarii acestora, se remarca o evolutie ascendenta, cu o rata medie anuala de crestere a vanzarilor de peste 50%, rata de penetrare (12 PC-uri/100 locuitori la sfarsitul anului 2004), situandu-se totusi, sub media UE-15 (aprox. 40 PC-uri/100 locuitori). Numarul de utilizatori Internet a crescut, dar rata de penetrare a internetului ramane inca redusa, mai ales in zonele rurale, unde pretul de acces este mai ridicat. Scaderea costului broadband de acces la Internet, cresterea concurentei in randul furnizorilor de Internet si consolidarea culturii in domeniu, reprezinta avantaje comparative pentru evolutia economica a tarii, coroborata cu evolutia ascendenta a industriei de software.

Dezvoltarea societatii informationale in Romania a fost accentuata prin crearea, incepand cu anul 2001, a cadrului legal pentru sprijinirea dezvoltarii aplicatiilor e-guvernare si e-business. Incepand cu anul 2003 bancile au dezvoltat programe pentru efectuarea platilor prin mijloace electronice si s-a inregistrat o crestere a utilizarii cardurilor. Evolutia pozitiva a sectorului de tehnologie a informatiei a determinat World Economic Forum in Raportul Global privind Tehnologia Informatiei 2004-2005, sa situeze Romania pe locul 53 din 104 tari, in crestere fata de anul 2003, cand se afla pe locul 61 din 102 tari.

In Romania, activitatea de **cercetare, dezvoltare si inovare** (CDI) se bazeaza pe o traditie valoroasa, acoperind in prezent peste 50 de domenii stiintifice si tehnologice specifice si mentinand un nivel anual relativ stabil al activitatii si rezultatelor. Activitatile de cercetare-dezvoltare continua sa se desfasoare, in cea mai mare parte, in sectorul public (peste 60%). Una dintre principalele probleme ale acestui domeniu este finantarea insuficienta (0,4% din PIB in 2004) de care beneficiaza doar 10% din firmele inovatoare. Acestea din urma au cheltuit pe inovare, in 2004, cca. 3% din cifra de afaceri, din care: 24,5% pentru CD, 53,4% pentru achizitionarea de echipamente si doar 6,6% pentru brevete si licente. Infrastructura de CD este invecchita, decalajele dintre echipamentele existente si standardele actuale fiind de 5-10 ani. O alta problema majora este legatura slaba dintre cercetare si economie si capacitatea relativ redusa de valorificare a rezultatelor cercetarii (aplicabilitate economica si comerciala). S-au facut primii pasi pentru realizarea infrastructurii de transfer tehnologic si inovare prin constituirea centrelor de transfer tehnologic, de informare tehnologica, a incubatoarelor de afaceri inovative, a oficiilor de legatura cu industria, parcurilor stiintifice si tehnologice, precum si centrelor de excelenta, rezultatele fiind insa insuficiente.

Calitatea instruirii si dobandirea unor noi abilitati de catre forta de munca sunt factori importanti de competitivitate. Din punct de vedere al educatiei, in Romania s-a inregistrat o crestere permanenta a ponderii populatiei active cu studii medii (70,5% in anul 2003), mai mare chiar decat in multe tari europene. Din pacate, ponderea absolventilor cu studii superioare, desi cu tendinta de crestere (10,6% in 2004) este mai scazuta fata de media UE-25 de 21,9%. In ceea ce priveste educatia continua si formarea profesionala, oferta de instruire se concentreaza in special pe programe de aptitudini generale (utilizare computer, limbi straine, contabilitate etc.) si mai putin pe aptitudini specifice. Procentul celor care urmeaza acest tip de educatie este in Romania de 1,6%, adica de cca. 6 ori mai mic decat cel din UE-25, de 9,9%.

Dezvoltarea **sectorului energetic**, ca infrastructura de baza a economiei nationale, asigura necesarul de energie a tarii si furnizeaza excedente pentru export, prin interconectarea la retelele europene. In ceea ce priveste dezvoltarea pietei de energie, gradul de deschidere al pietei este, incepand din 2005, de 82,3%, ceea ce a determinat cresterea numarului de consumatori eligibili. In ceea ce priveste piata gazelor naturale, a continuat liberalizarea acesteia prin majorarea gradului de deschidere la 50% incepand cu 1 ianuarie 2005. Problemele care afecteaza acest sector sunt intensitatea energetica ridicata, ce poate deveni un handicap pentru competitivitatea economica in contextul cresterii preturilor la energie si impactul negativ asupra mediului al capacitatilor de generare a energiei in special al instalatiilor mari de ardere.

Pentru a sprijinirii **utilizarea surselor regenerabile de energie**, care ofera un avantaj competitiv pe termen lung, a fost emis un pachet legislativ in vederea dezvoltarii pietei de certificate verzi (deschisa in luna noiembrie 2005).

Sectorul IMM este un sector dinamic, cu mare capacitate de adaptare la cerintele pietei, ce determina crearea de noi locuri de munca si absorbtia fortei de munca disponibilizata din celelalte sectoare ale economiei. Numarul de IMM-urilor private active a crescut in 2004 cu 27%, iar numarul de angajati cu 10,5% fata de anul 2000, ceea ce demonstreaza existenta unui spirit intreprinzator, care necesita, insa, mai multa educatie economica si cunoasterea potentialului pietei, in special in sfera serviciilor.

Turismul are un mare potential de dezvoltare in Romania, chiar daca ponderea sa in PIB este de circa trei ori mai mica decat in tari in care turismul este un sector economic important (Spania, Italia, Grecia). Cresterea investitiilor in infrastructura de turism creaza conditiile pentru dezvoltarea unui turism modern, dar necesita in continuare actiuni sustinute de promovare la nivel international.

1.2. Industria prelucratoare

Dezvoltarea constanta a industriei in ansamblul ei a contribuit in perioada 2000-2004, la o crestere economica de 26,5%. Ponderea industriei in structura produsului intern brut s-a mentinut in jurul cifrei de 27%, comparabila cu nivelul economiilor dezvoltate.

Structura valorii adaugate brute pe sectoare

(%)

	2000	2001	2002	2003	2004
Valoarea adaugata bruta, din care:					

Industrie	27,3	27,7	28,1	27,3	27,0
Agricultura	11,1	13,3	11,4	11,7	13,0
Constructii	4,9	5,3	5,8	6,0	6,1
Servicii	46,3	44,5	45,3	44,7	44,1
Altele	10,4	9,2	9,4	10,3	9,8

Sursa: Institutul National de Statistica (INS)

Industria, contribuie in proportie de circa 97% la exportul Romaniei si angajeaza cca. 23% din forta activa de munca.

Evolutia productiei industriale arata ca **industria prelucratoare** este sectorul care determina in mod predominant cresterea economica generala. Industria prelucratoare este principala componenta a industriei Romaniei si a reprezentat in 2004 79,4% din volumul productiei industriale, angajand 85,4% din totalul fortei de munca din industrie. Insuficienta investitiilor si a pregatirii manageriale au condus la incetinirea ritmului de crestere al productiei industriale in anul 2005, aceasta fiind de doar 2,3%.

Indicatorii productiei industriale

(modificare procentuala fata de anul precedent) -%-

	2000	2001	2002	2003	2004
Industrie total	107,1	108,4	106,0	103,4	105,3
Industrie extractiva	105,0	105,0	96,1	98,6	102,4
Industrie prelucratoare	108,1	109,9	107,9	103,9	106,3
Energie electrica si termica, gaze si apa	99,6	98,7	98,3	101,1	96,8

Sursa: INS

In perioada 2001-2004 s-au inregistrat cresteri semnificative la productia de cauciuc si mase plastice (201,3%), prelucrarea lemnului (180,3%) si industria mobilei, mijloace de transport rutier (151,0%), masini si echipamente electrice (145,9%), industria chimica (149,0%), prelucrarea petrolului (122,3%), industria celulozei, hartiei si a produselor din hartie (122,2%), echipamente radio, TV si de comunicatii (140,9%), industria textila (121,7%), etc (anexa 1, Tabel 1).

Exporturile industriale FOB in anul 2004 au fost in valoare de 18.560 mil Euro, ceea ce reprezinta o crestere de 69% comparativ cu anul 2000 si constituie 97% din totalul exportului romanesc.

Comertul exterior al Romaniei

(modificare procentuala fata de an precedent)

	2000	2001	2002	2003	2004
Export FOB (mil Euro)	11.273	12.722	14.675	15.614	18.935
%	141,3	111,8	115,3	106,3	121,3
Import CIF (mil Euro)	14.935	17.383	18.881	21.201	26.280,7
%	123,6	133,1	108,6	112,3	124,0
Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi (%)	79,2	73,2	77,7	73,6	72,0

Sursa: INS

In anul 2005, exportul industrial FOB a crescut cu 17,5% (21.815,1 mil Euro), iar importul cu 24,8% (32.014,9 mil Euro).

Exportul industriei prelucatoare in perioada 2000-2005 a reprezentat peste 99% din exportul industrial (anexa 1, tabelul 2).

Cresterea exportului industrial corelata cu cresterea productiei industriale indica o crestere a competitivitatii in mai multe sectoare industriale. Produsele textile si imbracamintea continua sa detina primul loc in 2004, avand o pondere de 22,5% in totalul exportului. Produsele industriei de masini si echipamente de masini si aparate electrice, au avut o evolutie pozitiva cu o pondere in export de 7,2% fiecare de la 5,0%, respectiv 3,2% in 2000. In aceeași perioada s-a inregistrat o diminuare a ponderii produselor metalurgice, de la 15,2% in 2000 la 14% si a produselor chimice de la 6,2% la 5,4%. In pofida celor de mai sus, exportul produselor metalurgice continua sa detina locul doi in totalul exportului romanesc. Structura exporturilor industriei prelucatoare continua sa reflecte dominanta sectoarelor industriale traditionale, care folosesc forta de munca cu grad redus de pregatire si absenta relativa a sectoarelor de inalta tehnologie.

Importul realizat in anul 2004 de industria prelucatoare a fost de 22.788,4 mil. Euro, reprezentand 86,7% din importul CIF total (anexa 1, tabel 3), iar in 2005 de 27.477,8 mil Euro, adica 84,4% din importul CIF total. Importurile s-au datorat, in principal investitiilor de tip green field si importului temporar pentru productia in sistem lohn. Importurile de masini si utilaje predomina in structura importurilor cu o pondere de 34,84% in 2004 fata de 31,5% in 2000, datorita eforturilor de modernizare si retehnologizare, inclusiv prin aportul de bunuri promovate prin patrunderea capitalului strain. Importurile de produse textile se situeaza inca pe locul doi desi au inregistrat o scadere de 4,5% fata de anul 2000; o pondere mare in totalul importurilor o au si produsele chimice, masele plastice si cauciucul. In acelasi timp, rata medie a importurilor de produse minerale a scazut de la 23,5% in 1996 la 13,43% in 2004. Cele mai importante modificari in structura importurilor au fost cresterea ponderii grupei masini, utilaje, vehicule si instrumente de control si scaderea celei de produse textile.

Scaderea pietei interne si externe de desfacere, dificultatile financiare si eforturile de armonizare cu noile conditii ale economiei de piata, s-au materializat in special prin scaderea, uneori dramatica, a productiei, inchiderea unor capacitati de productie, ce nu intotdeauna erau depasite tehnologic, disponibilizari masive de personal, nivel scazut al modernizarilor.

Investitiile straine directe (ISD) in economia romaneasca erau la sfarsitul anului 2004 de 15.040 mil Euro (Conform Raportului Bancii Nationale a Romaniei). ISD in industrie au fost de 8.100 mil Euro, industria prelucatoare atragand 75,5% din totalul acestora, dupa cum urmeaza: industria metalurgica 13,2%, mijloace de transport 5,7%, sectorul materialelor de constructii 4,0%, industria lemnului 3,4%, industria chimica 2,6% si industria usoara 3,3%.

Principalele sectoare care au atras ISD de tip green-field sunt: anvelope, componente auto, echipamente de telecomunicatii, prelucrarea lemnului si materialele de constructii. Investitiile companiilor multinationale au inceput sa genereze formarea de clustere in diverse sectoare ale industriei prelucatoare, precum cel al componentelor auto, lemnului, textilelor si mobilei.

Cu toate acestea, companiile multinationale ce-si desfasoara activitatea in Romania subcontracteaza companii autohtone intr-o proportie destul de mica, in special datorita nivelului scazut managerial, de marketing si tehnologie. Rezultate mai bune in ceea ce priveste lanturile de furnizori s-au obtinut in industria auto si electrica .

Valoarea adaugata bruta (VAB) in industrie a crescut de la 30,9% in 2000 la 35,1% in 2004. Ponderea VAB a industriei prelucratoare din total industrie a evoluat de la 68,3% in 2000 la 79% in 2004. Din acest punct de vedere, sectoarele mai importante ale industriei prelucratoare sunt: metalurgia (27%), bunurile de consum (26%), chimia (20%), constructiile de masini (11%), si electronica-electrotehnica (4%).

Numarul mediu de salariati in industria prelucratoare a scazut continuu in perioada 1999-2004, de la 1.628 mii persoane in 1999 la 1.491,3 mii persoane in 2004 (Anexa 1, tabel 6), in special in metalurgie, industria mijloacelor de transport, industria chimica, precum si in industria de masini si echipamente.

Numarul mediu de salariati in sectoarele industriei prelucratoare

- mii persoane -

Sector	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Metalurgie	194	163	168	146	144	138
Industria mijloacelor de transport	146	132	126	121	110	102
Industria chimica	142	128	122	108	108	106
Industria de masini si echipamente	182	150	144	149	135	133

Sursa: INS

Reducerea personalului in sectoarele de mai sus s-a datorat restructurarii societatilor comerciale, externalizarii unor activitati, modernizarii productiei si managementului performant impus de companiile multinationale. Pe de alta parte, in sectoarele industriei textile, incaltaminte, imbracaminte si aparate electrice si instalatii, numarul personalului a ramas la nivelul anului 1999. Datorita fenomenului de imbatranire a populatiei apte de munca sunt necesare programe orientate catre crearea de locuri de munca.

Structura intreprinderilor active, dupa numarul de salariati, s-a modificat, prin cresterea numarului IMM-urilor, ca rezultat al restructurarii intreprinderilor mari si datorita diverselor facilitati pentru IMM-uri.

Din punct de vedere al marimii, numai 2% din intreprinderile industriei prelucratoare sunt intreprinderi mari, dar acestea angajeaza 54% din forta de munca si realizeaza o cifra de afaceri de aproximativ 62% (date 2004 furnizate de Ministerul Economiei si Comertului).

Productivitatea muncii in industrie a avut o evolutie crescatoare in special datorita reducerilor de personal si intr-o mai mica masura, ca rezultat al modernizarii productiei si al unui management competitiv (Anexa 1, tabelul 4). In perioada 2000-2004, productivitatea muncii a crescut anual cu cca. 7,5% (anexa 1, tabel 4). Cu toate acestea, nivelul productivitatii in industria prelucratoare este de cca. 4,5 ori mai mic decat media din UE. Cresterea productivitatii muncii, absolut necesara, necesita introducerea de tehnologii noi, metode moderne de productie si marketing, aplicarea standardelor de calitate si mediu, cresterea eficientei energetice, utilizarea de sisteme informatice si de aplicare a inovarii.

Alinierea la standardele de mediu este un element esential pentru competitivitatea industriei si va necesita un efort financiar semnificativ.

Viteza cu care se propaga **inovarea** in industrie este cruciala pentru productivitate si dezvoltare si necesita atat aplicarea rezultatelor de C&D, achizitionarea de certificate, brevete si licente, precum si de utilaje si echipamente noi. Inovarea ca rezultat al cercetarii in industria prelucratoare este sustinuta atat de cercetarea proprie a firmelor, cat si de cele 44 institute specializate de CD, dar are o capacitate redusa de generare a unor rezultate aplicabile.

1.3 Sectorul IMM

IMM-urile predomina in economia romaneasca ca si in a tarilor europene, reprezentand peste 99% din totalul intreprinderilor si cu o contributie substantiala la formarea PIB-ului si crearea de locuri de munca.

Ponderea IMM-urilor in economie

	% IMM-uri in total intrep.	% salariatii din IMM in total salariatii economie	Persoane ocupate / IMM	Cifra de afaceri / IMM (Mil Euro)	% export in cifra de afaceri IMM
ROMANIA2002	99,5	51,1	5.9	0,145	10.6
ROMANIA 2004	99.5	56.6	5.8	0.161	10.4
EUROPA 19	99,8	69,7	5	0,9	12

Sursa: INS, Observatorul European pentru IMM, 2003

IMM-urile pe categorii de marime, 2004

La nivelul anului 2004 erau active aproape 403.000 IMM-uri, insemnand o crestere de aproape 24% fata de anul 1999, respectiv 13% fata de anul 2003. Datele pentru perioada 1999-2004 evidentiaza o evolutie usor oscilanta pe categorii de marime. Structura pe sectoare economice de activitate evidentiaza ca cea mai mare pondere este detinuta de IMM din servicii (77,4%), in timp ce industria isi pastreaza ponderea la acelasi nivel de-a lungul intregului interval monitorizat (14%). Sectorul constructii, cu o rata anuala de crestere de 23,2%, urmat de servicii cu 13,1% si industrie cu aproximativ 9% inregistreaza in 2004 o dinamica pozitiva.

Situatia comparativa Romania/Europa-19 privind distributia IMM pe clase de marime

-%-

Clasa de marime	Romania (2003)	Europa 19 (2003)
Micro-intreprinderi	87,1	89,5
Intreprinderi mici	9,7	6,5
Intreprinderi mijlocii	2,3	0,9
Total IMM	99,5	99,7

Sursa: INS, Observatorul European pentru IMM, 2003

Schimbari in distributia teritoriala a IMM-urilor

Romania are o rata medie de 19 IMM-uri/1.000 de locuitori, adica de trei ori mai putin in comparatie cu EU 15 cu o medie de 52 IMM-uri/1.000 de locuitori.

Cea mai importanta rata de crestere a numarului de IMM-uri/1.000 de locuitori se inregistreaza in regiunea Bucuresti – Ilfov cu 45% in perioada 2000 – 2004, urmata de regiunea de Vest cu 25%. Regiunile Sud-Vest Oltenia si Nord-Est au inregistrat o crestere moderata comparativ cu celelalte regiuni (12-14%).

Deși rata de creștere a numărului de IMM-uri în 2004 a fost considerabil mai mare decât în anii anteriori, decalajele între regiuni rămân la un nivel ridicat cu o concentrare semnificativă în București – Ilfov.

Regiunile cu o dinamică demografică pozitivă a IMM-urilor sunt acelea în care industria prelucrătoare este preponderentă, în timp ce regiunile cu performanțe mai slabe sunt acelea în care IMM-urile din servicii sunt mai numeroase.

Indicele de specializare regională în sectorul industrial, 2004

Structura sistemului economic regional după sectoarele industriale în 2004 evidențiază următoarele particularități:

Industria textilă și de confecții deține o pondere importantă în totalul activităților industriale din regiunile Nord-Est (23,3% din totalul unităților prelucrătoare ale regiunii), Nord-Vest (20,2%), Vest (19,2%) și București-Ilfov (17,8%). Sectorul prelucrărilor mecanice este unul predominant în regiunile București-Ilfov (23,5%), Sud-Est (22,7%) și Sud-Vest (19,6%). Industria lemnului este specifică regiunilor Centru (22,1%), Nord-Est (20,9%) și Nord-Vest (16,4%), acestea fiind regiuni caracterizate de abundența tradițională a resurselor naturale. Industria alimentară predomină în regiunile sudice, mai ales în Sud-Vest (27,2%), Sud-Est (26,1%) și Est (25,4%). Industria chimică este bine reprezentată în București-Ilfov (28,9%) și mai redusă ca pondere în toate celelalte regiuni, aproape la jumătate. Categoria „alte industrii” este foarte dispersată regional, deținând cea mai ridicată cota în regiunea Vest (16,3 %).

Indicele de specializare regională în servicii, 2004

Deși comerțul reprezintă cea mai importantă componentă în sectorul servicii în toate regiunile de dezvoltare (Sud-Vest - 72,1%, Est - 71,5% și Nord-Est - 68%), se constată că în regiunile mai avansate economic, comerțul începe să piardă din pondere în competiția cu alte tipuri de servicii, chiar dacă se menține încă la peste 50%.

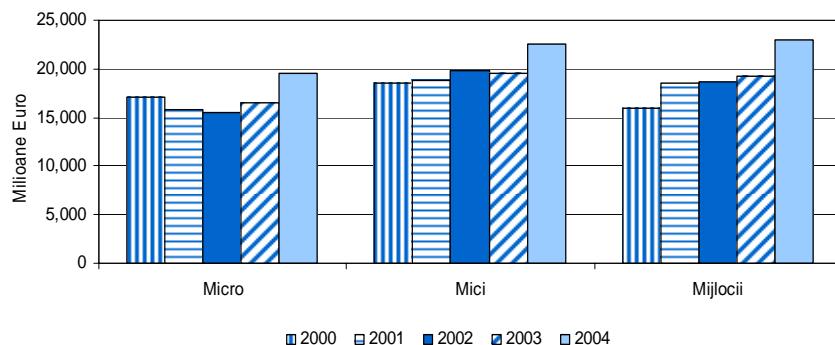
Regiunile mai dezvoltate ale țării dețin ponderi semnificative la categoria „alte servicii”, respectiv București-Ilfov (39,4%), Centru (26,3%), Vest (26,9%) și Nord-Vest (24,5%). Datorită poziției geografice favorabile pe care o deține Regiunea de Nord-Vest față de principalele fluxuri comerciale, aceasta deține o pondere importantă în serviciile de transport.

Cu excepția regiunii București-Ilfov, serviciile de turism prezintă procente apropiate în toate celelalte regiuni de dezvoltare, fapt ce indică potențialul acestei categorii de IMM-uri în aproape toate regiunile țării.

Evoluția cifrei de afaceri a sectorului IMM

Datele de bilanț pentru anul 2004 indică o cifră de afaceri totală a sectorului IMM de 65.055 mil. Euro, din care 19.498 mil. Euro realizate de micro-intreprinderi, 22.524 mil. Euro pentru întreprinderi mici și de 23.033 de mil. Euro pentru întreprinderi mijlocii. Procentual, întreprinderile mijlocii au o cota de 35,4%, urmate de întreprinderile mici cu 34,6% și micro-intreprinderi cu 30%.

Evoluția cifrei de afaceri a IMM-urilor pe categorii de mărime, 2000-2004

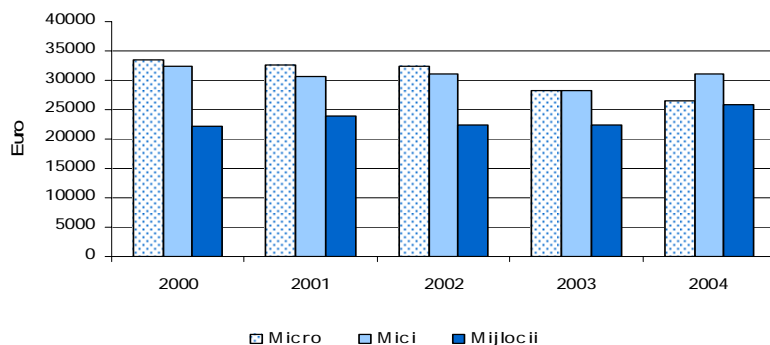
Sursa: MFP si INS, Raportul Anual asupra Sectorului IMM in Romania, NASMEC 2005

Pe ansamblu cifra de afaceri creste constant de-a lungul perioadei, cu cele mai bune performate in anul 2004.

Cifra de afaceri a IMM-urilor pe sectoare economice

In anul 2004 cifra de afaceri a IMM-urilor atingea 45.028 mil. Euro in domeniul serviciilor, 13.835 mil. Euro in industrie, 4.758 mil. Euro in constructii. Serviciile reprezinta sectorul cu cifra de afaceri de aproape trei ori mai mare decat industria si de aproape zece ori mai mare decat constructiile. Constructiile se remarca cu o rata de crestere de 19,4%, peste media sectorului IMM (servicii 17,2%, industrie 18,2%).

Productivitatea muncii, pe categorii de marime (Euro/angajat)

Sursa: Ministerul Finantelor Publice si INS, Raportul Anual pentru Sectorul IMM in Romania, ANIMMC 2005

Sectorul serviciilor inregistreaza cea mai mare productivitate, cu aproximativ 50% mai mult decat celelalte sectoare. Sectorul industrial a avut o rata de crestere a productivitatii mai ridicata fata de cea a sectorului constructii (11.7% fata de 9.5%).

Exportul in sectorul IMM

In anul 2004 sectorul IMM a inregistrat o valoare a exporturilor de 6.754,8 mil. Euro, reprezentand 35% din volumul total al exporturilor in Romania.

Sectorul industriei prelucratoare a inregistrat un procent de 63,1% din volumul total al exporturilor realizat de IMM-uri. 23,1% din IMM-urile industriei prelucratoare au fost implicate in 2004 in procesul de productie lohn.

Capacitatea IMM de a realiza investitii

Investitiile IMM-urilor in 2004 au fost, in cea mai mare masura, de mici dimensiuni: 46,1% dintre IMM-uri au facut investitii mici, 14,3% au facut investitii mai mari, iar 37,9% nu au efectuat nici o investitie. Micro-intreprinderile au cel mai scazut procent in ceea ce priveste realizarea de investitii mari (13,0%) si cel mai ridicat cu nici o investitie (39,4%). In acelasi timp numarul intreprinderilor mijlocii care au efectuat investitii mari a crescut la 35,1%, iar ponderea intreprinderilor din aceasta categorie care nu au facut nici o investitie, a scazut la 19,7%.

Actiunile tangibile formeaza marea majoritatea a investitiilor, reprezentand peste 88% in fiecare categorie de marime a IMM. Actiunile intangibile au un rol marginal in investitiile IMM-urilor, iar actiunile financiare reprezinta 9,5% din investitiile micro-intreprinderilor, 8,3% in intreprinderile mici si 9,1% in intreprinderile mijlocii.

Actiunile tangibile prezinta urmatoarea distributie: industrie - 93,9%, constructii - 89%, iar servicii - 86,9%. Actiunile intangibile detin 18% in sectorul serviciilor si 1,5% in sectorul industrie. Actiunile financiare detin o pondere de 11,4% in servicii si 9,9% in constructii, in timp ce in sectorul industrial reprezinta doar 4,6%.

Garantarea creditelor pentru IMM

In 2005 numarul garantiilor acordate de Fondul National de Garantie a Creditelor pentru IMM a fost de 325, insumand o valoare totala de 36,72 mil Euro, ceea ce reprezinta 130% din totalul resurselor detinute de fond la sfarsitul lunii noiembrie a aceluasi an. Aceste imprumuturi acordate IMM-urilor au insumat 70,52 mil Euro.

In comparatie cu 2004, in 2005 garantiile au crescut ca numar cu 325% si valoric cu 470%, respectiv de la 7,80 mil Euro, la 36,72 mil Euro. Ponderea garantiilor raportata la valoarea creditelor acordate este de 50,36%. Din totalul de 325 de garantii acordate in 2005, un numar de 182, respectiv 56% dintre acestea, reprezinta imprumuturi pe termen mediu si lung.

La sfarsitul anului 2005, Fondul National de Garantie a Creditelor pentru IMM detinea 14 filiale teritoriale.

Intreprinderi inovatoare pe categorii de marime, sector de activitate si cifra de afaceri

In ceea ce priveste activitatea de inovare in afaceri Romania se situeaza in urma altor state europene. In perioada 2000-2002, numai 17% dintre firme au desfasurat activitati inovatoare¹.

¹ Ancheta privind inovarea in firmele romanesti efectuata de INS, sondaj care acopera urmatoarele sectoare: industria extractiva, industria prelucratoare, energie, apa si servicii. In sondaj au fost firmele cu 10 sau mai multi angajati.

Acest procent este mult in urma datelor UE-15, unde in 1998-2000², 44% din firme erau considerate ca fiind inovatoare.

Marea majoritate a inovatiilor tehnologice se refera la achizitionarea de masini si echipamente noi (58% din totalul firmelor si pana la 73% pentru firmele mici). O mare parte a firmelor inovatoare (47%) au implementat solutii privind design-ul produselor, politica de marketing, strategiile si managementul si organizarea firmei. In pofida acestor imbunatatiri, conform Indicelui Networked Readiness din 2004, Romania se plaseaza pe locul 53 din 104 tari (in 2003, Romania se afla pe locul 61 din 102 tari).

Doar 13% din intreprinderile mici si 21% din cele mijlocii sunt inovatoare, proportia IMM-urilor care coopereaza cu firme straine in C&D fiind de sub 3%, pentru firmele mici, si de 4,6% pentru cele mijlocii.

Din punct de vedere al proprietatii intelectuale, IMM-urile sunt mai putin interesate sa adopte masuri de protectie in comparatie cu intreprinderile mari. In cazul firmelor inovatoare din industrie, cele mai utilizate metode sunt inregistrarea modelelor industriale, a proiectelor si a marcilor comerciale.

IMM-urile sunt mai putin pregatite sa foloseasca TIC datorita lipsei unei infrastructuri IT adecvate (numarul de calculatoare, precum si accesul la Internet). Impactul TIC in vanzari, respectiv e-comert, este inca scazut comparativ cu tarile UE.

Accesul la serviciile si infrastructura de sprijinire a afacerilor in anul 2004

Cererea de consultanta a IMM-urilor se indreapta cu precadere catre: finante, marketing, productie si design. Din cele 80,4% dintre IMM-urile care apeleaza la servicii de consultanta, doar o treime s-au indreptat catre servicii de instruire de personal si intr-o masura si mai scazuta catre alte categorii de servicii de consultanta cum ar fi sprijin in intocmirea unui plan de afaceri (21,7%) sau asistenta tehnica pentru introducerea si certificarea diferitelor categorii de standarde (20,3%).

Infrastructura de afaceri (parcuri industriale, incubatoare de afaceri, centre de afaceri, parcuri stiintifice si tehnologice) este slab dezvoltata din punct de vedere al numarului, distributiei teritoriale si al performantei. In Romania exista 21 de incubatoare de afaceri amplasate in toate regiunile.

Distributia IMM in incubatoarele de afaceri

Numar de incubatoare pe numar de companii sprijinite, 2004				Numarul IMM sprijinite, pe sectoare, 2004	
	1 - 5	6 - 15	16 - 25	Industrie	Servicii
Nr. IMM					
Nr. incubatoare	3	6	8	60	159

² Aceste date sunt comparabile din punct de vedere metodologic, avand in vedere faptul ca ancheta are la baza Sondajul asupra inovarii la nivelul C.E. (CIS 3).

Sursa: ANIMMC, ancheta asupra incubatoarelor de afaceri si parcurilor industriale si tehnologice, Raportul Anual pentru Sectorul IMM-uri in Romania, NASMEC 2005

Incubatoarele romanesti asigura in medie consultanta pentru 11 IMM-uri, mai putin decat media UE de 27 de companii sustinute per incubator. Suprafata medie ocupata de un incubator de afaceri este de 1.630 mp, fiind utilizata in principal doar pentru productie si pentru activitati de birou, fata de 3.000 mp cat reprezinta media UE-15. Majoritatea IMM-urilor din incubatoare apartin sectorului de servicii si celui industrial, neexistand o specializare distincta pentru posibilele IMM-uri asistate. Incubatoarele existente ofera servicii de consultanta generala cum ar fi infiintarea unei companii sau conceperea unui plan de afaceri. Doar 10 dintre incubatoare ofera si servicii de TIC.

1.4. Cercetare stiintifica, dezvoltare tehnologica si inovare

Evolutia domeniului cercetarii stiintifice, dezvoltarii tehnologice si inovarii este in cursul unor schimbari importante, datorate in primul rand perspectivei de aderare la UE. Analiza situatiei actuale a domeniului, reflecta eforturile politice si economice necesare pentru a raspunde cerintelor aderarii si de a asigura conditiile de indeplinire a obiectivelor corespunzatoare strategiei Lisabona.

Personalul din CD

Potentialul de cercetare in 2004 era reprezentat de personal angajat in activitati de CD de 40.725, dintre care 9.000 doctori in stiinte (Conform Buletinului INS din 2005 „Activitatea de CD in anul 2004”). Un procent de 55% isi desfasoara activitatea in domeniul stiintelor tehnice si ingineresti, ceea ce ar putea reprezenta un avantaj comparativ pentru a raspunde la cererea de cercetare a mediului economic.

In anul 2003, ponderea cercetatorilor (echivalent norma intreaga/FTE) era de 3,13 la 1.000 persoane ocupate, reprezentand cca. 58% din nivelul UE-25 (5,4). Numarul salariatilor CD, a inregistrat o usoara crestere comparativ cu anii precedenti.

Salariati din activitatea de cercetare – dezvoltare

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
<i>Numar salariati din care:</i>	48.113	37.241	37.696	38.433	39.985	40.725
Cercetatori	26.492	23.179	23.597	24.636	25.968	27.253
Cercetatori atestati	10.341	8.926	8.507	8.513	9.219	9.318

Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei 2004 si Buletin INS „Activitatea de CD in anul 2004”, 2005

Salariile reduse, infrastructura de cercetare neadecvata realizarii de inalte performante, precum si oportunitatile oferite de programele de cercetare din alte tari, au condus treptat la cresterea mediei de varsta a personalului din activitatea de CD, astfel incat cei cu varsta de peste 45 de ani reprezinta, in prezent, aproximativ 50% din totalul cercetatorilor.

Din analiza repartitiei pe regiuni, se constata o concentrare majoritara in regiunea Bucuresti-Ilfov a unitatilor (cca.41%) si a personalului de CD (cca.50%). Pentru restul regiunilor, ponderea personalului CD (FTE) fluctueaza intre 4-5% in regiunile Sud-Est si Sud-Vest, si 11% in

regiunea Sud. Activitatea in retea (intre cercetatori din diferite institutii CD si/sau universitati) se desfasoara numai ocazional, pentru realizarea unor proiecte, in special din cadrul programelor nationale de CD. Un exemplu fericit este reseaua de cercetare in domeniul micro si nanotehnologiilor care activeaza permanent si este conectata la retele internationale de cercetare.

In anul 2004, la nivelul sectorului intreprinderi, ponderea cea mai mare a cercetatorilor (FTE) era in industria prelucratoare (62%), urmata de domeniul agricultura, silvicultura, piscicultura (14,4%), servicii (9,4%), industria extractiva (8%), energie electrica si termica, gaze si apa (5%).

Finantarea activitatilor de cercetare-dezvoltare si inovare

In perioada 1999-2004, cheltuielile totale anuale pentru cercetare-dezvoltare au inregistrat un nivel relativ stabil, dar foarte scazut, ce nu a depasit 0,40% din PIB decat in 2004. O crestere mai accentuata a ponderii fondurilor publice alocate cheltuielilor de C&D se constata in 2006 (0,38% din PIB, comparativ cu 0,26% din PIB in 2005). Aceasta tendinta va continua in viitor ca urmare a asumarii raspunderii si punerii in practica de catre Guvern a Planului de Actiune privind atingerea obiectivului de 3% stabilit prin strategia Lisabona. In general se constata o contributie egala a celor doua principale surse de fonduri, public si privat.

Cheltuieli totale pentru C&D

Cheltuieli totale pentru C&D	1999	2000	2001	2002	2003	2004*
% din PIB	0,40	0,37	0,39	0,38	0,40	0,43
din care pe surse de finantare:						
- % cheltuieli publice in PIB	0,19	0,15	0,17	0,18	0,19	0,21
- % cheltuieli ale agentilor economici in PIB	0,20	0,18	0,19	0,16	0,18	0,19

Surse: Anuarul Statistic al Romaniei 2003 si Buletinul statistic al INS 2005 „Activitatea de cercetare-dezvoltare in 2004”

Nota: *) Estimare preliminara a INS

Romania are un nivel foarte scazut al cheltuielilor totale pentru cercetare-dezvoltare, ele reprezentand cca. un sfert din media UE-25. Romania se situeaza sub nivelul inregistrat de tarile din centrul si sud-estul Europei in privinta intensitatii C&D. Un aspect pozitiv este ponderea mai mare a sectorului privat in finantarea cheltuielilor de C&D, comparativ cu cele 10 state noi membre ale UE.

Intreprinderi inovative

La nivel european, 51% dintre intreprinderile productive sunt tehnologic inovative. In Romania procentul intreprinderilor inovative este inca mic, dar tendinta este crescatoare, si anume de la 17% (inregistrat ca urmare a unei anchete pentru perioada 2000-2002, in conformitate cu metodologia EUROSTAT CIS 3) la 19,3% inregistrat de ancheta pentru perioada 2002-2004 (metodologia EUROSTAT CIS 4). In acelasi timp, structura activitatilor s-a modificat, dupa cum urmeaza:

Ancheta de inovare	Ponderea intreprinderilor inovative din industrie	Ponderea intreprinderilor inovative din servicii
2000-2002	19%	13%
2002-2004	21%	17%

Sursa: Anchetele de inovare in industrie si servicii, INS

In anul 2002, cifra de afaceri a intreprinderilor inovative reprezenta 42% din cifra de afaceri totala a intreprinderilor care au facut obiectul cercetarii statistice, aproximativ egala cu aceasta fiind si ponderea calculata la numarul de salariatii.

Nivelul cheltuielilor de inovare este inca foarte redus, reprezentand cca. 3% din cifra de afaceri a intreprinderilor inovative in anul 2002 si 3,6% in anul 2004 (sau 1,5% din cifra totala de afaceri). In structura cheltuielilor de inovare, ponderea cea mai mare o reprezinta achizitiile de masini, echipamente, software (53% in 2002, respectiv 60% in 2004), comparativ cu ponderea cheltuielilor pentru cercetare-dezvoltare (25% in 2002, respectiv 24% in 2004). Ponderea cheltuielilor C&D interne este de cca. doua ori mai mare decat a cheltuielilor C&D externe.

Ponderea vanzarilor de produse noi sau cu imbunatatiri semnificative (noi pentru firma sau noi pentru piata) reprezinta un indicator important pentru a caracteriza situatia inovarii. In aceasta privinta Romania se situeaza mai bine din punct de vedere al introducerii si comercializarii de produse noi pentru firma si noi pentru piata, atat in industria prelucratoare, cat si in domeniul serviciilor (Anexa 2 , Tabel 1).

De asemenea, o importanta deosebita este acordata produselor si serviciilor din gama tehnologiilor inalte. Din punct de vedere al ponderii exporturilor de produse de inalta tehnologie in total exporturi, nivelul Romaniei (3,3%) este departe de media UE-25 (18%). Grupul noilor state membre ale UE inregistreaza un nivel apropiat comparativ cu cel al Romaniei, cu exceptia Ungariei (21,7%) si a Cehiei (12,3%).

Din datele furnizate de anchetele de inovare rezulta o preocupare foarte slaba din partea intreprinderilor pentru protejarea drepturilor de proprietate intelectuala prin brevetare. Astfel, conform anchetei de inovare din 2000-2002, numai 1% din totalul intreprinderilor au depus cereri de brevete pentru inventii, iar pentru intreprinderile inovative ponderea a fost de 7%. La nivel international, Romania a inregistrat 0,3 cereri de brevete/milion populatie pentru EPO (in anul 2000) si 0,2 brevete/milion populatie la USPT (in anul 2002), conform datelor OECD si EUROSTAT publicate in Science, Technology and Innovation, Key Figures 2003-2004, EU. Aceste date confera Romaniei ultimul loc in ierarhia publicata, alaturi de Turcia. In comparatie, nivelul UE-25 este de 107,7 cereri de brevete/milion populatie pentru EPO, respectiv 59,9 brevete/milion populatie la USPT.

Din ancheta efectuata in anul 2003 de INS, pentru perioada 2000-2002, au rezultat urmatoarele aspecte prezentate mai jos.

a) din punct de vedere al dimensiunii: 83,4% sunt IMM-uri (53,7% intreprinderi mici si 29,7% mijlocii), iar 16,6% sunt intreprinderi mari;

b) din punct de vedere al domeniului principal de activitate: 73% sunt din industrie, iar 27% din servicii (12% comert, 10% tranzactii imobiliare, 4,7% transporturi si comunicatii).

Finantarea din fonduri publice a activitatilor inovative este foarte redusa, numai 10% din intreprinderile inovative (400, din care 306 sunt IMM-uri) primind finantare.

Se constata lipsa unui cadru legislativ si a unor instrumente financiare care sa stimuleze cercetarea si aplicarea rezultatelor cercetarii in economie (de ex. fonduri cu capital de risc destinate infiintarii de start-up-uri, high-tech si spin-off-uri), precum si de facilitati fiscale pentru agentii economici pentru stimularea activitatilor inovatoare.

Structura intreprinderilor inovative pe dimensiune si domenii CAEN, precum si ca structura a cheltuielilor de inovare la nivel regional sunt prezentate in Anexa 2 (tabelele 2 si 3).

In consecinta, se constata la nivelul anului 2002:

- la nivel regional, dupa regiunea Bucuresti Ilfov (care concentreaza cel mai mare potential de capacitati si resurse pentru inovare), urmatoarea regiune cu activitate dezvoltata de inovare este Regiunea Sud, a carui volum de cheltuieli pentru activitatea de inovare reprezinta 11% din totalul cheltuielilor la nivel de tara. La polul opus se situeaza Regiunea Vest care are cel mai redus volum al cheltuielilor de inovare (4,5% din total).

- principalele domenii ale economiei, care prezinta cea mai mare pondere a cheltuielilor de inovare sunt urmatoarele: transport si comunicatii; energie electrica si termica, gaze si apa; industria alimentara si a bauturilor; productia de mobilier si alte activitati industriale; metalurgie; industria extractiva; industria de masini si echipamente; industria mijloacelor de transport rutier.

Parteneriatul intre unitatile de cercetare-dezvoltare si sectorul productiv

Se constata un nivel redus al parteneriatului in activitati C&D intre intreprinderi si universitati/institutii C&D. Principalul cadru de cooperare intre cercetare si sectorul productiv se realizeaza prin programele nationale de CDI si, respectiv, prin comenzi directe (achizitii CDI).

Principalele programe nationale care promoveaza si sustin imbunatatirea cooperarii intre unitatile C&D si sectorul productiv sunt: Planul National pentru Cercetare-Dezvoltare si Inovare (1999-2006), si Programul "Cercetare de Excelenta" (2005-2008). Fondurile atrase de la agentii economici prin co-finantarea proiectelor au reprezentat, in medie, cca. 30% din bugetul total al Planului National de CDI.

Infrastructura de cercetare-dezvoltare si de transfer tehnologic si inovare

Una din politicile urmarite in ultimii ani de Ministerul Educatiei si Cercetarii este dezvoltarea infrastructurii specifice activitatii de cercetare-dezvoltare, in vederea reducerii decalajului acut de dotare cu echipamente si aparatura de cercetare a institutiilor din Romania, comparativ cu institutiile similare din UE. Acest obiectiv a fost abordat distinct in etape diferite, pornind de la o evaluare a potentialului uman existent si a nivelului sau de performanta in activitatea C&D, precum si de la o evaluare a perspectivelor domeniilor stiintifice, atat in context national cat si in context international, in special in vederea integrarii europene:

- in perioada 1998-2002 au fost acordate, prin competitie, granturi pentru crearea de „baze de cercetare cu utilizatori multipli” in cadrul institutiilor de invatamant superior, finantate prin Acordul de imprumut dintre Guvernul Romaniei si Banca Mondiala pentru finantarea "Proiectului de reforma a invatamantului superior si a cercetarii stiintifice universitare". Rezultatul s-a concretizat in crearea si dezvoltarea a 34 centre, laboratoare si baze de cercetare in 15 institutii de invatamant superior acreditate (dintr-un total de cca. 80) in domenii ale stiintei si tehnologiei;

- in perioada 2000-2004, Planul National de Cercetare-Dezvoltare si Inovare, principalul instrument de finantare competitiva din domeniu, a inclus o componenta specifica dedicata dezvoltarii centrelor de excelenta stiintifica si tehnologica in domenii prioritare care, pornind de la identificarea de poli de excelenta deja existenti in domenii ale stiintei si tehnologiei

si pe baza unor planuri strategice de dezvoltare elaborate de centrele respective, le-a sprijinit financiar cu cca. 30% din costul echipamentelor si aparaturii achizitionate. Programul de centre de excelenta a finantat echipe performante de cercetare din cca. 30 de institutii cu profil C&D (din cele peste 700 de unitati C&D). Cinci dintre institutiile C&D implicate iau parte si la programul de dezvoltare de centre de excelenta in tarile candidate, care se desfasoara in Programul Cadru 5 de C&D al UE;

- incepand din anul 2001 si pana in prezent, se deruleaza Programul de „Centre de Excelenta”, prin care Consiliul National al Cercetarii Stiintifice din Invatamantul Superior evalueaza si acrediteaza (fara a finanta dezvoltarea institutionala, achizitionarea de echipamente etc) centrele de cercetare din institutiile de invatamant superior in functie de criterii bazate pe capacitatea, competenta si performanta stiintifica. Acest proces a identificat 29 de centre de excelenta in universitati.

Infrastructura de transfer tehnologic si inovare, respectiv organizatiile specializate in difuzarea, transferul si valorificarea in economie a rezultatelor cercetarii-dezvoltarii, este inca slab dezvoltata. Dezvoltarea si consolidarea infrastructurii de transfer tehnologic si inovare este un obiectiv important al politicilor guvernamentale din domeniul C&D si poate asigura un cadru foarte favorabil pentru intarirea parteneriatelor intre agentii economici, universitati si institutiile de C&D, pentru stimularea cererii si a dezvoltarii activitatilor proprii de cercetare-dezvoltare ale agentilor economici, cu prioritate in domenii ale tehnologiilor de varf, pentru cresterea numarului de firme inovative in domenii tehnologice avansate, prin sprijinirea infiintarii si dezvoltarii acestora.

Procesul de infiintare a acestor organizatii a cunoscut o usoara revigorare incepind din 2003, dupa adoptarea HG nr. 406/2003 privind constituirea, evaluarea si acreditarea entitatilor din domeniul de inovare si transfer tehnologic, respectiv: centre de transfer tehnologic, centre de informare tehnologica, oficii de legatura cu industria, incubatoare tehnologice. In prezent exista 26 astfel de entitati, autorizate si functionale.

Pentru a stimula inovarea bazata pe absorbtia rezultatelor C&D si pentru intarirea parteneriatelor intre institutiele de cercetare, institutiile de invatamant superior si partenerii industriali, a fost incurajat procesul de infiintare a parcurilor stiintifice si tehnologice. In vederea stimulării inovatiei bazate pe rezultatele absorbtiei de C&D, prin intermediul parteneriatului dintre institutiele de cercetare, institutiile de invatamant superior si partenerii industriali, au fost incurajate infiintarea de parcuri stiintifice si tehnologice (OG nr. 14/2002 privind constituirea si functionarea parcurilor stiintifice si tehnologice, aprobata prin Legea nr. 50/2003).

S-au infiintat 7 parcuri stiintifice si tehnologice (cu autorizare provizorie) in: Galati, Braila, Slobozia, Brasov, Bucuresti, Timisoara si Iasi, dintre care 3 sunt deja functionale: Galati, Iasi si Brasov.

Programul national „Dezvoltarea infrastructurii de inovare si transfer tehnologic – INFRATECH”, aprobat prin HG nr. 128/2004, este principalul instrument prin care se acorda sprijin financiar si logistic pentru crearea si dezvoltarea institutiilor specializate de inovare si transfer tehnologic, inclusiv parcuri stiintifice si tehnologice.

1.5. Piata de tehnologia informatiei comunicatii (TIC)

Contributia TIC la cresterea economica depinde atat de dezvoltarea sectorului de comunicatii si tehnologia informatiei, cat si de gradul de utilizare a TIC in economie. Progresul Romaniei in domeniul societatii informationale si oportunitatile sale viitoare sunt departe de a fi satisfacatoare. Se inregistreaza intarzieri in special in ceea ce priveste accesul la internet, serviciile societatii informationale si integrarea aplicatiilor IT in economie.

O dovada a situatiei societatii informationale este reprezentata de nivelul cheltuielilor in domeniul IT. In 2004, cheltuielile in IT reprezentau doar 1,34% din PIB, mai putin de jumatate din media UE-15 (3%). In ciuda unei cresteri de la 0,89% in 2000, la 1,34% in 2004, aceasta continua sa fie una dintre cele mai scazute din Europa. Din acest punct de vedere indicatorul privind investitiile in IT este esential pentru caracterizarea procentului de inovatie intr-o societate bazata pe cunoastere, in special datorita raspandirii echipamentelor IT, serviciilor si aplicatiilor software. Pentru reducerea decalajelor dintre nivelul actual al cheltuielilor si nivelul de dezvoltare dorit, este extrem de importanta cresterea nivelului cheltuielilor cu privire la TIC.

Cauzele ar putea fi reprezentate de lipsa finantarii, investitiile reduse din domeniul public, precum si slaba utilizare a tehnologiei informationale la nivelul companiilor (agentilor economici).

Pentru reducerea decalajelor fata de media UE este obligatorie realizarea de investitii in infrastructura si dezvoltarea continutului.

Accesul la infrastructura informationala

Romania inregistreaza ramaneri in urma nu numai in ceea ce priveste utilizarea calculatoarelor si accesul la internet, fata de media UE-25, ci si fata de media din noile state membre. Aceasta are un efect negativ asupra competitivitatii Romaniei, deoarece utilizarea calculatoarelor si accesul la internet reprezinta factori majori in dezvoltarea economiei.

In privinta dotarilor cu PC-uri, in ciuda unei rate medii anuale de crestere a volumului vanzarilor de peste 50%, Romania se situeaza inca la un nivel redus. Multe dintre regiunile slab dezvoltate nu dispun de infrastructura de baza care sa le asigure conectarea la internet, iar in unele cazuri nici de accesul la telefonie fixa.

Numarul liniilor fixe de telefonie este in crestere atat in mediul rezidential, cat si in cel al afacerilor, rata de crestere a numarului total de abonati intre anii 2000-2004 fiind de peste 14%. Totusi, rata de penetrare a telefoniei fixe in 2004 – 20,2 %, a fost redusa comparativ cu media UE-25.

Segmentul serviciilor de telefonie furnizate prin intermediul retelelor publice fixe a inregistrat o evolutie ascendenta in perioada 2000-2004. Rata de digitalizare a inregistrat, de asemenea, o crestere cu aproape 41%, ajungand pana la valoarea de 77,15% in 2004, comparativ cu 54,8% in 2000. Rata de digitalizare are inca o valoare redusa, in special in zonele rurale.

Un motiv al penetrarii scazute a internetului este acela ca in unele situatii, chiar daca exista posibilitatea tehnica a conectarii la o retea, tarifele practicate sunt mult mai mari decat in cazul marilor zone urbane. Penetrarea scazuta este datorata si costurilor ridicate ale telefoniei fixe si internetului in comparatie cu veniturile medii ale populatiei. Un alt motiv este acela al investitiilor reduse in infrastructura.

In ceea ce priveste accesul la internet, situatia este critica, atat in ceea ce priveste utilizatorii casnici, cat si in ceea ce priveste utilizatorii economici. In 2004 doar 10% din populatie utiliza saptamanal internetul, aproape de patru ori mai putin decat in cazul mediei UE-25 de 38%. Dintre cei care utilizeaza internetul numai 39% au accesat de acasa, comparativ cu 75% in UE-25. O situatie similara se intalneste si in cazul intreprinderilor, unde 52% au acces la internet, fata de 89% in UE-25. O diferentiere importanta se regaseste intre IMM-uri si marile intreprinderi: daca 90% din marile intreprinderi au acces la internet, procentul este mult mai mic in cazul IMM-urilor, de 50%.

Ponderea conexiunilor de tip broadband in totalul conexiunilor de acces la Internet reprezenta, la sfarsitul anului 2004, 39%. La nivelul intregii populatiei, rata de penetrare a conexiunilor broadband a fost la sfarsitul anului 2004 de circa 1,7%, mult sub media UE-15 de 7,6%, si UE-25 de 6,5%. Un decalaj major exista si in ceea ce priveste ponderea intreprinderilor care au conexiuni broadband, aceasta fiind doar de 7% in Romania, fata de media UE-25, respectiv 52%, in Romania fiind de 7 ori mai mic decat in UE.

O raspandire larga a infrastructurii broadband este esentiala pentru dezvoltarea si distributia serviciilor si aplicatiilor precum **e-sanatate**, **e-business**, **e-guvernare** si **e-educatie**, care sunt esentiale pentru dezvoltarea Romaniei.

Toate aceste deficite majore de infrastructura nu se pot remedia decat prin investitii majore, atat din partea companiilor private cat si din partea institutiilor publice.

E-guvernare

Accesul la internet este reflectat in dezvoltarea serviciilor publice on-line. Populatia a aratat un mare interes in utilizarea aplicatiilor de e-guvernare: in 2004 19,8% din populatie a accesat internetul pentru a interactiona cu autoritatile publice si pentru a obtine informatii, ceea ce reprezinta 90% din totalul populatiei care utilizeaza internetul cu frecventa redusa (22%). Faptul ca numai 5,8% din populatie a utilizat internetul pentru a descarca formulare, si 8,9% pentru a returna formulare completate, este datorat numarului redus de aplicatii disponibile. Decalajul fata de media UE-25 este major, avand in vedere ca 42% din populatia UE a accesat internetul pentru a interactiona cu autoritatile publice, pentru a obtine informatii, iar 9,8% au returnat formulare completate.

O situatie similara se inregistreaza si in ceea ce priveste interactiunea intreprinderilor cu autoritatile publice prin intermediul internetului. Astfel, 29% dintre intreprinderi utilizeaza internetul pentru a interactiona cu autoritatile publice si pentru a obtine informatii, iar acest procent reprezinta mai mult de jumatate dintre intreprinderile care au acces la internet (52%). Spre deosebire de populatie, procentul intreprinderilor care utilizeaza internetul pentru a descarca formulare (22%) si pentru a returna formulare completate (12%) este mult mai mare, dar totusi sub nivelul UE-25 (41%, respectiv 29%).

Motivul diferentierii intre cele doua categorii de utilizatori (populatie si intreprinderi) este acela ca majoritatea serviciilor disponibile on-line sunt pentru mediul de afaceri. Aceasta situatie se reflecta si in punctele obtinute la un studiu de piata asupra e-guvernare in Europa Centrala si de Est, realizat de Economist Intelligence Unit. Daca pentru aplicatiile de e-guvernare adresate

populatiei, Romania s-a clasat pe locul 9 din 10, cu 4,08 puncte, pentru aplicatiile de e-guvernare adresate mediului de afaceri s-a clasat pe locul 6, cu 6,16 puncte.

In prezent, dezvoltarea domeniului e-guvernare in Romania intampina cateva probleme: dezvoltarea insuficienta a infrastructurii, lipsa interoperabilitatii diverselor servicii disponibile, precum si un numar redus de aplicatii disponibile.

E-educatie

In ultimii ani (2001-2004), domeniul e-educatie a inceput sa se dezvolte si in Romania, existand in prezent mai multe aplicatii functionale, dintre care proiectul de cea mai mare anvergura la nivel national este Sistemul Educational Informatizat.

In urma aportului major pe care l-a avut acest proiect, pana in prezent exista 10,8 PC-uri la 100 de elevi in scoli si 14,3 PC-uri la 100 de elevi din licee, iar 610 licee sunt conectate la internet si utilizeaza deja programul A.E.L. - Educational Assistant for Schools and High schools, existand insa mari discrepante intre mediul urban si cel rural. Prin acest proiect sunt disponibile 530 de lectii digitale, acoperind in total 40% din curricula scolara. Pentru asigurarea succesului acestui proiect au fost organizate programe de instruire a profesorilor.

Conform raportului e-Europe+ penetrarea tehnologiei informatiei este mai semnificativa si beneficiaza de resurse de finantare mai bune in sistemul universitar.

Totusi, in anul 2004, dintre cei care au utilizat internetul in ultimele trei luni, doar 5,6% l-au utilizat pentru activitati educationale, de 4 ori mai putin decat media UE-25 (20,7%). O situatie ceva mai buna se intalneste la utilizarea internetului pentru participarea la cursuri si perfectionari legate de oportunitatile de angajare, unde valoarea este de 9,4%, aproape de 2 ori mai mica decat media UE-25 de 17,7%. Cauzele sunt complexe: lipsa unei infrastructuri adecvate, numarul redus de oferte in domeniul educational, in special cele pentru angajati.

Toate acestea au avut ca rezultat obtinerea a doar 1,6 puncte pentru participarea la Life Long Learning, de sase ori mai putin decat media UE-25, in cadrul Tabelei Europene a Inovatiei (European Innovation Scoreboard 2005).

E-sanatate

In ceea ce priveste programele de e-Sanatate, se considera relevanta cuantificarea procentului din populatia in varsta de peste 16 ani care utilizeaza internetul pentru cautarea de informatii legate de sanatate, 2% in Romania, fata de 4 % in tarile din Europa Centrala si de Est (decembrie 2003). Conform raportului e-Europe+, in decembrie 2003, 16% dintre medicii generalisti aveau acces la internet in cabinetul medical, si 5% utilizau internetul pentru a interschimba fisele medicale ale pacientilor. De asemenea, ponderea medicilor practicieni care utilizeaza evidenta electronica a pacientilor era de 49,2% in Romania, comparativ cu 59% in noile state membre.

Slaba penetrare a TIC in sectorul medical este cauzata in principal de alocatiile bugetare insuficiente. Astfel, in 2004 numai 43% dintre spitale si 33% din clinici aveau acces la internet. Situatiile actuale au consecinte negative asupra eficientei tratamentului, a comunicarii inter-institutionale si controlului.

e-business

Conceptul de e-Business nu se refera numai la comertul on-line, ci cuprinde si integrarea TIC in derularea afacerilor. Din acest motiv este important sa sprijinim IMM-urile pentru a se adapta la schimbarile structurale, cum ar fi cele determinate de raspandirea noilor tehnologii.

Daca procentul intreprinderilor care au acces la internet reprezinta jumatate din media UE-25, procentul celor care au o pagina web este si mai scazut, respectiv doar o treime din media UE-25.

Desi in ultimii ani datele statistice referitoare la e-Commerce indica o tendinta crescatoare, ele prezinta totusi o pondere redusa din valoarea totala a comertului. In 2004 numai 3% dintre utilizatorii de internet au achizitionat produse on-line, spre deosebire de 33% dintre utilizatorii de internet din UE-25. Numarul redus de utilizatori de comert electronic este reflectat de valoarea redusa a cifrei de afaceri obtinuta din comert on-line. In anul 2004 ponderea e-Commerce in totalul cifrei de afaceri a fost de 1,3% in Romania, comparativ cu 2,1 % in UE-25.

Motivul pentru care exista un numar insuficient de oferte e-commerce il reprezinta legislatia incompleta, precum si lipsa increderii populatiei in securitatea efectuarii tranzactiilor.

Daca in domeniul legislativ s-au facut progrese prin revizuirea legii comertului electronic si prin lansarea unui portal pentru ora oficiala a Romaniei, necesara in tranzactiile electronice, mai sunt multe de facut in ceea ce priveste diversificarea ofertei, securizarea tranzactiilor si sporirea increderii populatiei.

Conform raportului Security Space din 2005, dintr-un numar de 34.026 servere din Romania, doar 172 erau securizate, ceea ce insemna doar 0,5%.

Cheltuielile pentru achizitionarea aplicatiilor integrate au un impact major asupra intregii activitati a intreprinderii. Din cauza costurilor ridicate ale solutiilor de software integrat pentru corporatii, numarul celor ce utilizeaza astfel de aplicatii este redus. Gradul de adoptare a tehnologiilor moderne nu vizeaza numai aspecte legate de conectivitate, desi acesta este un element cheie, ci si capacitatea populatiei si a mediului de afaceri de a utiliza eficient aceste tehnologii si modul in care guvernul incurajeaza utilizarea tehnologiilor digitale.

In 2005, 35 de instrumente de plata la distanta au fost aprobate pentru 25 de banci. In al doilea semestru al anului 2005, erau 66.000 de utilizatori inregistrati, comparativ cu 14.000 utilizatori in acelasi semestru pentru 2003, cand au fost introduse aceste instrumente de plata. Valoarea tranzactiilor a crescut de la 6 mld. Euro in al II-lea semestru 2003, la 15 mld. Euro in aceeasi perioada pentru 2005.

Situatia utilizarii TIC este reflectata in Raportul Economist Intelligence Unit 2005, unde Romania a primit 6,25 puncte pentru mediul de afaceri, 2,25 puncte pentru adoptarea TIC de catre populatie si mediul de afaceri, iar pentru sprijinirea e-serviciilor 5,75 puncte. Cu o medie de doar 4,19 puncte, Romania s-a clasat pe locul 47, situandu-se in urma celor mai multe state din Europa.

Disparitatile regionale

Una dintre problemele cu care s-a confruntat Romania in ultimii ani este aceea a adancirii disparitatilor atat intre regiuni, cat si in interiorul regiunilor de dezvoltare. Diferenta cea mai mare se intalneste intre Regiunea Bucuresti Ilfov si celelalte regiuni. La sfarsitul anului 2004 in Romania existau 9.281 de firme din domeniul IT, fata de 8.438 in anul 2003 si 3.639 in 1999, cifra de afaceri totala fiind concentrata in proportie de 70-75% in Bucuresti.

Ca rezultat al slabei integrari economico-sociale si a slabei dezvoltari a infrastructurii TIC, oportunitatile existente in regiunea Bucuresti nu s-au extins si in zonele adiacente. Acelasi lucru se poate spune despre discrepantele dintre mediul urban si cel rural.

Prin urmare, o conditie esentiala pentru a asigura dezvoltarea societatii informatinale este permanenta actualizare si extinderea infrastructurii existente de TIC prin investitii publice la nivel local si national, in principal in zonele unde piata a esuat.

1.6. Energia

Evolutia consumului si productiei de energie

Consumul intern de gaze naturale in 2005 a fost de 17.604 mil. mc, in conditiile in care productia interna de gaze naturale in 2005 a fost de 12.458 mil. mc, iar importul in 2005 de 5.146 mil. mc (29% din cererea interna).

Productia interna de titei in anul 2004 a fost de 5,5 mil. tone. In 2005, productia interna totala de carbune a fost de 31.6 mil. tone, din care 28.7 mil. tone de carbune brun si 2,9 mil. tone carbune.

Consumul intern total de energie primara a fost de 39.018 mil. tep la nivelul anului 2004, din care 70% acoperit din productia interna (adica aproximativ 28 mil. tep), in vreme ce restul de 30% a fost acoperit din importuri.

Se estimeaza ca dependenta de resursele energetice primare din import va depasi 50% din totalul consumului de energie primara pana in 2015. Avand in vedere cresterea prognozata a consumului de energie in perioada urmatoare, de circa 3% pe an, si in vederea asigurarii securitatii furnizarii, sunt necesare in principal: reabilitarea si/sau modernizarea capacitatilor de productie existente, reducerea intensitatii energetice si valorificarea resurselor regenerabile de energie.

In 2005, 56,7% din energia electrica a fost produsa din combustibili fosili (carbune, gaze naturale si titei), implicand costuri ridicate. In hidrocentrale s-a produs cca 34% din energia electrica, iar in CNE Cernavoda, Unitatea 1, cca. 9,3% (Anexa 4, Tabel 1)

Eficienta energetica

Imbunatatirea eficientei energetice reprezinta o prioritate a politicii energetice nationale, ce trebuie sa contrabalanseze tendinta de crestere atat a consumului de energie primara, cat si a consumului final de energie in toate sectoarele economiei (sectorul rezidential, industrie, sectorul de alimentare centralizata cu energie termica).

Eficienta energetica in Romania este scazuta in comparatie cu tarile din UE. Aceasta este cauzata atat de unele randamente mai scazute la transformarea, transportul si utilizarea purtatorilor de energie, cat, mai ales, de structura economiei nationale, in care ponderea ramurilor si produselor ergo-intensive ramane inca ridicata.

Valoarea **intensitatii energetice primare** in Romania a fost de 0,770 tep/10³ euro in 2003, iar valoarea intensitatii energetice finale de 0,496 tep/10³ euro, conform statisticilor Observatorului Energetic National.

In Romania, la nivelul anului 2001, **intensitatea energetica finala** a fost de cca. 4,24 ori mai ridicata in comparatie cu media inregistrata in Uniunea Europeana (0,637 tep/10³ USD₉₅ in Romania fata de o medie de 0,15 tep/10³ USD₉₅ in UE, 0,45 tep/10³ USD₉₅ in Ungaria si 0,55 tep/10³ USD₉₅ in Polonia) – (Anexa 4, Tabel 2).

Eficienta energetica in perioada 1999-2004 a crescut cu cca. 1% pe an, datorita incetarii activitatii unor unitati economice ineficiente, precum si aparitiei unor agenti economici care utilizeaza energia in mod eficient.

Ca urmare a restructurarii economiei, consumul de energie primara a scazut cu 30% in anul 2004 fata de anul 1990, iar consumul final de energie a scazut cu 40% in anul 2004 fata de anul 1990, datorita diminuarii pierderilor din lantul productie-transport-distributie de energie.

Pentru sustinerea programelor de investitii in vederea cresterii eficientei energetice, in perioada 2004-2015, se estimeaza un efort financiar de cca. 2,7 mld Euro. Implementarea unor proiecte de crestere a eficientei energetice va conduce la reducerea efortului financiar necesar sustinerii achizitiei de resurse primare. Astfel, in perioada 2004-2015 se estimeaza o reducere cu 3,4 mld Euro a efortului financiar pentru achizitia de resurse de energie primara, daca se reduce consumul de resurse primare de energie cu cca. 25,4 mld tep.

Investind 1 Euro in proiecte de crestere a eficientei energetice, se poate obtine o reducere a efortului financiar pentru achizitia de resurse primare de energie de 1,26 Euro.

Efortul investitional pentru cresterea eficientei energetice trebuie sa vizeze intreg lantul de productie: transport – distributie – utilizare finala a energiei electrice si termice.

Performanta relativ scazuta a capacitatilor de productie a energiei conduce la o eficienta energetica scazuta in Romania, comparativ cu statele din Uniunea Europeana.

Ponderea productiei de energie in grupuri termo in Romania reliefeaza importanta mare a acestora in asigurarea necesarului de energie pentru consumatori. Majoritatea grupurilor termo-energetice (cca. 82%) au fost instalate in perioada 1970-1980 si au peste 20 de ani de functionare (Anexa 4, Grafic 1). Aceste grupuri si-au depasit, in mare parte, durata de operare, au performante tehnologice scazute si au un impact negativ asupra mediului.

In cazul centralelor hidroelectrice, 37% dintre acestea au durata de viata normata depasita, iar altele contin, in mare parte, subansamble sau aparate cu grad de uzura avansat, fapt pentru care acest sector necesita in continuare un efort investitional mare.

In **Reteaua Electrica de Transport (RET)**, echipamentele existente au fost realizate la nivelul tehnologic al anilor 1960 – 1970 si au durate de exploatare, de regula, mai mari decat durata normata de functionare. In ceea ce priveste gradul de uzura, acesta este de 50% in cazul liniilor electrice aeriene si de 60% in cazul statiilor electrice.

Rețelele de distribuție, în special la cele de joasă și medie tensiune, prezintă, de asemenea, un grad relativ mare de uzură.

Evoluția lungimii **rețelei** de transport, respectiv a numărului de stații de reglare-măsurare (SRM) în vederea furnizării **gazelor** către utilizatori în România a fost destul de lentă (extindere cu doar 0,87% în 2004 față de 2003), ceea ce implică necesitatea unor investiții suplimentare pentru extinderea rețelelor. Astfel, în 2004 lungimea rețelei de transport a gazelor naturale era de 11.840 km, iar numărul de SRM-uri de 885.

În ceea ce privește **Sistemul de Transport al Gazelor Naturale**, 69% din totalul conductelor de transport și-au depășit durata de viață. 29% dintre stațiile de reglare – măsurare depășesc pragul de 25 de ani. Rețelele de distribuție operate de principalele companii de distribuție (Distrigaz Sud - București și Distrigaz Nord - Târgu Mureș) se găsesc în aceeași situație dificilă: 40% din rețelele de distribuție și-au depășit durata de viață normată.

În privința tranzitului de gaze naturale și petrol, sunt în derulare 2 proiecte importante:

- Realizarea conductei de transport al gazelor naturale din zonele Marii Caspice și ale Orientului Mijlociu spre Europa Centrală și de Vest – proiectul NABUCCO;
- Proiectul Constanța – Trieste (Pan-European Oil Pipeline - PEOP).

Pentru o mai bună funcționare a sistemului energetic național la parametri standardizați, este necesară continuarea extinderii capacităților de interconectare a rețelelor de transport a energiei electrice cu cele europene.

Reabilitarea și extinderea rețelelor naționale de transport a energiei electrice trebuie realizate în paralel cu interconectarea rețelelor naționale cu cele europene.

Admiterea în anul 2003 a companiei naționale de transport a energiei electrice Transelectrica S.A. ca membru cu drepturi depline în UCTE (Union for the Coordination of Transmission of Electricity) și în 2004 în Asociația Operatorilor de Transport și de Sistem (ETSO), a contribuit la integrarea sa din punct de vedere tehnic în organizațiile europene, devenind astfel posibil transportul prin România a unor fluxuri importante de energie electrică spre Vestul și Centrul Europei.

În prezent se află în curs de derulare 2 proiecte de interconectare: linia de transport de electricitate de 400kV Oradea – Beckescsaba, și un proiect de investiții pentru telecomunicații pe linia electrică de interconexiune de 400 kV Arad – Sandorfalva.

Resursele regenerabile de energie (RRE)

În prezent, ponderea energiei produse din resurse regenerabile, în total energie consumată, este de aproximativ 29%, cea mai mare parte fiind produsă pe baza resurselor hidro în unități de mare putere. În România, gradul de valorificare a resurselor regenerabile de energie (cu excepția resurselor hidro-energetice valorificate în centrale cu putere instalată mare) este redus ca urmare a costurilor de investiții ridicate. RRE ar putea duce la scăderea efortului financiar pentru achiziționarea surselor de energie primară (combustibili fosili: carbune, gaz, petrol), precum și la avantaje privind mediul înconjurător (energie verde).

Cu toate ca gradul de diversificare al acestor resurse este ridicat, pana in prezent s-au exploatat intr-o foarte mica masura alte resurse regenerabile decat cele hidro-energetice, iar acestea din urma nu au fost valorificate suficient fiind in unitati hidro cu putere instalata mica.

Romania dispune de 5 tipuri principale de resurse regenerabile de energie: eoliene, hidro-energetice, solare, bio-masa si resurse geo-termale.

Potentialul hidro-energetic expoatabil, din punct de vedere tehnic, al tarii este de 36 TWh/an. Potentialul hidro-energetic expoatabil din punct de vedere economic este estimat la aproximativ 23-25 TWh, cu o capacitate instalata de 8.000 MW. In 2005 aproximativ 70% din potentialul economic a fost capitalizat, iar in constructie sunt capacitati hidro continand 600 MW capacitate instalata, cu un potential de productie de 1.870 GWh/an.

Potentialul de energie eoliana expoatabila din punct de vedere tehnic este estimat la cca. 8 TWh/an.

Potentialul de energie al sistemelor solare-termale este estimat la cca. 1.434 mii tep/an, iar potentialul sistemelor foto-voltaice este de cca. 1.200 GWh/an.

Potentialul de energie al bio-masei este de cca. 7.594 mii tep/an (reziduri agricole si forestiere). Romania are un potential de aproximativ 167 mii tep/an din resurse geo-termale de entalpie scazuta, din care cca. 30 mii tep/an sunt valorificate in prezent.

Impactul asupra mediului

Impactul negativ al producerii energiei asupra mediului este o sursa de preocupare. In cazul in care nu se vor respecta angajamentele asumate de Romania in procesul de negociere cu UE, respectiv nu se vor moderniza capacitatile de productie a energiei cu tehnologii de reducere a emisiilor poluante si nu se vor inlocui instalatiile vechi cu capacitati noi, aceasta va conduce la inchiderea grupurilor energetice aferente instalatiilor mari de ardere (IMA) si la periclitarea functionarii in siguranta a Sistemului Energetic National. Potrivit studiului realizat de ICIM Bucuresti in 2004, din 72 IMA coordonate de MEC, nici una nu era conforma cu cerintele Directivei 2001/80/CE referitoare la valorile limita de emisie, iar 3 erau in procedura de inchidere pana la aderarea la UE.

Marile centrale termo-electrice, posesoare de Instalatii Mari de Ardere, evacueaza in atmosfera o cantitate mare de substante poluante (cca. 88% din emisiile totale de NOx si CO2, peste 90% din emisiile totale de SO2 si cca. 72% din emisiile de praf sunt generate in centralele electrice pe carbune, Anexa 4, tabelul 4). Programele pentru protectia mediului in sectorul energetic sunt extrem de scumpe. Investitiile vizeaza realizarea de instalatii de de-sulfurare (DeSOx), depozite de zgura si cenusa pentru reducerea oxizilor de nitrogen din gazele fluide (De NOx) si electro-filtre pentru retinerea pulberilor (vezi Anexa 4, tabelul 3).

1.7. Turismul

Prin pozitia sa geografica, Romania dispune de un potential turistic important, cu resurse naturale si culturale de o mare diversitate si armonios repartizate, care dau posibilitatea practicarii intregii game de forme de turism, de la cele clasice (montan, litoral, balnear, cultural), pana la noutatile de ultima moda ca turismul rural, eco-turismul si turismul de aventura.

Pentru dezvoltarea sectorului turism, Romania are avantaje competitive care ii ofera in acelasi timp si unicitate:

- varietatea formelor de relief si disponerea acestora concentrat, simetric si in trepte, dinspre centru spre margini (munte, dealuri, mare si delta);
- prezenta cursului inferior al fluviului Dunarea, a Deltei Dunarii si iesirea la Marea Neagra cu o parte generoasa de litoral (cca. 70 km);
- bogatia resurselor de ape minerale (1/3 din resursele de ape minerale din Europa);
- cea mai mare suprafata de pe continent de padure virgina in compozitie naturala si de pasuni ecologice;
- pastrarea mediului natural, nealterat de activitatile omului, exemplare rare de flora si fauna care in alte tari au disparut, sau animale care nu mai pot fi vazute decat in captivitate;
- climat temperat continental cu influente mediteraneene in sud-vestul tarii cu fauna si flora unica;
- zone rurale care pastreaza in viata cotidiana traditiile culturale stramosesti;
- patrimoniu cultural de interes national si international, care s-a constituit ca parte a patrimoniului universal sub egida UNESCO (bisericile fortificate, bisericile cu fresce exterioare, bisericile din lemn din Transilvania, Maramures, Salaj, cetatile sasesti fortificate, cetatile dacice, parcurile arheologice etc.);
- Romania a avut o capacitate de cazare turistica mare, realizata in perioada dinaintea anilor '90 care i-a permis sa fie un ofertant important pe piata turistica europeana, contribuind la promovarea imaginii tarii si cunoasterea produselor economiei romanesti.

Dupa anii '90, sectorul turistic a traversat doua perioade cu caracteristici distincte, ambele marcate de o instabilitate acuta a cadrului institutional, ceea ce a determinat si un ritm sincopat in derularea masurilor, programelor si proiectelor de dezvoltare a turismului pe termen mediu si lung.

Perioada 1990-2000 a fost caracterizata de un proces de privatizare lent, acoperind numai 55,3% din unitatile de cazare, dezvoltarea turismului bazandu-se, in principal, pe profitul din alte afaceri, re-investit in turism. Desi declarat ca domeniu prioritar de dezvoltare de toate guvernurile perioadei, turismul s-a confruntat cu lipsa facilitatilor si subventiilor de la stat, dar mai ales cu fonduri insuficiente alocate pentru promovarea turistica. Urmare a acestor factori, industria turistica romaneasca a fost caracterizata de puncte slabe majore si anume: promovare turistica insuficienta si neacoperitoare, slaba valorificare a resurselor turistice naturale si antropice, pierderea unor segmente de piata turistica internationala din statele foste comuniste, cat si a unor tour-operatori mari de pe piata turistica internationala, diminuarea ponderii pietei interne si patrunderea puternica a ofertei turistice externe.

Dar una din consecintele negative majore a slabei promovarii a Romaniei ca destinatie turistica, a fost si este, contributia insignifianta a turismului la corectarea imaginii negative internationale a tarii.

Incepand cu anul 2001 turismul romanesc prezinta o tendinta ascendenta, datorita privatizarii aproape integrale (cca. 92%), cresterii volumului investitiilor de modernizare a structurilor turistice privatizate si cresterii volumului de investitii de tip green-field (Anexa 5). Cel mai important efect al finalizarii privatizarii in turism este cresterea cifrei de afaceri de 2,3 ori in anul 2003 fata de 2000. Se remarca si o usoara tendinta de crestere a ponderii turismului in PIB si a incasarilor valutare din turism. Totusi ambii indicatori sunt foarte mici comparativ cu potentialul

turistic al Romaniei (2,19% pondere in PIB la nivelul anului 2003, si 700 mil. USD incasari valutare din turism).

Concomitent se remarca intrarea pe piata turistica din Romania a marilor operatori mondiali de turism (Marriott, Hilton, Best Western, Howard Johnson, Golden Tulip, Accor, Cendant, IBIS, Ramada, Sofitel, Hunguest etc.) fapt ce are un impact semnificativ atat in consolidarea fenomenului de dezvoltare a turismului romanesc, cat si in cresterea calitatii serviciilor turistice. In anul 2004 numarul locurilor in hoteluri de 5 si 4 stele a crescut de 2,6 ori fata de 2000 (10.880 locuri in 2004 comparativ cu 4.244 locuri in 2000), iar in hotelurile de 3 stele a crescut de cca. 2 ori (36.216 locuri in 2004 comparativ cu 17.928 locuri in 2000).

Odata cu respectarea principiilor dezvoltarii durabile creste si numarul de locuri de cazare in Delta Dunarii si orasul Tulcea, cea mai concentrata zona de dezvoltare a eco-turismului in Romania, cu cca. 28% in anul 2004 fata de 2000, respectiv de la 2.485 locuri la 3.180 locuri. Aici se afla Rezervatia Bio-sferei Delta Dunarii, arie protejata de importanta mondiala, iar dezvoltarea eco-turismului este atent monitorizata.

Situatia sosirilor in unitatile de cazare pe principalele forme de turism reflecta cinci aspecte relevante pe piata turistica romaneasca:

- turismul de afaceri si congrese este cel care genereaza cele mai multe sosiri (2,63 mil turisti in 2004, respectiv 46,6% din total turisti cazati in unitatile de cazare), dar cu durata de sedere scurta;

- turismul montan a avut o revenire in anul 2004, cu 10,6% crestere fata de anul 2000. Cresterea este determinata de investitiile care s-au facut in modernizarile si dezvoltarile domeniilor pentru schi (cresterea suprafetei/numarului partiilor de schi, introducerea instalatiilor de zapada artificiala, diversificarea serviciilor „après-schi”, etc.).

- turismul balnear inregistreaza o pondere de 12,1% in total turisti cazati in structuri turistice de cazare. Ca urmare a investitiilor in modernizarea bazelor de tratament, statiunile balneare de interes national precum Eforie Nord, Baile Felix, Covasna, Baile Herculane corespund acum standardelor pietei turistice internationale.

- turismul de litoral, desi inregistreaza o crestere de 12,5% in 2004 fata de anul 2000, este la limita inferioara de valorificare a potentialului turistic al litoralului romanesc al Marii Negre, unul din motive fiind promovarea sporadica, disipata la nivelul fiecarui operator de servicii turistice, coroborata cu pierderea tour-operatorilor mari (TUI, Neckerman, Thomas Cook etc.).

Tendintele cererii turistice externe sugereaza segmente de piata in care Romania poate deveni competitiva. Numarul mare de turisti germani (in special pe litoral), italieni, francezi, rusi, precum si preferinta turistilor israelieni pentru turismul montan si balnear, pot constitui un mare avantaj pentru cultivarea relatiilor de afaceri cu aceste tari si dezvoltarea unei politici de marketing indreptate catre aceste segmente de piata.

De asemeni, numarul mare de turisti straini care viziteaza Bucurestiul si alte orase mari, constituie consecinta a dezvoltarii turismului urban, de afaceri si congrese si reprezinta un barometru in ce priveste interesul crescand al oamenilor de afaceri pentru Romania si o buna metoda de promovare a economiei romanesti prin turism.

Analiza situatiei curente reflecta o insuficienta finantare a promovarii turismului (exista doar doua programe nationale pentru dezvoltarea turismului – adica „Dezvoltarea produselor turistice”

si „Marketing si promovare”) si, in consecinta, o lipsa a unei infrastructuri corespunzatoare pentru promovare si informare turistica – in prezent existand doar puncte de promovare de interes local. Nu exista centre specializate pentru promovare si informare turistica, care sa furnizeze date actualizate, complete si bine structurate despre atractiile tarii si cele turistice. Informatia este, de asemenea, foarte slab promovata pe internet, iar din aceasta cauza tour-operatorii din strainatate intampina dificultati in a crea programe turistice proprii pentru Romania.

2. ANALIZA SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stabilitate macroeconomie; ▪ Crestere sustinuta a PIB in ritm mediu de 6,1 % pe an in perioada 2001-2004 datorata mentinerii unor ritmuri medii anuale ridicate a industriei (5,2%) si serviciilor(5,5%); ▪ Evolutie pozitiva a ponderii sectorului privat in economie (70,8% din PIB in 2004), ▪ Procesul de restructurare si privatizare a intreprinderilor intr-un stadiu avansat; ▪ Forta de munca cu un nivel acceptabil de educatie; ▪ Evolutie pozitiva a investitiilor straine directe; ▪ Resurse naturale si energetice de calitate exploatabile (titei, gaze naturale, sare, lemn, argile, nisipuri, marmura) ; ▪ Evolutie pozitiva a dezvoltarii IMM in diferite ramuri ale economiei; ▪ Evolutia pozitiva din punct de vedere al ponderii cifrei de afaceri realizate de IMM-urile din industrie si servicii in total cifra de afaceri IMM-uri; ▪ Resurse umane bine pregatite din activitatea de CDI; ▪ Ritm sustinut de dezvoltare a sectorului TIC; ▪ Liberalizarea sectorului energetic chiar inaintea altor tari europene (privatizat total in sectorul petrolier, partial in domeniul distributiei energiei electrice si in curs de finalizare in domeniul energiei electrice si al gazelor naturale); ▪ Personalul din sectorul energetic - bine pregatit profesional, cu grad de fluctuatie scazut catre alte sectoare; ▪ Liberalizarea pietei de telecomunicatii; ▪ Potential turistic semnificativ. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Decalaje tehnologice si de competitivitate fata de UE; ▪ Volum redus al investitiilor pentru retehnologizare si modernizare; ▪ Concentrarea productiei in sectoare cu valoare adaugata scazut; ▪ Productivitate scazuta a intreprinderilor; ▪ Numar redus de intreprinderi certificate (ISO 9000, ISO 14000, EMAS); ▪ Export bazat in special pe produse cu valoare adaugata scazuta sau medie; ▪ Slaba dezvoltare a infrastructurii de afaceri si a serviciilor de consultanta; ▪ Capitalizare redusa a IMM-urilor si acces dificil la finantare; ▪ Promovarea insuficienta a imaginii de firma si dezvoltarea inca redusa a aspectelor legate de branding; ▪ Finantare insuficienta a domeniului CD din fonduri publice si private ; ▪ Nivel scazut de orientare a cercetarii catre cerere; ▪ Orientarea intreprinderilor spre obtinerea competitivitatii prin costuri scazute, nu prin inovare; ▪ Capacitate redusa de absorbtie a rezultatelor cercetarii si nivel scazut al inovarii in intreprinderi; ▪ Nivel scazut de cooperare intre instituttele de cercetare/universitati si industrie; ▪ Infrastructura si serviciile de transfer tehnologic si inovare insuficient dezvoltate si diversificate ; ▪ Nivel redus de performanta comparativ cu media UE-25 in ceea ce priveste numarul de brevete ; ▪ Cheltuieli IT/PIB si pe cap de locuitor cu valori reduse ; ▪ Dezvoltarea insuficienta a infrastructurii specifice Societatii Informatonale (hardware, software, mijloace de comunicatii); ▪ Rata de penetrare a Internetului si dotarea cu PC-uri reduse ▪ Decalajul semnificativ intre mediul urban si

	<p>cel rural privind accesul la infrastructura TIC;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Insuficienta utilizare a serviciilor de tip e-commerce si e-banking in mediul de afaceri; ▪ Nivel scazut de dezvoltare a serviciilor publice electronice; ▪ Capacitati energetice cu grad de uzura ridicat sau care utilizeaza tehnologii inechite si poluante; ▪ Intensitate energetica ridicata; ▪ Pierderi mari in retele de transport si distributie energie electrica/ termica, petrol si gaz;e ▪ Grad redus de valorificare a resurselor regenerabile altele decit hidro de mare capacitate ▪ Informare si promovare turistica insuficienta; ▪ Slaba dezvoltare a produselor turistice complexe.
OPORTUNITATI	AMENINTARI
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Calitatea de nou stat membru al Uniunii Europene; ▪ Noi surse de investitii, inclusiv Fondurile Structurale; ▪ Dimensiune (a doua taraca populatie din noile state membre); ▪ Piata interna cu un mare potential de absorbtie; ▪ Lant de furnizori pentru companiile mari conform obiectivului Strategiei de la Lisabona 3% pentru CD ; ▪ Participarea la Programele europene de cercetare si la implementarea Spatiului European de Cercetare; ▪ Potential nod regional in transportul de gaze naturale si energie electrica ; ▪ Integrarea sistemului energetic national in retelele regionale; ▪ Cresterea accesului la piata globala prin dezvoltarea produselor TIC de tip e-commerce.. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Costuri in continua crestere la materii prime si energie, inclusiv la cele din import; ▪ Recesiunea economica internationala; ▪ Expunerea la piata globalizata; ▪ Migratia unor sectoare industriale catre locatii cu costuri de forta de munca mai reduse; ▪ Accentuarea imaginii Romaniei ca o economie axata pe sectoare cu valoare adaugata redusa; ▪ Migratia externa a lucrarilor cu un nivel educational ridicat; ▪ Tendinta de crestere a consumului de energie in Romania pe termen mediu si lung; ▪ Cresterea poluarii datorata proceselor industriale, in special cele din domeniul energiei.

3. STRATEGIA

Programul operational sectorial “Cresterea competitivitatii economice” (numit in continuare POS CCE) reprezinta principalul instrument pentru realizarea primei prioritati tematice a Planului National de Dezvoltare 2007 – 2013 -Cresterea competitivitatii economice si dezvoltarea unei economii bazate pe cunoastere-.POS CCE contribuie de asemenea la implementarea celor cinci prioritati ale Cadrelui National Strategic de Referinta.

Odata cu aderarea la UE, dezvoltarea Romaniei va urmari convergenta cu politicile comunitare atat in termeni reali cat si ca valori absolute. Procesul reducerii decalajelor inseamna pentru Romania mentinerea unor ritmuri de crestere sustinute in perioada 2007 – 2013, pastrandu-se in acelasi timp, echilibrele macroeconomice la nivele cat mai stabile. Factorul determinant al cresterii economice, pe o piata deschisa unei puternice concurente, este acela de crestere a competitivitatii economice. In plus, valorificarea avantajelor competitive trebuie sa fie un obiectiv permanent, tinand seama atat de tendintele europene, cat si de provocarile globalizarii.

De aceea, cresterea competitivitatii nu trebuie privita ca un proces de exploatare a avantajelor pe termen scurt (de ex: costul redus al fortei de munca), ci ca un proces de construire a unei structuri economice bazate pe investitii de capital si pe procese de cercetare, dezvoltare si inovare. Altfel spus, articularea unei perspective de convergenta pe termen mediu si lung trebuie sa aiba in vedere dezvoltarea unei economii bazate pe cunoastere.

Desi a progresat substantial in ultimii ani, Romania prezinta serioase decalaje de competitivitate in raport cu statele din vestul si centrul Europei. Motivele acestei ramaneri in urma se regasesc la nivelul tuturor elementelor care determina capacitatea competitiva. Toate se traduc, in ultima instanta, intr-o productivitate scazuta, ceea ce defineste problema competitivitatii in Romania. Nivelul PIB la PPC³ reprezinta doar 50% din media noilor state membre ale UE.

In urma analizei situatiei actuale, se poate constata o situatie nefavorabila a mai multor factori cu influenta asupra competitivitatii. In ciuda progreselor inregistrate in privinta privatizarii, eficientizarii si reglementarii sectorului financiar, accesul firmelor la capital ramane inca foarte limitat. Utilizarea unor tehnologii si echipamente cu durata de viata depasita, energo-intensive reduce drastic productivitatea in majoritatea sectoarelor economice.

Sectorul IMM este poate cel mai afectat, datorita orientarii reduse catre activitati productive, asa dupa cum rezulta din analiza situatiei actuale. In ciuda unei dinamici pozitive, inregistrate, in ultimii ani, atat in orientarea mai mare catre domeniul productiv, cat si in resursele spiritului antreprenorial autohton, contributia IMM la PIB ramane inca scazuta, ceea ce demonstreaza necesitatea stimulării cresterii cantitative si calitative a sectorului IMM. Accesul IMM la capital, tehnologie si infrastructura este mult sub nivelul la care ar permite exercitarea rolului determinant al sectorului IMM la intarirea competitivitatii economice, in special in ceea ce priveste adaptabilitatea la cerintele pietei si introducerea proceselor inovative.

In ceea ce priveste aspectele de strategie de firma, abilitatile reduse in domeniul managementului reprezinta un handicap. Majoritatea firmelor autohtone isi bazeaza inca strategiile pe reducerea

³ Paritatea Puterii de Cumparare;

costurilor si nu pe cresterea productivitatii. Infrastructura de afaceri si serviciile suport oferite intreprinderilor prin acestea sunt intr-o faza incipienta de dezvoltare. Desi in sectorul IMM se regaseste aproape jumatate din forta de munca ocupata, acesta are acces extrem de limitat la serviciile de consultanta specifice.

Nivelul de complexitate al cererii si puterea de cumparare scazuta in multe domenii, sunt sub cele europene. In aceste conditii, presiunile pietei interne asupra firmelor pentru certificare si standardizare sunt reduse, ceea ce limiteaza nu numai capacitatea de patrundere a produselor romanesti pe pietele externe ci si adaptarea la standardele impuse de integrarea in UE si de concurenta datorata globalizarii.

Cercetarea stiintifica are de suferit ca urmare a unei lungi perioade de sub-finantare atat din partea sectorului public cat si a celui privat, al numarului insuficient de specialisti cu inalta calificare, si nu in ultimul rand, ca urmare a ineficientei proceselor de transfer tehnologic. Acest ultim factor negativ se refera la doua aspecte: insuficienta orientare a cercetarii catre cerere si la lipsa infrastructurii adecvate care sa permita ca rezultatele cercetarii sa se transforme in inovare aplicata.

Numarul firmelor inovative este de trei pana la patru ori mai mic ca pondere in total firme comparativ cu media Uniunii Europene. Protectia proprietatii intelectuale a inregistrat progrese din punct de vedere legislativ, dar mai putin din acela al implementarii. Nu exista structuri de sustinere a start-up-urilor inovative, iar initiativele mai vechi (ca de ex. incubatoare de afaceri) nu au avut continuitate datorita planificarii si managementului defectuos.

Economia Romaniei dovedeste o dezvoltare scazuta si in ceea ce priveste industria si serviciile suport. Multe domenii economice se bazeaza fie pe resurse naturale (ca de exemplu industria lemnului, materialelor de constructii, turismul), fie sunt rezultatul istoric al industrializarii fortate (ex. industrie grea, metalurgie, chimie, petrol). Acesti factori nu au stimulat coeziunea si cooperarea in cadrul acestor ramuri, afectand astfel temeinicia lantului de productie si posibilitatea crearii valorii adaugate.

In plus, exista si alti factori, care nu intra direct sub incidenta acestei strategii, dar care au un mare impact asupra procesului de dezvoltare competitiva. Infrastructura de transport si protectia mediului prezinta serioase deficiente, dupa decenii de investitii insuficiente. Accesul la educatia universitara si continua ramane inca sub media regionala, cu o situatie foarte defavorabila in ceea ce priveste absolventii din mediul rural (coroborata cu un grad redus de urbanizare la nivelul intregii tari).

Analiza SWOT confirma problemele identificate in analiza situatiei actuale si prezinta totodata cateva din oportunitatile si punctele tari pe care Romania le poate exploata pentru a creste competitivitatea economica. Spre exemplu, liberalizarea anumitor sectoare economice chiar la un nivel superior celui inregistrat in multe state membre UE, cum ar fi cel energetic sau cel de telecomunicatii, ar putea permite un nivel de investitii mai amplu si mai rapid, ce ar conduce la o dezvoltare accelerata la nivel orizontal.

Capitalul uman existent in Romania este o sursa importanta de competitivitate, nu neaparat prin prisma costurilor scazute ale fortei de munca, cat mai ales prin nivelul de calificare, care ofera o baza solida pentru formarea de specialisti de varf.

Analiza SWOT scoate totodata in evidenta si alte evolutii pozitive cum ar fi dinamica investitiilor straine, stabilitatea macroeconomica, cresterea sectorului TIC, precum si potentialul turistic important, sugerand existenta unor oportunitati certe de crestere competitiva.

Axele prioritare ale strategiei de competitivitate a Romaniei, sunt in deplina concordanta cu liniile de actiune ale propunerilor Comisiei privind cadrul pentru Competitivitate si Inovare 2007-2013⁴, si cu liniile directoare propuse de Comisia Europeana pentru politica de coeziune in perioada 2007-2013⁵.

Contextul dezvoltarii competitive prezentat mai sus, pe baza analizei situatiei actuale si a analizei SWOT, reprezinta in mod firesc primul pilon, punctul de plecare in derularea exercitiului de programare si a elaborarii strategiei POS CCE. Un al doilea pilon al programarii il reprezinta alegerea unui model de competitivitate pe care sa il urmeze Romania. In urma analizei modelelor teoretice, dar si empirice existente, POS CCE este structurat astfel incat sa ia in calcul atat modelul diamantului competitiv dezvoltat de Porter, cat si liniile de orientare sugerate de Comisia Europeana. Un al treilea pilon metodologic s-a consolidat prin calculul decalajelor de competitivitate intre Romania si media UE-25, pe baza unei serii complexe de indicatori de context cantitativi si calitativi (vezi Anexele 6-9).

⁴ Propunere pentru Decizia Parlamentului european si a Consiliului cu privire la Programul cadru pt. competitivitate si inovare (2007-2013), Brussels, 6.4.2005, COM(2005) 121 final;

⁵ Comunicare a CE „Cohesion Policy in Support of Growth and Jobs: Community Strategic Guidelines”, 2007-2013, Brussels, 05.07.2005, COM(2005) 0299;

3.1. Obiective

Obiectiv general

Competitivitatea se definește ca acel set de instituții, politici și factori care determină nivelul prezent de productivitate al unei țări. Productivitatea determină atât nivelul de bunăstare al unei economii la un moment dat cât și potențialul de creștere al acesteia în viitor. Literatura și practica economică au evidențiat faptul că dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere reprezintă unul dintre factorii cheie ai creșterii competitivității unei economii.

Analiza situației actuale precum și concluziile analizei SWOT au evidențiat faptul că economia României are un nivel de competitivitate mult sub media UE-25, având de recuperat decalaje semnificative în ceea ce privește societatea bazată pe cunoaștere.

Obiectivul general al POS CCE este **creșterea productivității întreprinderilor românești pentru reducerea decalajelor față de productivitatea medie la nivelul UE. Tinta este o creștere medie anuală a productivității de cca. 5,5 % până în 2015.** Aceasta va permite României să atingă un nivel de aproximativ 55% din media UE. (a se vedea Anexa 6 privind metodologia folosită)

Obiective specifice

a) Consolidarea și dezvoltarea sectorului productiv

Elementul cheie al acestui obiectiv specific este sprijinirea modernizării și inovării întreprinderilor existente și crearea unor noi, în special IMM-uri în sectoarele productive și al serviciilor pentru afaceri. Valorificarea și calificarea echipamentelor de producție i.e. lărgirea bazei de producție, inovarea proceselor de producție și a echipamentelor și sprijinirea adoptării standardelor internaționale conduc la creșterea gamei de produse. De asemenea, creșterea ofertei de consultanță specializată și sprijinul internaționalizării contribuie la procesul de creștere a cotei de piață.

b) Constituirea unui mediu favorabil dezvoltării întreprinderilor

Elementul cheie al acestui obiectiv specific este crearea unui cadru favorabil dezvoltării antreprenoriatului prin reducerea constrângerilor în domeniile de eșec ale pieței – acces la finanțare, instrumente financiare, accesul la infrastructurile și serviciile de afaceri – pentru crearea de noi întreprinderi și pentru dezvoltarea celor existente.

Realizarea acestor două obiective poate fi cuantificată prin „creșterea contribuției IMM la PIB” cu 20% în 2015.

c) Creșterea capacității C&D și stimularea cooperării între instituții de CDI și sectorul productiv,

Elementele cheie ale acestui obiectiv specific constau în finanțarea proiectelor de CD, care va genera rezultate aplicabile direct în economie, modernizarea și dezvoltarea capacității și infrastructurii CDI, creșterea calității și diversificarea ofertei de servicii inovative și stimularea cererii de inovare din partea sectorului productiv.

Realizarea acestui obiectiv va contribui la creșterea valorii cheltuielilor totale de CD (GERD) până la 3% din PIB în 2015.

d) Valorificarea potentialului TIC si aplicarea acestuia in sectorul public (administratie) si cel privat (cetateni, intreprinderi)

Elementele cheie sunt exploatarea resurselor umane calificate si de know how si imbunatatirea infrastructurii in special in zonele de esec ale pietei. Scopul este acela de promovare a introducerii inovarii in sectorul productiv, in procesele administrative, in viata cotidiana si de dezvoltarea a pietei pentru o noua generatie de produse si servicii.

Tinta este de crestere a penetrarii serviciilor de Internet (accesul intreprinderilor la servicii on-line) de la 52% in 2003 la 70% in 2015.

e) Cresterea eficientei energetice si dezvoltarea durabila a sistemului energetic

Elementele cheie sunt: reducerea intensitatii energetice prin implementarea in sectorul energetic a unor tehnologii noi cu randament ridicat, cresterea eficientei energetice pe tot ciclul si cresterea ponderii energiei din surse regenerabile. Se va acorda de asemenea un sprijin important si implementarii de tehnologii pentru reducerea emisiilor produse de marile instalatii energetice.

Scopul urmarit este de a contribui la obiectivele nationale: reducerea intensitatii energetice primare cu 40 % pana in anul 2015, comparativ cu 2001, cresterea energiei obtinute din surse regenerabile pana la 33% din consumul national brut de energie pana in 2010 si reducerea emisiilor de noxe din sectorul energetic, conform Programului national de reducere a bioxidului de sulf (SO₂), oxidului de azot (NO_x) si prafului in instalatiile mari de ardere.

f) Promovarea potentialului turismului romanesc

Elementele cheie ale acestui obiectiv specific sunt imbunatatirea imaginii tarii pentru promovarea Romaniei si cresterea atractivitatii in strainatate precum si crearea unui sistem integrat al ofertei turistice romanesti.

3.2. Lista Axelor Prioritare:

Avand in vedere deopotriwa, posibilitatile identificate pentru imbunatatirea competitivitatii intreprinderilor romanesti pentru a face fata noilor provocari si folosirea oportunitatilor de a opera pe Piata Unica Europeana, cat si eligibilitatea Romaniei pentru finantarea din FEDR, in cadrul POS-CCE au fost identificate urmatoarele axe prioritare:

Axa Prioritara 1: Un sistem inovativ de productie

Axa Prioritara 2: Cercetarea, dezvoltarea tehnologica si inovarea pentru competitivitate

Axa Prioritara 3: Tehnologia informatiei si comunicatiilor pentru sectoarele privat si public

Axa Prioritara 4: Cresterea eficientei energetice si dezvoltarea durabila a sistemului energetic

Axa Prioritara 5: Romania, destinatie atractiva pentru turism si afaceri

Axa Prioritara 6: Asistenta tehnica

3.2.1. Axa Prioritara 1: Un sistem inovativ de productie

Obiective

Consolidarea si dezvoltarea sectorului productiv

Crearea unui mediu de afaceri favorabil pentru dezvoltarea intreprinderilor

Fundamentare

Intreprinderile sunt motorul cresterii economice si de performanta lor depinde competitivitatea intregii economii. Cresterea investitiilor productive si imbunatatirea accesului pe piata, pe baza principiilor dezvoltarii durabile, reprezinta conditiile esentiale pentru functionarea competitiva a economiei romanesti in cadrul UE.

Cea de-a doua parte a criteriului economic de aderare stabilit la Copenhaga inca din 1993, subliniaza necesitatea imperativa ca intreprinderile romanesti sa fie pregatite pentru a face fata presiunilor concurentiale din cadrul pietei interne europene. Concurenta pietei interne poate fi benefica intreprinderilor autohtone doar in masura in care ele vor reusi sa fructifice avantajul dat de libera circulatie a bunurilor, serviciilor, persoanelor si capitalului.

Liberalizarea pietelor va provoca noi presiuni concurentiale asupra intreprinderilor, mai ales in sectoarele industriale traditionale, iar IMM-urile, cu precadere, vor fi expuse numeroaselor schimbari ale mediului de afaceri. De aceea, sprijinirea accesului pe piata prin investitii productive si finantari si servicii de calitate, devine o conditie *sine qua non* pentru succesul competitiv al intreprinderilor.

In pofida unui anumit progres in sectorul IMM inregistrat in Romania prin implementarea Cartei Europene pentru IMM, exista inca o serie de dificultati datorita accesului limitat la capital, in special in cazul intreprinderilor mici, accesul limitat la finantare, tehnologii inechitate si lipsa de know how in dezvoltarea afacerilor, ceea ce blocheaza capacitatea de adaptare rapida a IMM-urilor la cerintele pietei europene.

Este evident ca, in prezent, majoritatea intreprinderilor mici si mijlocii din Romania nu sunt suficient pregatite pentru a raspunde misiunii lor de motor al economiei, lipsa competitivitatii fiind provocata, in cea mai mare parte, de neadaptarea acestora la standardele europene si de incapacitatea lor de a accesa surse de finantare destinate investitiilor in tehnologii noi si in implementarea sistemelor de calitate sau de a beneficia de servicii de consultanta care sa le ofere orientarea adecvata pe piata.

Noul document publicat de UE in noiembrie 2005 – „Implementarea programului Lisabona, Politika moderna pentru IMM de dezvoltare si locuri de munca” COM(2005)551 recomanda factorilor nationali de decizie sa integreze instrumentele dedicate IMM-urilor, in principal Carta europeana pentru intreprinderi mici si conceptul „gandeste mai intai la nivel mic”, in vederea maximizarii potentialului de dezvoltare al IMM-urilor de la start-up uri inovative si pana la IMM-uri dinamice, care sa nu se blocheze pe pietele locale si care sa aiba reale posibilitati de integrare pe segmentele de piata oferite de economia globala in continua schimbare.

Strategia actuala urmareste completarea eforturilor de implementare ale politicilor romanesti pentru IMM cu cele ale UE, in scopul cresterii competitivitatii si capacitatii antreprenoriale a intreprinderilor, in special a IMM-urilor si ca urmare, a imbunatatirii contributiei acestora la cresterea economica.

Aceasta axa prioritara vizeaza ameliorarea conditiilor pentru dezvoltarea afacerilor, precum si cresterea sectorului productiv si cel al serviciilor, in vederea pregatirii intreprinderilor romanesti pentru competitia pe piata autohtona si pe pietele externe.

Domeniile majore de interventie definesc o abordare care combina sprijinul direct in termeni de ajutor pentru afaceri cu efortul de imbunatatire a cadrului in care opereaza firmele.

In cadrul axei, sprijinul va fi acordat factorilor de competitivitate tangibili si intangibili, incercand sa promoveze acumularea de capital, serviciile specializate, know how, managementul, accesul la credit si inovarea tehnologica pentru a putea raspunde dezvoltarii continue a cererii pietelor, in ceea ce priveste gama si calitatea produselor.

Beneficiarii tinta sunt atat intreprinderile existente, care au nevoie sa isi modernizeze si actualizeze produsele si tehnologiile, precum si noile firme, in special in industria prelucratoare si sectorul serviciilor avansate, care au nevoie de asistenta calificata si integrata prin dezvoltarea corespunzatoare a infrastructurii de afaceri.

Avand in vedere ponderea intreprinderilor mari din industria prelucratoare, atat ca cifra de afaceri cat si ca numar de locuri de munca asigurate, interventiile privind investitiile productive directe vor fi orientate nu numai spre IMM-uri ci si spre intreprinderile mari.

Domenii majore de interventie

Investitii productive si pregatirea pentru concurenta pe piata a intreprinderilor, in special a IMM

Instrumente pentru accesul IMM-urilor la credit si finantare

Dezvoltarea antreprenoriatului

Indicatori

Indicatori „Output”	Tinta 2015	Sursa datelor	Indicatori „Result”	Tinta 2015	Sursa datelor
IMM asistate pe tip de investitie (numar)	1000	MEC	Locuri noi de munca/intreprinderi asistate (numar)	5000	MEC
IMM asistate pe tip de certificare (numar)	1500	MEC	Firme care au implementat ISO 9001 (numar) Firme care au implementat ISO 14001 sau EMAS (numar)	500 1000	MEC
IMM participante la targuri internationale (numar)	1300	MEC	Ponderea exportului IMM in exportul total al Romaniei	40%	MEC/INS
Fonduri locale de garantie participante la schemele de grant (numar)	10	FNGC pt IMM	Volumul creditelor garantate (Euro) IMM beneficiare de garantii (numar) Volumul garantiilor acordate (Euro)	50 MEuro 40 MEuro	FNGC pt. IMM
Incubatoare sau infrastructuri noi create sau modernizate (numar)	20	MEC/INS	Start-upuri incubate (numar)	700	MEC/INS

			Forme beneficiare de servicii de consultanta (numar)	100000	MEC
--	--	--	--	--------	-----

3.2.1.1. Investitiile productive si pregatirea pentru concurenta pe piata a intreprinderilor, in special a IMM

Consolidarea si dezvoltarea intreprinderilor este conditionata in mare masura de achizitionarea permanenta de echipamente si tehnologii noi care sa permita adaptarea productiei la cerintele pietei unice europene. Sprijinul direct acordat intreprinderilor in sporirea investitiilor productive, tangibile si intangibile, este un element cheie pentru grabirea procesului de convergenta, cu conditia pastrarii limitelor agreate ale ajutorului de stat. In conditiile concurentei acerbe de pe piata interna a UE si a cresterii gradului de protectie a consumatorilor, firmele romanesti vor trebui sa imbunatateasca produsele care se introduc pe piata si sa certifice performanta acestora, asigurand un grad sporit de securitate si protectie a consumatorului.

Aplicarea pe scara larga a standardelor voluntare europene si internationale reprezinta o buna practica, care si-a dovedit eficienta si a contribuit la cresterea schimburilor comerciale pe pietele dezvoltate.

Implementarea managementului de mediu si de calitate si certificarea produselor reprezinta o investitie ce asigura acceptarea produselor romanesti in spatiul european si accesul pe terte piete.

In mod evident, existenta unei infrastructuri de certificare adecvata este o conditie critica pentru depasirea barierelor financiare in procesul de certificare si implementare a sistemelor de management de mediu si de calitate.

Se au in vedere urmatoarele **operatiuni indicative**:

a) Sprijin pentru consolidarea si modernizarea sectorului productiv prin investitii tangibile si intangibile

-Sustinerea investitiilor in instalatii, echipamente, masini, aparatura, etc

-Sustinerea investitiilor intangibile vizand achizitionarea de tehnologii brevete, marci, licente si know-how;

Pentru operatiunea a) vor fi folosite doua scheme diferite de ajutor de stat, si anume una pentru IMM-uri si una pentru intreprinderi mari.

b) Sprijin pentru achizitia de servicii calificate pentru implementarea standardelor europene:

Sustinerea implementarii si certificarii sistemelor de management al calitatii

Sustinerea implementarii si certificarii sistemelor de management de mediu (sau a inregistrarii EMAS)

Sustinerea certificarii voluntare a produselor si etichetarea eco.

Sustinerea dezvoltarii si acreditarii laboratoarelor de incercari / analize, etalonare metrologica.

c) Sprijin pentru accesul pe noi piete si internationalizarea

Servicii de consultanta furnizata IMM-urilor pentru imbunatatirea sistemelor de management (servicii logistice pentru promovarea produselor si serviciilor si identificarea furnizorilor/clientilor externi, website-uri, acces la retele de afaceri)
Sustinerea participarii la targuri si expozitii internationale si sprijinirea misiunilor economice

Operatiunile din cadrul acestei axe prioritare vor fi complementare cu unele activitati din programul operational regional (Axa prioritara 2) prin care se vor sustine investitii in micro intreprinderi si start-up-uri din sectorul productiv si servicii.

3.2.1.2 Accesul IMM-urilor la instrumente de credit si finantare

Asistenta acordata noilor intreprinderi este foarte importanta pentru cresterea competitivitatii. Ideile inovatoare, produsele si serviciile noi, modelele de afaceri sunt de cele mai multe ori generate prin start-up-uri. Astfel de intreprinderi inovative, fara profituri tangibile care sa poata fi utilizate colateral, comporta riscuri considerabile, ceea ce face prohibitiv costul unei finantari tipice prin credite bancare. Conditiiile de creditare impuse de banci sunt dificil de indeplinit de catre IMM-uri datorita in primul rand subcapitalizarii acestora si imposibilitatii asigurarii garantiilor colaterale, ceea ce constituie un obstacol major pentru dezvoltarea noilor afaceri.

In cadrul acestui domeniu de interventie vor fi dezvoltate solutiile existente oferite de fondurile de garantare a creditelor pentru IMM-uri. Garantarea creditelor se va face in cadrul unui sistem eficient de management al riscului financiar care va conduce la instrumente inovative de garantare a capitalului de risc. Sistemul de garantare trebuie sa faca parte din politica economica de sprijin a IMM-urilor, avand in vedere ca pietele financiare nu acopera riscurile pentru anumite categorii de IMM.

Crearea unui mediu favorabil finantarii afacerilor, in conditii de piata financiara competitiva, reprezinta un pas inainte fata de abordarile anterioare bazate preponderent pe sprijin investitional direct.

Finantarea proiectelor de investitii ale intreprinderilor si maximizarea eforturilor implementarii acestora prin institutii financiare selectate pe criterii comerciale de competenta si transparenta, conduce la expertiza si competenta procesului de selectie si validare a modelelor de afaceri propuse de intreprinderi cat si monitorizarea rezultatelor in urma implemetarii proiectelor.

Astfel sunt necesare interventii pentru anumite categorii de IMM si anume instrumente financiare inovative oferite de fondurile de capital de risc.

Operatiunile indicative sunt:

- Dezvoltarea functiei de co-garantare a Fondului National de Garantare a Creditelor pentru IMM-uri;
- Infiintarea si dezvoltarea fondurilor locale de garantare;
- Instrumente financiare inovative (capital de risc, equity, venture)

In cadrul domeniului vor fi prevazute resurse pentru o campanie de informare/constientizare privind oportunitatile de acces la finantare pentru intreprinderi.

3.2.1.3. Sprijin pentru antreprenoriat

Un factor important in consolidarea intreprinderilor existente si in sustinerea start-up-urilor il constituie dezvoltarea unei infrastructuri de afaceri adecvate, prin instrumente specifice soft si hard, armonizate cu nevoile IMM. Astfel acestea vor beneficia de avantajele managementului corporativ, de surse de finantare adecvate si garantii asociate, de avantajele tehnice ale serviciilor societatii informationale si de cooperarea activa cu mediul universitar si de cercetare pentru a beneficia de cunostintele stiintifice si a valorifica potentialul creativ propriu.

Un element cheie al infrastructurii de afaceri este dezvoltarea serviciilor suport in domeniul consultantei si educatiei antreprenoriale. Piata serviciilor suport trebuie sa fie suficient de mare, diversificata si concurentiala pentru a permite firmelor, in special IMM-uri, sa beneficieze de o consultanta atat generala cat si specializata pentru a deveni mai competitive pe piata.

In functie de beneficiarii finali **operatiunile indicative** avute in vedere pot fi impartite astfel:

Dezvoltarea incubatoarelor de afaceri si a altor infrastructuri de afaceri

Se va acorda sprijin institutional pentru dezvoltarea infrastructurii si a serviciilor de administrare din incubatoare, centre de afaceri (sprijin institutional), inclusiv investitii hard si soft (ex. consolidari de cladiri, innoire si modernizare, achizitionarea de echipamente), schimb de bune practici, sustinerea activitatilor de „mentoring si coaching”, transfer de know-how, seminarii, workshop-uri etc.;

Sprijin pentru sustinerea firmelor incubate (orientarea pe sectoare avansate economic)

Sustinerea integrarii si dezvoltarii capacitatii competitive a IMM-urilor in cadrul structurilor de afaceri, prin investitii initiale in intreprinderi noi si asigurarea pregatirii de scurta durata pentru intreprinderile gazduite in aceste structuri;

Consultanta pentru elaborarea proiectelor/planurilor de afaceri, activitati de diseminare, informare

IMM-urile vor fi sprijinite pentru dezvoltarea produselor/serviciilor si strategiilor de firma, consultanta generala pentru cooperare si investitii comune, consultanta investitionala si financiara, activitati de marketing si promovare, managementul resurselor umane, tehnologii moderne, TI si e-business, drepturi de proprietate intelectuala si inovare, si asistenta manageriala in dezvoltarea IMM-urilor.

Sprijin pentru integrarea intreprinderilor in cadrul lanturilor de furnizori si clusterelor

Va fi incurajat procesul de concentrare, atat pe orizontala cat si pe verticala, care poate conduce la obtinerea unor avantaje competitive importante (ex: logistica, promovarea marcilor la nivel international, sprijinirea accesului pe piata muncii etc.)

In cadrul domeniului de interventie vor fi prevazute resurse pentru o campanie de promovare-constientizare la nivelul intreprinderilor, privind structurile moderne de infrastructura de afaceri tip cluster, incubator, centru de afaceri etc..

Complementaritatea cu alte programe operationale este asigurata astfel:

Programul Operational Regional (Axa prioritara 2) va sprijini dezvoltarea infrastructurilor de afaceri de tip parcuri industriale si tehnologice.

Programul Operational Dezvoltarea Resurselor Umane va promova educatia vocationala pentru angajatii IMM si dezvoltarea abilitatilor antreprenoriale.

3.2.2. Axa Prioritara 2: Cercetare, dezvoltarea tehnologica si inovarea pentru competitivitate

Obiectiv

- Cresterea capacitatii de C-D si stimularea cooperarii dintre institutiile de CDI si sectorul productiv.

Fundamentare

Nivelul scazut de finantare (atat public, cat si privat) pentru activitatile de cercetare-dezvoltare si inovare (CDI) a avut ca rezultat infrastructura de CDI inadecvata, numarul scazut si media de varsta din ce in ce mai ridicata a cercetatorilor si performantele scazute ale activitatilor de CDI.

Lipsa fondurilor ingreuneaza de asemenea accesul intreprinderilor la activitati de CDI si transfer tehnologic.

Aceste puncte slabe, impreuna cu participarea scazuta a sectorului privat la finantarea activitatilor de CDI au condus la un deficit tehnologic ridicat al firmelor romanesti si la un nivel scazut de inovare al acestora.

Astfel, se urmaresc:

- cresterea capacitatii de cercetare prin dezvoltarea infrastructurii de CD si atragerea de tineri si de specialisti de inalta calificare, atat pentru institutiile de CD (universitati si institute CD), cat si pentru firme care au un nucleu de cercetare,
- intarirea ofertei de cunostinte realizata de universitati si institute de CD,
- stimularea transferului tehnologic bazat pe cooperarea dintre institutiile CD si intreprinderi,
- stimularea cererii de inovare a intreprinderilor
- sustinerea formarii si dezvoltarii firmelor bazate pe inalte tehnologii, inclusiv a promovarii de poli de excelenta.

Domenii majore de interventie:

- CD in parteneriat intre universitati/institute de cercetare-dezvoltare si intreprinderi (industrie) in vederea obtinerii de rezultate aplicabile in economie
- Investitii in infrastructura de CDI
- Accesul intreprinderilor la activitati de CDI.

Indicatori

Indicatori «Output»	Tinta 2015	Sursa date	Indicatori «Result»	Tinta 2015	Sursa date
Proiecte realizate in comun de institutiile CDI si intreprinderi (numar)	200	SMIS	Locuri noi de munca (numar)	200	SMIS/beneficiari
Proiecte finantate (numar)	800	SMIS			
Intreprinderi implicate (numar)	300	SMIS			
Cheltuiiala publica in proiecte de CDI (mil EUR)	495	SMIS	Cheltuieli directe private in proiecte de CDI (mil EUR)	240	SMIS/beneficiari

3.2.2.1 CD in parteneriat intre universitati/institute de cercetare-dezvoltare si intreprinderi (industrie) in vederea obtinerii de rezultate aplicabile in economie

Promovarea dezvoltarii tehnologice a firmelor, pentru cresterea nivelului lor de competitivitate, este sustinuta prin activitati de CD direct aplicabile in economie care sa conduca la dezvoltarea de produse, tehnologii si servicii cu valoare adaugata ridicata, noi sau cu imbunatatiri semnificative.

Astfel, in cadrul acestui domeniu major de interventie se va sprijini dezvoltarea tehnologica bazata pe cercetari industriale si precompetitive, in vederea realizarii si testarii de noi produse, tehnologii si servicii cu potential de inalta dezvoltare tehnologica.

Intarirea cooperarii in CD intre institutele de CD/universitati si firme este baza pentru dezvoltarea viitoare a competitivitatii internationale a firmelor.

Operatiuni indicative

- **Proiecte de CD in parteneriat intre universitati/institute de cercetare si intreprinderi /**
Aceasta operatiune va finanta in special activitati de cercetare industriala si precompetitiva care conduc la obtinerea rezultatelor de interes economic si care initiaza transformarea rezultatelor cercetarii in produse noi sau cu imbunatatiri semnificative, tehnologii si servicii noi sau cu cerere de piata.

Se urmareste intarirea relatiilor intre firme si institutiile de CD prin diverse forme de parteneriate in vederea integrarii activitatii de CD si a transferului tehnologic (retele, clustere, poli, etc.).

Proiectele vor asigura transferul de cunostinte de la institutiile de CD la personalul intreprinderilor ce aplica rezultatele cercetarii. Intreprinderile implicate in aceste proiecte pot solicita sprijin pentru training prin POS Dezvoltarea Resurselor Umane, care finanteaza atat programe de educatie pentru dezvoltarea abilitatilor antreprenoriale si manageriale cat si servicii de consultanta si asistenta pentru dezvoltarea de noi afaceri.

- **Proiecte complexe de cercetare care vor atrage participarea specialistilor internationali de inalt nivel**

Operatiunea urmareste acelasi scop general ca si cea anterioara si anume generarea rezultatelor de interes economic si transformarea rezultatelor cercetarii in produse, tehnologii si servicii noi sau cu imbunatatiri semnificative.

Proiectele vor fi realizate in colaborare de institutele gazda si specialistii internationali de inalt nivel. Institutiile gazda trebuie sa indeplineasca cateva criterii de selectie cum ar fi cea de a desfasura activitati de inalta tehnologie si de a putea asigura conditiile necesare pentru desfasurarea activitatilor de CD.

3.2.2.2. Investitii in infrastructura de CDI

Infrastructura de cercetare a institutelor CD si universitatilor publice este in mare parte depasita fizic si moral sau nu acopera multe segmente si activitati noi si de interes in domeniul tehnologic si al cercetarii. Dezvoltarea bazei de cunoastere este strans legata de dezvoltarea

corespunzatoare a infrastructurii de CD, care sa contribuie in final la cresterea dezvoltarii tehnologice a intreprinderilor si a competitivitatii lor economice.

In cadrul domeniului major de interventie se vor sprijini proiecte care sa conduca la cresterea eficientei activitatii de CD a universitatilor si a institutelor de CD prin dotarea lor cu cele mai moderne echipamente, instrumente, software, care sa contribuie la dezvoltarea infrastructurii CD existente sau la dezvoltarea de noi infrastructuri (laboratoare, centre de excelenta), cresterea nivelului de informare, diseminare si asistenta in activitatea CD, dezvoltarea parteneriatului international in CD (in special in plan european) si dezvoltarea de domenii tehnologice cu potential economic

Operatiuni indicative

- **Dezvoltarea infrastructurii CD existente si crearea de noi infrastructuri (laboratoare, centre de excelenta)**

Prin aceasta operatiune se asigura sprijin pentru dezvoltarea infrastructurii de CD a universitatilor si institutelor CD non profit finantate public pentru dotarea/modernizarea laboratoarelor existente, pentru acreditarea laboratoarelor de masurari, incercari etc, pentru crearea de noi infrastructuri (laboratoare, centre/institute CD).

- **Dezvoltarea de poli de excelenta**

Aceasta operatiune va sprijini investitii pentru crearea si dezvoltarea legaturilor intre universitati si institute CD publice si IMM-uri high-tech pentru dezvoltarea tehnologica a domeniilor cu potential economic. Operatiunea este orientata spre dezvoltarea polilor de excelenta care sa grupeze laolalta intreprinderi, institute de cercetare, centre de educatie etc, care printr-un parteneriat activ sa desfasoare activitati cu acelasi obiectiv de piata si sa se conduca de o strategie comuna de dezvoltare si afaceri.

- **Dezvoltarea unor retele de centre CD, coordonate la nivel national si racordate la retele europene si internationale de profil (GRID, GEANT)**

Sunt sprijinite proiecte de conectare a centrelor CD la retele europene si internationale tip GRID sau GEANT, prin achizitii de hard si software de aplicatii specifice.

3.2.2.3. Accesul intreprinderilor la activitati de CDI

Pentru reducerea decalajelor tehnologice si de competitivitate foarte mari fata de UE manifestate in principal prin nivelul scazut al inovarii in intreprinderi, capacitatea reduca de absorbtie a rezultatelor de cercetare de catre agentii economici, precum si prin slaba dezvoltare a activitatii CD de firma, se vor sprijini urmatoarele **operatiuni indicative**:

- **Sprijin pentru noi micro-intreprinderi si spin-off-urilor de inalta tehnologie**

Sprijinirea activitatilor de inovare a micro-intreprinderilor high-tech si a spin-off-urilor high-tech (bazate pe rezultatele CD ale unei universitati sau institut CD) pentru a se asigura transferul de cunostinte si tehnologie si pentru a asista intreprinderile respective in comercializarea produselor si serviciilor rezultate din cercetare.

Intreprinderile pot solicita sprijin pentru training prin Programul Operational Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane , care finanteaza atat programe de educatie pentru dezvoltarea abilitatilor antreprenoriale si manageriale cat si servicii de consultanta si asistenta pentru dezvoltarea de noi afaceri.

Tinerii cercetatori de pana la 35 ani pot aplica pentru pregatire in cadrul aceluiasi Program Operational Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane, in cadrul domeniului de interventie ”Capital uman competitiv in educatie si cercetare”, parte a axei prioritare „Educatia in sprijinul locurilor de munca si dezvoltare unei economii bazate pe cunoastere”.

- **Dezvoltarea infrastructurii de CD a intreprinderilor si crearea de noi locuri de munca in CD**

Se asigura sprijin pentru dezvoltarea capacitatii de cercetare a intreprinderilor in scopul cresterii nivelului lor de inovare si a competitivitatii de piata si pentru crearea de noi locuri de munca pentru CD. Se vor finanta achizitiile de instrumente, echipamente, calculatoare, software necesare activitatii CD.

- **Promovarea inovarii in cadrul intreprinderilor**

Se asigura sustinerea activitatilor de inovare si CD pentru introducerea in productie de produse, tehnologii sau servicii noi sau perfectionate. Se vor finanta achizitiile de servicii de CD si de drepturi de aplicare ale rezultatelor CD si se va stimula activitatea de cercetare in intreprinderi si transformarea rezultatelor acesteia in tehnologii, produse, servicii.

Intreprinderile implicate in aceste proiecte pot solicita sprijin pentru training prin Programul Operational Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane in cazul crearii de noi locuri de munca. In cadrul axei prioritare ”Cresterea adaptabilitatii fortei de munca si a intreprinderilor”, se finanteaza atat programe de educatie pentru dezvoltarea abilitatilor antreprenoriale si manageriale cat si servicii de consultanta si asistenta pentru initierea de noi afaceri.

3.2.3. Axa Prioritara 3: Tehnologia informatiei si comunicatiilor pentru sectoarele privat si public

Obiectiv:

- Sprijinirea competitivitatii economice si promovarea interactiunilor dintre sectorul public si intreprinderi/cetateni prin valorificarea potentialului TIC si a aplicatiilor sale

Principalele operatiuni ce vor fi realizate urmaresc imbunatatirea infrastructurii TIC, in special in zonele de esec al pietei si exploatarea eficienta a resurselor umane calificate. Scopul este acela de a promova introducerea sistemelor productive inovatoare in procesul administrativ, in viata de zi cu zi, si dezvoltarea unei piete a produselor si serviciilor din noua generatie.

Fundamentare:

In economia globala de astazi, companiile romanesti se confrunta cu provocari majore, carora trebuie sa le faca fata. Cresterea productivitatii este privita ca o conditie a reusitei pe piata, iar

impactul comunicatiilor si tehnologiei informatiei asupra cresterii productivitatii este bine-cunoscut.

In conformitate cu obiectivele specifice ale Agendei Lisabona si cu strategia i2010, este esentiala sublinierea importanteii accesibilitatii si dezvoltarii infrastructurii „broadband” ca prioritati ale dezvoltarii societatii informationale in Romania.

Strategia nationala de broadband care va fi adoptata in cursul acestui an, va proiecta un set complet de masuri menite sa asigure dezvoltarea si implementarea durabila a societatii informationale in acord cu obiectivele PND 2007 – 2013 si ale CNSR, din punctul de vedere al cresterii competitivitatii economice. Toate actiunile vor corespunde „Liniilor directoare asupra criteriilor si modalitatilor de implementare ale fondurilor structurale in sprijinul comunicatiilor electronice”.

Contributia pe care utilizarea TIC o aduce la cresterea economica se realizeaza prioritar prin utilizarea sa la nivelul firmelor. Utilizarea TIC este de natura a stimula dezvoltarea extensiva si intensiva a sectorului productiei de bunuri si servicii. In ceea ce priveste dezvoltarea extensiva, TIC ofera oportunitatea firmelor romanesti de a accesa noi pietee, pe plan regional si global si de a promova si comercializa produse si servicii intern prin mijloace electronice. Dezvoltarea intensiva se datoreaza scaderii costurilor de productie, administrare, desfacere datorate utilizarii TIC, ce poate rezulta intr-o crestere semnificativa a productivitatii factorilor utilizati.

Desi Romania a micorat in ultimii ani decalajele privind implementarea societatii informationale prin dezvoltarea industriei TIC, a infrastructurii (hardware, software, mijloace de comunicatii) si a aplicatiilor si serviciilor specifice, penetrarea tehnologiei informatiei si comunicatiilor are un nivel destul de redus datorita atat dezvoltarii insuficiente a infrastructurii, determinata de investitiile reduse si de puterea scazuta de cumparare a populatiei, cat si numarului redus de aplicatii, adresate atat mediului de afaceri cat si cetatenilor.

Decalajele majore privind accesul la internet, element cheie intr-o societate bazata pe cunoastere a fost subliniat in Analiza situatiei actuale. Desi, politicile europene sunt preponderent orientate catre liberalizarea pietelor, in unele cazuri se observa intarzieri in asigurarea infrastructurii, ceea ce sugereaza necesitatea interventiei publice.

Cresterea competitivitatii Romaniei necesita dezvoltarea unor aplicatii de e-guvernare, e-educatie si e-sanatate. Aceste actiuni vor contribui la crearea unui mediu pozitiv pentru aplicarea produselor si serviciilor inovative, prin imbunatatirea si cresterea interactiunilor dintre diferiti parteneri sociali si economici.

TIC si e-commerce ofera beneficii pentru o gama larga de activitati specifice mediului de afaceri. La nivelul companiilor aplicatiile TIC eficientizeaza comunicatiile in interiorul si exteriorul firmei, precum si managementul eficient al resurselor si clientilor. Astfel, valoarea redusa a ponderii comertului electronic in totalul cifrei de afaceri (In anul 2004: 1.3% in Romania, comparativ cu 2.1 % in UE25) reflecta gradul redus de eficienta a companiilor. Pentru recuperarea decalajelor se are in vedere acordarea de suport pentru adoptarea TIC la nivelul companiilor, insotite de masuri de crestere a securitatii transferurilor electronice.

Domenii majore de interventie:

- Sustinerea utilizarii tehnologiei informatiei

- Dezvoltarea si eficientizarea serviciilor publice electronice moderne de e-guvernare, e-educatie si e-sanatate
- Dezvoltarea e-economiei

Indicatori

Indicatori “Output”	Tinta 2015	Sursa date	Indicatori “Results”	Tinta 2015	Sursa date
Numarul de proiecte de infrastructura broadband asistate in zone de esec al pietei	2.000	SMIS	Numar de IMM-uri care au beneficiat de acces la internet	3.000	SMIS
Numar de proiecte de e-guvernare finantate	*	SMIS/beneficiari	Numar de utilizatori ai retelelor de broadband si ai telecentrelor	200.000	SMIS/beneficiari
Numar de proiecte de inter-operabilitate finantate	1	SMIS/beneficiari	Numar de autoritati locale care utilizeaza aplicatiile de e-guvernare finantate	*	SMIS/beneficiari
Numar de proiecte de e-educatie finantate	**	SMIS/beneficiari	Numar de utilizatori ai proiectelor de e-educatie finantate	**	SMIS/beneficiari
Numar de proiecte de e-sanatate finantate	***	SMIS/beneficiari	Numar de utilizatori ai portalurilor de e-sanatate	***	SMIS/beneficiari
Numar de proiecte de e-business finantate	200	SMIS/beneficiari	Numar de IMM-uri care utilizeaza proiectele de e-business finantate	1.000	SMIS/beneficiari
Numar de proiecte pentru adoptarea solutiilor integrate de management finantate	300	SMIS	Numar de solutii integrate de management finantate	300	SMIS

* vor fi determinati dupa finalizarea Strategiei de e-guvernare

** vor fi determinati impreuna cu Ministerul Educatiei si Cercetarii

*** vor fi determinati impreuna cu Ministerul Sanatatii

3.2.3.1 Sustinerea utilizarii tehnologiei informatiei

Se va sprijini accesul la retelele broadband, in zonele de esec ale pietei (ca de exemplu in zonele rurale si mic-urbane) cu respectarea reglementarilor privind utilizarea fondurilor structurale in domeniul comunicatiilor electronice, in paralele cu extinderea retelelor broadband si sporirea securitatii datelor, conditii obligatorii pentru existenta unei economii bazate pe cunoastere. De asemenea, vor fi sprijinite si interventiile menite sa sustina dezvoltarea infrastructurii broadband in zonele cu un potential mai ridicat, daca acestea vor fi orientate spre consolidarea competitivitatii.

Se au in vedere urmatoarele **operatiuni indicative** :

- sustinerea accesului IMM la Internet si la serviciile conexe.
- suport pentru furnizorii de retele de comunicatii electronice pentru construirea retelelor broadband in special in zonele de esec al pietei
- suport pentru autoritatile publice pentru construirea de retele broadband in special in zonele de esec al pietei..
- suport acordat autoritatilor locale pentru construirea de telecentre (info-chioscuri) in special in zonele de esec al pietei, prin care sa fie posibil accesul public la internet prin conexiuni broadband.

Va fi asigurata complemetaritatea acestor operatii cu cele cuprinse in Programul Operational Regional si se vor evita suprapunerile.

3.2.3.2. Dezvoltarea si eficientizarea serviciilor publice electronice moderne de e-guvernare, e-educatie si e-sanatate

Operatiunile indicative ce vor fi sprijinite in cadrul acestui domneiu major de interventie vor urmari implementarea solutiilor e-guvernare, e-educatie si e-sanatate.

Implementarea solutiilor e-guvernare va conduce la imbunatatirea calitatii informatiei, reducerea timpului de diseminarea a acesteia si mai ales, reducerea semnificativa a costurilor administrative, conducand de asemenea la imbunatatirea nivelului de acces atat al cetatenilor cat si al companiilor.

Prin adoptarea solutiilor e-educatie, pentru asigurarea disponibilitatii serviciilor si a resurselor educationale pe Internet se va genera o forta de munca mai bine pregatita, mai flexibila si mai adaptata la cerintele pietei,

Implementarea serviciilor e-sanatate va aduce beneficii atat in ceea ce priveste imbunatatirea serviciilor si economiilor la nivelul sistemului medical si al pacientilor cat si la asigurarea unei forte de munca mai sanatoase.

Pentru sustinerea dezvoltarii serviciilor electronice publice, se au in vedere urmatoarele **operatiuni indicative** :

- conectarea unitatilor scolare (primare, gimnaziale, liceale) la Internet prin conexiuni broadband.
- construirea de portaluri de e-educatie

- crearea unui portal de informare a cetatenilor asupra locurilor de munca disponibile
- infiintarea unui sistem de servicii medicale electronice
- construirea de portaluri de e-sanatate
- conectare a administratiei publice la Internet
- Suport acordat administratiei locale pentru realizarea unor sisteme informatice integrate
- Suport pentru realizarea unor sisteme informatice de crestere a interoperabilitatii bazat pe sistemele GIS

Realizarea operatiunii de conectare a unitatilor scolare (primare, gimnaziale, liceale) la Internet este corelata cu operatiuni similare din POR (dotarea cu calculatoare) si din POS DRU (realizarea unor aplicatii informatice utilizate pentru predare).

Realizarea operatiunii privind suportul acordat administratiei locale pentru realizarea unor sisteme informatice integrate este corelata cu realizarea unei strategii de e-guvernare in cadrul POS „Dezvoltarea capacitatii administrative”.

3.2.3.3. Dezvoltarea e-economiei

In cadrul acestui domeniu de interventie se are in vedere cofinantarea aplicatiilor TIC si interoperabilitatii acestora, adoptarea unor solutii integrate la nivelul firmelor, care conduc la reducerea costurilor pe termen lung, la facilitarea accesului la pietele interne si externe si la eficientizarea managementului si activitatii acestora. Se va urmari in acelasi timp cresterea securitatii retelelor de comunicatii electronice si adoptarea de solutii anti-frauda pentru dezvoltarea unui mediu sigur si dinamic de e-business

Pentru sustinerea dezvoltarii e-economiei, se au in vedere urmatoarele **operatiuni indicative** :

- Dezvoltarea inovarii in afaceri, productie si modele organizationale; prin aceste proiecte se are in vedere introducerea si dezvoltarea sistemelor integrate de management al afacerii (ERP, CRM), introducerea sistemelor informatice de management
- Suport pentru aplicatii electronice destinate derularii afacerilor
- Suport pentru introducerea sistemelor electronice de licitatie
- Suport pentru realizarea de tranzactii electronice securizate

3.2.4. Axa Prioritara 4: Cresterea eficientei energetice si dezvoltarea durabila a sistemului energetic

Obiectiv:

- Reducerea intensitatii energetice primare pentru atingerea tintei nationale (reducere cu 40% pana in 2015) si reducerea gradului de poluare a sectorului energetic

Fundamentare:

Obiectivele Politicii energetice a Romaniei sunt in concordanta cu Strategia Lisabona, Carta verde pentru „Strategia europeana pentru energie durabila, competitiva si sigura” si cu obligatiile asumate in procesul de aderare si sunt orientate asupra securitatii furnizarii de energie, cresterea eficientei energetice, protectia mediului, toate avand in vedere necesitatea dezvoltarii economice.

Competitivitatea economica si dezvoltarea durabila se bazeaza in mare masura pe consumul eficient de resurse energetice si de energie.

Romania este caracterizata printr-o intensitate energetica primara si finala extrem de ridicata comparativ cu media UE 25 (aproximativ de 4 ori mai ridicata). Mai mult, analiza comparativa a indicatorilor specifici de competitivitate arata ca intensitatea energetica reprezinta factorul de competitivitate cu cel mai mare decalaj fata de tarile UE. Acest decalaj poate constitui un handicap important pentru competitivitatea economiei nationale mai ales in perspectiva cresterii treptate a preturilor la energie si alinierea acestora la nivelurile europene.

In cadrul strategiilor sale nationale pentru eficienta energetica si valorificarea resurselor regenerabile de energie, tinta Romaniei este de reducere a intensitatii energetice primare si de crestere a ponderii energiei produse din resurse regenerabile in consumul energetic national brut. Aceste obiective sunt realizabile numai prin investitii semnificative in reabilitarea si extinderea capacitatilor de productie, in retelele de transport si distributie si in protectia mediului.

Desi Romania dispune de un potential tehnic semnificativ pentru utilizarea resurselor regenerabile de energie, o foarte mica parte este valorificata, exceptand resursele hidro din hidrocentralele mari.

Pentru asigurarea unei energii durabile, trebuie sa se tina seama in permanenta de capacitatea de suport a mediului – de cantitatea si calitatea resurselor energetice si problemele de poluare pe care le genereaza sectorul energetic. Relatia energie – mediu poate deveni durabila si prin reducerea emisiilor provenite din instalatiile mari de ardere, principalele surse de poluare din sectorul energetic.

Actiunile propuse pentru cresterea eficientei energetice, valorificarea resurselor regenerabile de energie si reducerea impactului negativ asupra mediului sunt principalele obiective ale Politicii Energetice Nationale (PEN), pentru perioada urmatoare, document elaborat in conformitate cu Carta verde pentru „Strategia europeana pentru energie durabila, competitiva si sigura”. Carta verde urmareste: asigurarea competitivitatii pe piata energetica interna si diversificarea surselor de energie/mixuri energetice, avand in vedere protectia mediului, consensul tuturor partenerilor pentru intarirea pietelor regionale si a schimburilor internationale, cresterea capacitatii inovative si dezvoltarea tehnologica pentru utilizarea resurselor regenerabile, axe majore compatibile cu obiectivele PEN.

Domenii majore de interventie:

- Imbunatatirea eficientei energetice
- Valorificarea resurselor regenerabile de energie
- Reducerea impactului negativ asupra mediului al functionarii sistemului energetic

Indficatori

Indicatori “Output”	Tinta 2015	Sursa date	Indicatori “Result”	Tinta 2015	Sursa date
Numar de proiecte pentru imbunatatirea eficientei energetice	Min.10		Reducerea intensitatii energetice la	10%	SMIS

			companiile beneficiare de proiect(%)		
Numar de proiecte pentru valorificarea resurselor regenerabile de energie	Min.5		Energia produsa din resurse regenerabile in intreprinderile asistate (MWh)		
Numar de proiecte pentru reducerea impactului negativ asupra mediului in instalatiile mari de ardere	Min.5		Reducerea emisiilor poluante (%)	50%	

3.2.4.1. Cresterea eficientei energetice

Romania isi propune sa reduca intensitatea energetica prin cresterea eficientei energetice pe intregul lant - resurse naturale, productie, transport, distributie si utilizare finala a energiei electrice si termice, in conformitate cu angajamentele asumate in cadrul procesului de negociere cu UE. Implementarea proiectelor de crestere a eficientei energetice vor contribui la atingerea tintei nationale propuse de scadere cu 40% a resurselor alocate pentru energia primara si nu in ultimul rand, la achizitionarea tehnologiilor inovative.

Avand in vedere estimarea cresterii consumului de energie in Romania si uzura ridicata a echipamentelor in functiune, se impune modernizarea si reabilitarea centralelor existente si constructia de noi capacitati de productie.

Extinderea si modernizarea retelelor de distributie a energiei va conduce la crearea infrastructurii pentru dezvoltarea activitatilor economice si in acelasi timp la scaderea pierderilor de energie si evitarea situatiilor de criza, ceea ce in final va duce la performante economice si standarde de calitate adecvate pentru consumatorii de energie.

De asemenea este necesara extinderea interconectarilor retelor de electricitate, petrol si gaz cu retelele europene, pentru a permite accesul firmelor si consumatorilor romani la piata europeana de energie.

Operatiuni indicative

- Sprijinirea investitiilor pentru construirea de noi capacitati de productie a energiei electrice si termice, pentru retehnologizarea, modernizarea si reabilitarea celor existente in scopul cresterii eficientei energetice (centrale/grupuri de productie a energiei electrice si termice, centrale/grupuri de cogenerare, turboagregate),
- Sprijinirea investitiilor in extinderea si modernizarea retelelor de distributie a energiei electrice, in scopul reducerii pierderilor in retea si realizarea in conditii de siguranta si continuitate a serviciului de distributie,
- realizarea de investitii pentru interconectarea retelelor de transport a energiei electrice, a petrolului si gazelor naturale, cu retelele europene,

3.2.4.2. Valorificarea resurselor regenerabile de energie.

Romania dispune de un bogat potential exploatabil de resurse regenerabile de energie (resurse hidro, eoliene, solare, biomasa si geotermale). Valorificarea resurselor regenerabile de energie poate oferi un avantaj economic competitiv pe termen lung.

In contextul in care tinta UE pentru anul 2010 este ca 22% din consumul total de energie electrica sa reprezinte energie produsa din resurse regenerabile, Romania isi propune o tinta si mai ambitioasa si anume ca 33% din consumul brut de energie electrica sa fie produsa din resurse regenerabile, sens in care trebuie sa-si intensifice actiunile de valorificare a acestor resurse (asa cum sunt definite in Directiva CE/2001/77).

In plus, valorificarea resurselor regenerabile de energie va contribui la introducerea in circuitul economic al unor zone izolate, prin utilizarea potentialului tehnic relativ important al tarii si la reducerea impactului negativ asupra mediului prin producere de energie curata. De asemenea localizarile variate de resurse regenerabile de energie din Romania conduc la diversificarea capacitatilor si locatiilor de productie si la cresterea ofertei de locuri de munca in zone mai putin dezvoltate economic. Se poate crea astfel local un important numar de locuri de munca pentru producerea, instalarea si intretinerea capacitatilor de productie a energiei din resurse regenerabile. Valorificarea resurselor regenerabile de energie va contribui in mod semnificativ si la progresul tehnologic.

Operatiuni indicative

- realizarea de investitii in noi capacitati de productie a energiei electrice si termice prin valorificarea resurselor energetice eoliene, hidroenergetice, solare, a biomasei si a resurselor geotermale.

3.2.4.3. Reducerea impactului negativ asupra mediului a functionarii sistemului energetic

Sectorul energetic este unul din marii poluatori din economie (Anexa 1, Tabel 4) si necesita importante resurse financiare in domeniul protectiei mediului.

Romania trebuie sa depuna eforturi semnificative in vederea respectarii angajamentelor asumate in negocierile pentru aderare si sa realizeze investitiile de mediu prevazute in proiectele propuse pentru instalatiile mari de ardere in conformitate cu Directiva CE/2001/80.

In acest sens este necesara introducerea tehnologiilor moderne pentru reducerea emisiilor de gaze, dotarea centralelor de productie a energiei electrice si termice cu instalatii de desulfurare, instalarea electrofiltrelor pentru reducerea emisiilor de pulbere si inlocuirea arzatoarelor existente cu arzatoare noi pentru reducerea emisiilor de NOx. Resursele financiare necesare acestor investitii depasesc cu mult posibilitatile actuale ale centralelor.

In cazul in care nu se vor realiza aceste investitii, aceasta va determina inchiderea grupurilor energetice aferente acestor instalatii mari de ardere si periclitatea functionarii in siguranta a Sistemului Energetic National, distorsiuni ale pietii de energie electrica, cresterea pretului de energie electrica, disponibilizari de personal in regiuni monoindustriale cu impact social negativ, imposibilitatea de furnizare a agentului termic catre populatie.

Operatiuni indicative

- realizarea de investitii in instalatii de desulfurare, arzatoare cu NOx redus si filtre pentru instalatiile mari de ardere

3.2.5. Axa Prioritara 5: Romania, destinatie atractiva pentru turism si afaceri

Obiectiv:

- Obiectivul principal al acestei axe prioritare este sustinerea cresterii competitivitatii economice prin imbunatatirea imaginii Romaniei promovand potentialul turistic si cresterea competitivitatii turismului romanesc. In acest context obiectivele specifice sunt cresterea interesului pentru Romania ca destinatie turistica si dezvoltarea si consolidarea turismului intern prin sustinerea promovarii produselor turistice si a activitatilor de marketing specifice;

Fundamentare

Romania are de promovat un potential turistic de o mare diversitate, armonios si simetric repartizat in teritoriu, care ofera posibilitatea practicarii intregii game de forme de turism si pe toata durata anului. Privatizarea sectorului turistic a contribuit la realizarea de investitii pentru modernizarea infrastructurii turistice si in consecinta a calitatii si diversitatii serviciilor turistice oferite. Apar si se dezvoltă noi produse turistice si noi forme de turism, cum este turismul rural si turismul de aventura. Se dezvoltă turismul de afaceri generat de congrese, simpozioane si expozitii, actiuni cu caracter diplomatic pentru aderarea Romaniei la NATO, intrarea Romaniei in UE, viata cultural-stiintifica, deschiderea de afaceri cu firme internationale, extinderea afacerilor unor companii multinationale in Romania (produse MICE).

Pe de alta parte cunoasterea produselor romanesti prin turism reprezinta un factor principal de promovare internationala a economiei Romaniei si de dezvoltare a pietei interne a acesteia. In acest context dezvoltarea brandului turistic national reprezinta o prioritate generala, determinata atat de contributia la realizarea brandului de tara cu efecte in atragerea de investitii straine si echilibrarea contului curent, cat si specifica, daca avem in vedere dezvoltarea turismului cu efectele sale de antrenare.

Romania nu are o imagine bine conturata ca destinatie turistica, iar promovarea interna este insuficienta si subdimensionata fata de cerere.

In prezent turistii straini(internationali) sau interni(romani) nu au la dispozitie centre amenajate si alte mijloace de unde sa obtina informatii de ultima ora din tara despre atractii turistice, evenimente culturale sau de afaceri speciale, situri arheologice, ce pot sa faca in vacanta si sa vada intr-o zona turistica, unde pot sa se cazeze, unde pot sa manance, ce posibilitati de agrement sunt, etc. In acelasi context tour operatorii straini au nevoie de aceste informatii pe care sa le acceseze prin Internet si web site-uri pentru realizarea programelor lor turistice pentru Romania.

Domeniile majore de interventie:

- Promovarea turistica
- Dezvoltarea retelei nationale de Centre de Informare si Promovare Turistica

Indicatori

Indicatori „output”	Tinta 2015	Sursa date	Indicatori „result”	Tinta 2015	Sursa date
Nr. activitati promotionale pt. promovarea brand-ului turistic la nivel international		ANT	Cresterea turismului international a) nr.sosiri vizitatori nerezidenti b) durata medie a sederii-nr. zile	a)11,5 mil. b)6,4	ANT INCDT
Nr. activitati promotionale pt. promovarea produselor turistice la nivel national		ANT	Cresterea turismului national a) nr.sosiri vizitatori romani b) durata medie a sederii-nr. zile	a)7,5 mil. b)7,2	ANT INCDT
Nr. Centre de Informare si Promovare Turistica	10	ANT	Nr. de vizitatori ai Centrelor de Informare si Promovare Turistica	5-7 mil	ANT INCDT
			Nr. de accesari site Centre de Informare si Promovare Turistica	5-7 mil	ANT INCDT

3.2.5.1 Promovarea turistica

Realizarea acestui domeniu major de interventie necesita intensificarea actiunilor care vizeaza Romania ca destinatie atractiva pentru turism si afaceri alaturi de dezvoltarea durabila a produselor turistice, de cresterea gradului de utilizare a Internetului in promovare si rezervarea de servicii turistice (e-turism).

Principalele **operatiuni indicative** sunt:

- Crearea si promovarea brandului turistic national: introducerea unor noi elemente de promovare, diversificarea materialelor promotionale generale si diseminarea instrumentelor promotionale prin evenimente nationale si internationale
- Promovarea produselor turistice si a activitatilor de marketing specifice menite sa dezvolte si sa consolideze turismul intern. Scopul acestei operatiuni este de dezvoltare a conceptului de recreere turistica in interiorul granitelor tarii, cresterea practicii si frecventei vacanțelor petrecute in Romania.

3.2.5.2. Dezvoltarea rețelei nationale de Centre de Informare si Promovare Turistica

Acest domeniu major de interventie reprezinta suportul de infrastructura de promovare si informare turistica in tara si totodata de colectare si furnizare de la si catre turisti si intreprinzatorii din turism, de informatii din domeniul turismului.

Operatiuni indicative:

- investitii pentru crearea centrelor - se vor finanta activitati de investitii constand in realizarea de constructii, achizitionare de echipamente si de IT software pentru realizarea unui sistem unitar cu informatii turistice si statistice cu acces public prin Internet
- crearea unei baze nationale computerizate de informatii turistice

- crearea unui sistem national integrat de colectare si distribuire a informatiilor turistice cu acces on line.

3.2.6. Axa Prioritara 6: Asistenta tehnica

Obiectiv

Rolul asistentei tehnice din cadrul POS Competitivitate este de a asigura sprijinul pentru procesul de coordonare si implementare si pentru optimizarea finantarii comunitare si a cofinantarii nationale, prin:

- asigurarea calitatii si coerentei operatiunilor pentru implementarea programului
- realizarea compatibilitatii dintre proiectele realizate si *acquis*-ul si politicile UE
- organizarea unui sistem de informare si promovare a obiectivelor si actiunilor programului.

Fundamentare

Asistenta tehnica din POS CCE este complementara domeniului de sprijin al Programului Operational de Asistenta Tehnica 2007 – 2013 si, urmand prevederile Regulamentului Consiliului, se va aplica pentru intarirea sistemului de management, monitorizare, control si evaluare a implementarii POS CCE , in conformitate cu Regulamentul

Rezultatul acestei axe prioritare este de realizare a unui sistem eficient de implementare, care sa conduca la indeplinirea obiectivelor POS CCE.

Domenii majore de interventie:

- sprijin pentru managementul, implementarea, monitorizarea si controlul POS CCE
- sprijin pentru comunicare, evaluare si dezvoltare TI.

Indicatori

Indicatori «Output»	Tinta 2015	Sursa date	Indicatori «Result»	Tinta 2015	Sursa date
Numar de intruniri ale Comitetului de monitorizare POS CCE	14	SMIS	Numar de participanti	420	SMISs
Numar de echipamente TI achizitionate (copiatoare, faxuri, computere ...)	300	SMIS			SMIS
Numar de actiuni de training	4/an 28-30/actiune	SMIS	Numar de participanti	500-600	SMIS/beneficiari
Numar de evenimente orientate pe schimbul de informatii	40-50	SMIS	Numar de participanti	2000-2500	SMIS
Numar de campanii de comunicare (TV, radio, presa ...)	20	SMIS	Numa de persoane		SMIS
Numar de conectari la web			Evolutia conectarilor		Anual (Raport anual de

Indicatori «Output»	Tinta 2015	Sursa date	Indicatori «Result»	Tinta 2015	Sursa date
site/luna Numar de pagini download de pe web site/luna	200000				implementare, evaluare continua)
Numar de actiuni de asistenta a beneficiarilor (finalizare de proiecte, reguli, regulamente ...)	70	SMIS	Numar de beneficiari asistati	700-1000	SMIS

3.2.6.1 Sprijin pentru managementul, implementarea, monitorizarea si controlul POS CCE

Obiectivul acestui domeniu major de interventie este de acordare a asistentei tehnice si financiare proceselor de proiectare, monitorizare si control, care sa conduca la o implementare eficienta a POS CCE si la utilizarea eficienta a fondurilor.

Sprijinul se va orienta asupra urmatoarelor **operatiuni indicative**:

1. Selectia si verificarea proiectelor, cu accent special pe:
 - expertiza, studii, evaluari si informatii pentru realizarea scopurilor POS CCE, pentru sprijinirea procesului de selectie si verificare a proiectelor;
 - acordarea de asistenta tehnica promotorilor de proiecte, in ceea ce priveste proiectarea si evaluarea proiectelor si grupurilor de proiecte, din punct de vedere al eligibilitatii (reguli si indicatori de selectie), si compatibilitatii cu *acquis*-ul comunitar si politicile UE;
 - acordarea de asistenta in domeniul consultantei si scolarizarii specializate, exclusiv pentru proiectele din cadrul POS CCE, in acelasi timp cu infiintarea unei structuri de tip consortiu (sau alta forma de parteneriat) responsabila cu implementarea si finantarea proiectelor la nivel regional si local;
 - acordarea de servicii Comitetelor de Coordonare, ca organisme ce sprijina Autoritatea de Management in selectia si verificarea proiectelor;
 - organizarea de cursuri de pregatire pentru selectarea proiectelor (inclusiv de pregatire suplimentara), destinate personalului Autoritatii de Management, Organismelor Intermediare si Agentiilor de Implementare, sau altor institutii implicate in implementarea POS CCE sau personalului Comitetului de Coordonare.

2. Procesul de management, destinat in special sa acorde:
 - asistenta specializata, Autoritatii de Management, privind metodele de verificare/selectie a proiectelor;
 - consultanta, Autoritatii de Management, Organismelor Intermediare si Agentiilor de Implementare, privind imbunatatirea managementului programului operational si corectitudinii operatiunilor;
 - schimb de experienta pentru personalul implicat in managementul POS CCE;
 - pregatire suplimentara pentru personalul angajat in managementul si implementarea POS CCE (functionari publici si alti angajati pentru managementul si implementarea POS CCE);
 - costuri de salarizare, inclusiv contributiile la asigurari sociale pentru:
 - functionari publici din cadrul Autoritatii de Management, Organismelor Intermediare si Agentii de Implementare ai POS CCE, pentru implementarea activitatilor legate de pregatirea, selectia, verificarea, auditul si monitorizarea operatiunilor,
 - alti angajati implicati in indeplinirea activitatilor mentionate mai sus.

3. Procesul de monitorizare, orientat pe:
 - servicii tehnice acordate Comitetului de Monitorizare al POS CCE si sub-comitetelor acestuia (inclusiv costuri administrative, organizarea de intalniri de persoane sau institutii angajate in implementarea unui anumit proiect si alte costuri legate de activitatile Comitetului),
 - servicii specializate acordate Comitetului de Monitorizare,
 - pregatire de specialitate si pregatire suplimentara referitoare la activitatile de monitorizare, acordate Comitetului de Monitorizare,
 - expertiza privind imbunatatirea sistemului de monitorizare,
 - pregatirea si transmiterea catre Comisia Europeana, a rapoartelor de implementare, de catre Autoritatea de Management, dupa aprobarea Comitetului de Monitorizare
 - culegerea informatiilor din alte surse decat statisticile nationale (expertiza asupra metodologiei de monitorizare reala si eficienta a elementelor POS CCE).
4. Procesul de control, urmarind in principal::
 - realizarea unui audit extern (organizational si financiar), de catre auditori independenti, autorizati de unitatea de control financiar a Autoritatii de Management pentru POS CCE,
 - realizarea de verificari in teren.

Institutia responsabila pentru realizarea acestei axe prioritare este Ministerul Economiei si Comertului, in calitate de Autoritate de Management pentru POS CCE.

Beneficiarii sunt Ministerul Economiei si Comertului, ca Autoritate de Management pentru POS CCE, Organismele Intermediare pentru POS CCE, Comitetul de Monitorizare, Comitetele de Coordonare si Agentiile de Implementare ale POS CCE.

3.2.6.2 Sprijin pentru comunicare, evaluare si TI

Obiectivul acestui domeniu este implementarea de catre Autoritatea de Management pentru POS CCE, a obligatiilor rezultate din Articolul al Regulamentului Consiliului xxx si Regulamentul Comisiei, privind promovarea actiunilor programului si informarea, atat a entitatilor interesate in primirea sprijinului din partea fondurilor, cat si a publicului larg, asupra oportunitatilor deschise de asistenta si de beneficiilor acestora.

Domeniul de interventie urmareste de asemenea, sa asigure evaluarea POS CCE si sa stabileasca standardele operationale pentru fiecare tip de evaluare. In cadrul acestuia vor fi prevazute mijloace financiare pentru evaluatori externi, in vederea elaborarii de rapoarte, analize, studii, comentarii etc, pentru a sprijini unitatea de evaluare in indeplinirea obligatiilor ce-i revin.

Un alt obiectiv este cel de consolidare a capacitatii administrative pentru managementul POS-CCE, prin asigurarea unui numar suficient de calculatoare si echipamente de birou, inclusiv software specializat pentru management, monitorizare, control si evaluare, complementar cu sistemul SMIS.

Operatiuni indicative:

Comunicare

- elaborarea si distribuirea de informatii, materialelor promotionale si educationale (publicarea si distribuirea atat de texte oficiale ale POS CCE , impreuna cu un manual

continand proceduri de utilizare a pachetului de asistenta a POS, cat si de informari asupra scopului interventiilor si efectelor ajutorului);

- stabilirea unui sistem de informare continua asupra stadiului implementarii POS CCE, a modificarilor si realocarilor efectuate;
- organizarea de conferinte, programe de pregatire si seminarii (pentru Organismele Intermediare si Agentiile de Implementare, pentru utilizatorii directi; conferinte de presa, conferinte locale si intalniri de informare pentru reprezentantii asociatiilor de afaceri, grupuri si organizatii; seminarii media pentru angajatii Autoritatii de Management, care vor indeplini sarcinile de promovare si comunicatii externe; aceste seminarii se adreseaza contactelor profesionale cu reprezentantii media);
- infiintarea unui sistem de schimb de informatii (prin intermediul media, brosurilor, mapelor, CD, Internet, etc) intre potentialii beneficiari ca institutii economice, comerciale, profesionale, informatii privind continutul asistentei si accesibilitatea fondurilor structurale pentru implementarea unor proiecte specifice.

Evaluare

- acoperirea costurilor administrative eligibile pentru activitatile Unitatii de Evaluare (exclusiv costurile salariale),
- acoperirea costurilor evaluarilor realizate de evaluatori externi,
- acoperirea costurilor de traducere pentru procesul de evaluare al POS CCE,
- suportarea costurilor asistentei acordate de experti, cum ar fi: indemnizatia expertilor, intocmirea de expertize, analize, studii si propuneri de dezvoltare si imbunatatire a metodelor si standardelor.

TI

- achizitionarea calculatoarelor si a altor echipamente de birou pentru management, monitorizare, control si evaluare, altele decat SMIS;
- achizitionarea calculatoarelor si a altor echipamente necesare, cum ar fi copiatoare, faxuri, echipamente audiovizuale de conferinte (inclusiv proiectoare, echipamente de prezentare, etc);
- achizitionarea de software pentru management, monitorizare, control si evaluare.

3.3. Coerenta si conformitatea cu politicile comunitare si nationale

Principalele prevederi ale politicii UE	Politici nationale de dezvoltare	Reflectarea in POS CCE
<ul style="list-style-type: none"> • Ghid strategic comunitar „Politica de coeziune in sprijinul cresterii economice si a locurilor de munca –2007-2013” 	<ul style="list-style-type: none"> • Planul National de Dezvoltare – Prioritatea 1: „ Cresterea competitivitatii economice si dezvoltarea economiei bazate pe cunoastere” • Cadrul National Strategic de Referinta – Prioritati economice alinate la Strategia Lisabona <ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea infrastructurii de baza la standarde europene - cresterea pe termen lung a competitivitatii economiei romanesti 	<p>Axa prioritara 1: Un sistem inovativ de productie Axa prioritara 2: Cercetare si dezvoltare pentru competitivitate Axa prioritara 3: TIC pentru sectoarele privat si public Axa prioritara 4: Cresterea eficientei energetice si dezvoltarea durabila a sistemului energetic Axa prioritara 5: Romania destinatie atractiva pentru turism si afaceri</p> <p>Axa prioritara 4: Cresterea eficientei energetice si dezvoltarea durabila a sistemului energetic</p> <p>Axa prioritara 1 : Un sistem inovativ de productie Axa prioritara 2 : Cercetare si dezvoltare pentru competitivitate Axa prioritara 3 : TIC pentru sectoarele privat si public Axa prioritara 5 : Romania destinatie atractiva pentru turism si afaceri</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea si folosirea mai eficienta a capitalului uman al Romaniei - intarirea capacitatii administrative 	<p>Axa prioritara 1: Un sistem inovativ de productie</p> <p>Axa prioritara 2 : Cercetare si dezvoltare pentru competitivitate</p> <p>Axa prioritara 3 : TIC pentru sectoarele privat si public</p> <p>Axa prioritara 4: Romania destinatie atractiva pentru turism si afaceri</p> <p>Axa prioritara 6: Asistenta Tehnica</p>
--	---	---

PREVEDERI LEGATE DE SECTORUL IMM		
<ul style="list-style-type: none"> • Decizia 2000/819/CE privind Programul multianual pentru intreprinderi si spirit antreprenorial, in special pentru IMM (2001-2005) care are ca principale actiuni: <ul style="list-style-type: none"> - Cresterea economica si a competitivitatii intreprinderilor intr-o economie internationalizata bazata pe cunoastere; - Promovarea antreprenoriatului; - Simplificarea si imbunatatirea cadrului administrativ si de reglementare a afacerilor, astfel incat cercetarea si inovarea sa contribuie la dezvoltarea afacerilor; - Imbunatatirea accesului la finantare a intreprinderilor, in special a IMM; - Facilitarea accesului intreprinderilor la serviciile suport, programele si retele comunitare prin imbunatatirea coordonarii facilitatilor oferite de acestea • Implementarea Cartei Europene pentru Intreprinderile Mici 	<ul style="list-style-type: none"> • Strategia Guvernamentala pentru sustinerea dezvoltarii IMM pe perioada 2004-2008 (HG nr.1280/2004, MO nr.790/ 27.08.2004) structurata pe 5 prioritati strategice: <ul style="list-style-type: none"> - Crearea unui mediu de afaceri favorabil infiintarii si dezvoltarii IMM - Dezvoltarea capacitatii competitive a IMM - Imbunatatirea accesului IMM la finantare - Imbunatatirea accesului IMM pe pietele externe - Promovarea culturii antreprenoriale si intarirea performantelor manageriale • Alocarea anuala in conformitate cu legea bugetului a sumelor necesare functionarii Centrelor Euro Info • Alocarea a 0,2%din PIB pentru dezvoltarea de programe pentru sustinerea Strategiei IMM (Legea nr.346/2004 privind stimularea infiintarii si dezvoltarii IMM- art.26) • Hotararea nr. 656 din 20 iunie 2002 pentru acceptarea Cartei Europene pentru Intreprinderile Mici. Principalele rezultate ale implementarii anuale a Planului de actiuni 	<p>Axa prioritara 1: Un sistem inovativ de productie</p> <p><i>Domenii majore de interventie :</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - investitii productive si pregatirea pentru concurenta pe piata, in special a IMM-urilor - accesul IMM-urilor la credit si finantare - dezvoltarea antreprenoriatului

	<p>pentru implementarea Cartei:</p> <ul style="list-style-type: none"> - infiintarea si organizarea birourilor unice pe langa oficiile registrului comertului, - programele nationale multianuale pentru instruire si consultanta, pentru promovarea exportului, programul Start, programul de investitii, dezvoltarea de incubatoare de afaceri - scoala de arte si meserii, reseaua ECONET; - OUG nr.75/2004 de reducere a timpului de inregistrare a firmelor - noul cod fiscal; legea falimentului, impozitarea micro-intreprinderilor; actiunile de e-guvernare lansate de MCTI de tipul e-taxa; - legea transparentei nr.52/2003 - campania privind impactul aderarii - infiintarea si organizarea reuniunilor Comitetului Consultativ pentru Dezvoltarea IMM 	
<ul style="list-style-type: none"> • Decizia nr.2003/361/CE privind definitia IMM 	<ul style="list-style-type: none"> • HG 27/2006 pentru modificarea si completarea Legii nr. 346/2004 privind stimularea infiintarii si dezvoltarii intreprinderilor mici si mijlocii 	

PREVEDERI LEGATE DE POLITICA INDUSTRIALA

<ul style="list-style-type: none"> • Decizia nr. 96/413/CE privind implementarea programului de actiune comunitar pentru intarirea competitivitatii industriei europene • Comunicarea Comisiei 714/2002 “Politica industrială intr-o Europa extinsa” • Comunicarea Comisiei 704/2003 “Linii directoare in competitivitatea europeana – catre o abordare integrata” • Comunicarea Comisiei 274/2004 “Promovarea schimbarilor structurale – o politica industrială intr-o Europa largita” 	<ul style="list-style-type: none"> • HG 1172/2005 (MO 945/24.10.2005) privind aprobarea Politicii Industriale a Romaniei si a Planului de actiune pentru implementarea Politicii industriale a Romaniei 	<p>Axa prioritara 1: Un sistem inovativ de productie</p> <p><i>Domenii majore de interventie:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - investitii productive si pregatirea pentru concurenta pe piata, in special pentru IMM-uri - dezvoltarea antreprenoriatului
---	--	--

PREVEDERI LEGATE DE CDI

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Comunicarea Comisiei nr.499/2002 „Mai multa cercetare pentru Europa- Obiectiv 3% din PIB” ▪ Recomandarea Comisiei nr.141/2005: „Linii directoare integrate pentru cresterea economica si a locurilor de munca 2005-2008” 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Strategia nationala de CDI. ▪ Planul national de CDI ▪ Programul INFRATECH 	<p>Axa prioritara 2: Cercetare, dezvoltare tehnologica si inovare pentru competitivitate</p> <p><i>Domeniile majore de interventie:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - cercetare si dezvoltare in parteneriat intre universitati/institute de cercetare si intreprinderi (industrie) in vederea obtinerii de rezultate aplicabile in economie - investitii in infrastructura de CDI - sprijin in CDI pentru intreprinderi
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Propunere pt. Decizia Parlamentului European si a Consiliului pentru stabilirea Programului cadru de competitivitate si inovare (2007-2013) ▪ Propunere pentru Programul cadru de competitivitate si inovare (2007-2013) cu Programul specific de antreprenoriat si inovare” 		

PREVEDERI LEGATE DE SECTORUL TIC

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Comunicarea Comisiei nr.263/2002: „e-Europa 2005: o societate informationala pentru toti” ▪ Rezolutia Consiliului 5197/2003 privind implementarea Planului de actiune „e-Europa 2005” care urmareste: <ul style="list-style-type: none"> - servicii publice electronice moderne: <ul style="list-style-type: none"> ➢ e-guvernare ➢ e-educatie ➢ e-sanatate - un mediu dinamic e-business si un facilitator pentru acesta - posibilitatea accesului broadband pe scara larga si la preturi competitive 		<p>Axa prioritara 3 – TIC pentru sectorul public si privat</p> <p><i>Domenii majore de interventie:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - sustinerea utilizarii tehnologiei informatiei - dezvoltarea si eficientizarea serviciilor publice electronice moderne (e-guvernare, e-educatie si e-sanatate) - dezvoltarea e-business
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - infrastructura sigura de informatii • Comunicarea Comisiei nr.229/2005 „i-2010 O societate informationala europeana pentru cresterea economica si a locurilor de munca” • Propunere pentru Programul cadru de competitivitate si inovare (2007-2013) cu programul specific de sprijinire a politicii TIC 		
PREVEDERI LEGATE DE SECTORUL ENERGETIC		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tratatul UE –Articolul 174 stipuleaza ca unul dintre obiectivele politicii comunitare este de a asigura utilizarea prudenta si rationala a resurselor ▪ Comunicarea Comisiei 247/2004: „Plan de Actiune pentru imbunatatirea eficientei energetice in Comunitatea Europeana ” ▪ Comunicarea Comisiei 246/1998 “Eficienta energetica in Comunitatea Europeana – Catre o strategie de utilizarea rationala a energiei “ ▪ Comunicarea Comisiei COM 265/2005 „Carta verde de eficienta energetica sau cum sa faci mult cu putin “ ▪ Propunerea Comisiei 739/2003 pentru o Directiva a Parlamentului European si a Consiliului despre eficienta energetica la utilizator si servicii energetice ▪ Noul program Cadru “Energie inteligenta pentru Europa” Program 2003-2006 , comunicarea Comisiei 162/2002, Decizia 1230/2003/CE ▪ Tratatul de la Amsterdam (1995) privind initiativa comunitara din domeniul energiei, „Rețelele de Energie Trans-Europene (TENS)” 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Foaia de parcurs din domeniul energetic din Romania aprobata prin HG 890/2003; ▪ Strategia nationala in domeniul eficientei energetice aprobata prin HG nr. 163/2004 ▪ Legea 199/2000 privind utilizarea eficienta a energiei. ▪ Prevederile proiectului de Hotarare de Guvern pentru aprobarea documentului Politica energetica nationala 2005-2008 si ale proiectului de Lege pentru modificarea Legii 199/2000 privind utilizarea eficienta a energiei care sustin imbunatatirea eficientei energetice ▪ Strategia de valorificare a resurselor regenerabile de energie, aprobata prin HG nr. 1535/2003 ▪ HG 443/2003 privind promovarea productiei de energie electrica din resurse regenerabile de energie 	<p>Axa prioritara 4 – Cresterea eficientei energetice si dezvoltarea durabila a sistemului energetic</p> <p><i>Domenii majore de interventie:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - cresterea eficientei energetice - valorificarea resurselor regenerabile de energie - reducerea impactului negativ al functionarii sistemului energetic asupra mediului

▪ Decizia Consiliului 96/391/EC care stabileste masuri pentru crearea unui context mai favorabil pentru dezvoltarea retelelor trans-europene in domeniul energetic ▪ Decizia nr. 1229/2003/EC care stabileste liniile directoare pentru retelele trans-europene de energie, care inlocuieste Decizia nr. 1254/96/EC ▪ „Energie pentru viitor: surse de energie regenerabila” – Carta Alba care stabileste strategia si planul de actiune comunitare ▪ Carta Verde a Comisiei “Strategie Europeana pentru energie sigura, competitiva si durabila” 2006 ▪ Directiva no. 2001/77/EC a Parlamentului European si a Consiliului pentru promovarea pe piata interna a energiei, a electricitatii produse din surse regenerabile de energie ▪ Directiva nr. 2001/80/EC privind limitarea emisiilor anumitor poluanti in aer proveniti din instalatii mari de ardere • Directiva nr. 96/61/ EC privind prevenirea si controlul integrat al poluarii		

Pentru realizarea tuturor interventiilor din cadrul POS CCE, se vor face eforturi sustinute pentru urmarirea respectarii principiilor Europene orizontale: dezvoltare durabila si oportunitati egale. De asemenea, operatiunile cofinantate vor fi implementate cu respectarea legislatiei privind achizitiile publice si ajutorul de stat.

Dezvoltarea durabila

Dezvoltarea durabila presupune satisfacerea necesitatilor prezentului, fara insa a pune in pericol capacitatea generatiilor viitoare de a-si satisface propriile necesitati de dezvoltare.

POS CCE include o serie de masuri care vor contribui la atingerea obiectivelor de dezvoltare durabila ale Romaniei. Ele promoveaza o parte din activitatile indicate de Summit-ul ONU asupra dezvoltarii durabile de la Johannesburg, cum ar fi promovarea cooperarii dintre sectorul de cercetare- dezvoltare si firme, promovarea producerii de energie curata, valorificarea resurselor regenerabile de energie si a tehnologiilor alternative.

Axa prioritara 1 isi propune sa promoveze activitatile inovative cu valoare adaugata mare care folosesc tehnologii si echipamente avansate. Aceste activitati vor promova dezvoltarea industriilor care vor produce un efect nociv mult mai scazut asupra mediului decat industriile traditionale. Un sprijin indirect se va acorda activitatilor si proiectelor care promoveaza re tehnologizarea cu scopul de a reduce impactul asupra mediului si introducerea de tehnologii nepoluante.

- Axa prioritara 1, prin domeniile sale majore de interventie, furnizeaza sprijin pentru investitii, in special in IMM-uri, avand un impact pozitiv si direct asupra protectiei mediului. Operatiunea include atat achizitionarea de echipamente si tehnologii care au un impact nociv redus asupra mediului, cat si sustinerea activitatilor de implementare a standardelor europene de mediu si a managementului de mediu al intreprinderilor.
- Axa prioritara 2, prin domeniile sale majore de interventie care stimuleaza transferul de tehnologii moderne, adaptate standardelor europene de mediu, vor conduce nu numai la cresterea competitivitatii intreprinderilor romanesti ci si la reducerea gradului de poluare.
- Axa prioritara 3, prin domeniile sale majore de interventie contribuie indirect la dezvoltarea durabila prin reducerea consumului de resurse.
- Axa prioritara 4, prin domeniile sale majore de interventie directionate spre imbunatatirea eficientei energetice si spre valorificarea resurselor regenerabile, conduce la limitarea efectului de sera si promoveaza folosirea energiei curate. Al treilea domeniu major de interventie se adreseaza in mod direct si specific problemelor legate de mediu din sectorul energetic.
- Implementarea – Pentru a fi eligibile in vederea co-finantarii, proiectele trebuie sa promoveze protectia mediului, o cerinta minimala fiind respectarea normelor in vigoare. In plus, protectia mediului va fi inclusa ca un criteriu de selectie a proiectelor (acolo unde este posibil), in vederea incurajarii initiativelor ce acorda atentie speciala protectiei mediului. Astfel, selectia se va face in favoarea proiectelor care prin implementarea lor reduc la minimum impactul negativ asupra mediului sau care acorda o atentie deosebita protectiei mediului atunci cand dezvolta noi tehnologii, servicii si produse.

Egalitatea de sanse

In cadrul POS CCE, se va acorda atentie promovarii principiului egalitatii de sanse, nu numai pentru femei, ci si pentru alte categorii sociale dezavantajate: tineri, persoane in varsta, fosti condamnati, minoritati etnice, raspunzand astfel cerintelor formulate in strategiile europene de creare de locuri de munca si incluziune sociala.

Proiectele vor fi evaluate, acolo unde este posibil, si din punctul de vedere al impactului strategic asupra egalitatii de sanse, avand in vedere urmatoarele patru criterii: imbunatatirea conditiilor de viata ale categoriilor excluse sau dezavantajate, imbunatatirea accesului, atat pe piata muncii cat si pe cea a scolarizarii/pregatirii profesionale, a categoriilor excluse sau dezavantajate, imbunatatirea conditiilor de munca si promovarea categoriilor dezavantajate prin crearea de activitati sociale si economice. Avand in vedere caracterul specific al POS CCE, se va acorda o atentie deosebita ultimului dintre criteriile mentionate mai sus.

- Axa prioritara 1 va incuraja respectarea acestui principiu prin includerea, acolo unde este posibil, a egalitatii de sanse ca unul din criteriile de selectie. De exemplu, selectia va incuraja proiectele care promoveaza angajarea de persoane din grupuri sociale dezavantajate prin permiterea desfasurarii muncii la distanta, a muncii cu norma partiala si/sau program flexibil.
- Axa prioritara 3 prin dezvoltarea societatii informatinale va sprijini egalitatea de sanse prin includerea unor criterii de selectie specifice.

In plus, dezvoltarea societatii informatinale, in particular a infrastructurii de banda larga, va sprijini egalitatea de sanse prin facilitarea accesului la informatie si la piata muncii a comunitatilor mici si/sau izolate si a grupurilor sociale dezavantajate.

In general, operatiunile selectate sub axa prioritara 3 vor genera cresterea accesului tuturor categoriilor sociale la informatie, educatie, pregatire profesionala, consultanta manageriala. Aceste masuri vor contribui in mod indirect la deschiderea de oportunitati noi pentru categoriile dezavantajate. De exemplu, dezvoltarea societatii informatinale si a sectorului TIC, poate oferi femeilor sau persoanelor cu dizabilitati, noi oportunitati de a lucra de acasa, intr-un regim flexibil sau de a-si continua educatia si pregatirea profesionala in timpul perioadelor de absenta de pe piata muncii.

Politica de concurenta si ajutorul de stat

POS CCE a fost elaborat avand in vedere regulile incluse in Ghidul Comisiei cu privire la ajutorul de stat. Prevederile articolelor 87 si 88 ale Tratatului privind concurenta sunt respectate in totalitate. Actionand in conformitate cu competentele sale stabilite in legislatia nationala, Consiliul Concurentei, autoritate nationala pentru ajutorul de stat⁶, a sprijinit Autoritatea de Management pentru POS CCE, precum si organisme intermediare in legatura cu regulile de aplicabilitate ale ajutorului de stat si furnizeaza consultanta si orientare operationala permanenta. La nivelul Consiliului Concurentei a fost creata o unitate speciala cu scopul de a desfasura permanent aceste activitati.

Consiliul Concurentei, actionand ca punct de contact cu Comisia Europeana, va asigura respectarea stricta a cerintelor de notificare si a *principiului standstill*. Pentru operatiunile acoperite de

⁶ Legea concurentei nr. 21/1996, republicata si Legea ajutorului de stat nr. 143/1999, republicata

Regulamentele de exceptare in bloc (Block Exemption), Consiliul Concurentei va furniza Comisiei Europene toate informatiile cerute de regulamentele relevante. Pentru operatiunile sprijinite de masurile de ajutor de stat care, conform Tratatului de Aderare al Romaniei pot fi considerate ajutor existent, Consiliul Concurentei va folosi mecanismul Interim, odata ce acest mecanism este deschis.

In concordanta cu art. 36 din Regulamentul Consiliului nr., POS CCE contine un tabel cu o lista indicativa a schemelor de ajutor propuse (vezi Anexa 10), conform art.87 din Tratat. Se asteapta ca aceste scheme sa fie propuse Comisiei in cadrul perioadei de programare, ori de cate ori regulile CE cer o aprobare *ex-ante* de la Comisie. Se vor respecta obligatiile specifice cu privire la notificarea individuala a unui ajutor acordat prin schemele de ajutor, care se adreseaza anumitor sectoare si sunt pentru anumite proiecte mari de investitii.

Autoritatile vor avea responsabilitatea asigurarii conformitatii cu regulile ajutorului de stat. Implementarea este responsabilitatea Autoritatii de Management. In cazul in care responsabilitatea implementarii regulilor ajutorului de stat este delegata Organismelor Intermediare, Autoritatea de Management va delega responsabilitatea conformitatii cu ajutorul de stat prin asigurarea ca sistemele de evaluare includ analiza potentialelor probleme legate de ajutorul de stat si conformitatea cu notificările relevante sau exceptarea in bloc, unde este cazul. Intrebarile puse de aplicanti si raspunsurile oferite vor confirma ca acestia inteleg limitele asistentei date si furnizeaza suficiente informatii pentru a sublinia eventualele probleme. Procedurile vor asigura verificarea conformitatii atat in cadrul verificarilor la cerere cat si a celor in teren din cadrul proceselor de certificare si verificare. In cazul delegarii, verificarile in teren din sarcina Organismelor Intermediare vor asigura conformitate si consistenta.

Rapoartele anuale de implementare vor detalia masurile intreprinse cu scopul de a asigura conformitatea tuturor operatiunilor cu regulile ajutorului de stat in legatura cu: prevederile exceptarilor in bloc, ajutorul "de minimis" pentru IMM-uri, ajutorul regional, ajutorul capital de risc si ajutorul de mediu. In plus, informatiile cerute de Comisie pentru fiecare exceptare in bloc si cele cerute de Comisie si Organizatia Mondiala de Comert pentru schemele de notificare, vor fi furnizate anual, conform cerintelor specifice.

Achizițiile publice

Autoritatea Nationala pentru Reglementarea si Monitorizarea Achizitiilor Publice (ANRMAP) are ca rol fundamental formularea promovarea si implementarea politicii in domeniul achizitiilor publice, la nivel de conceptie .

ANRMAP este organizata ca institutie publica cu personalitate juridica, fiind subordonata Guvernului si fiind direct sub coordonarea Primului Ministru.

ANRMAP asigura atat un cadru legal complet armonizat cu prevederile comunitare din domeniul achizitiilor publice, cat si aplicarea prevederilor legale in contextul administrarii Fondurilor Structurale si de Coeziune.

ANRMAP are urmatoarele responsabilitati:

- elaborarea strategiei in domeniul achizitiilor publice;

- asigurarea unui cadru legal coerent si armonizat cu acquis-ul comunitar in domeniul achizitiilor publice prin reglementarea procedurilor privind atribuirea contractelor de achizitii publice;
- asigurarea unui cadru de aplicare conform legislatiei in domeniul achizitiilor publice prin dezvoltarea capacitatii de implementare la nivelul autoritatii contractante;
- indeplinirea obligatiilor corelative derivate din aplicarea prevederilor directivelor Uniunii Europene in materie de achizitii publice;
- monitorizarea, analiza, evaluarea si controlul modului de atribuire al contractelor de achizitii publice
- asigurarea unui canal de comunicare permanent cu structurile din cadrul Comisiei Europene, cu institutiile publice corespondente din statele membre ale Uniunii Europene si cu organismele de interes public national si reprezentarea Romaniei in cadrul Comitetelor Consultative, grupurilor de lucru si retelelor de comunicare organizate de Comisia Europeana ;
- consiliere metodologica a autoritatilor contractante in procesul de atribuire a contractelor de achizitie publica, avand rol de suport in aplicarea corecta a legislatiei in acest domeniu;
- initierea/sustinerea proiectelor sau actiunilor de instruire a personalului implicat in activitati specifice achizitiilor publice, avand rol de suport in dezvoltarea capacitatii de implementare a legislatiei la nivelul autoritatilor contractante.

Controlul ex-ante

Mecanismul propus pentru controlul ex-ante va fi stabilit la nivelul Ministerului Finantelor Publice; acest mecanism va functiona ca un sistem independent de observare care va asigura analiza si revizuirea calitatii documentelor de licitatie si contractare pentru toate contractele de achizitii publice (contracte de bunuri , servicii si lucrari) deasupra limitelor care vor fi stabilite de principalii parteneri interesati.

3.4. Complementaritatea cu alte Programe Operationale si cu operatiunile finantate din FEADR si FEP

Programul Operational Sectorial “Cresterea competitivitatii economice” face parte dintr-un context mai larg de instrumente (POS-uri) identificate la nivel national in cadrul PND 2007-2013 si CNSR. Realizarea obiectivelor sale pe termen lung este strans corelata cu realizarea unora dintre obiectivele celorlalte POS-uri.

Astfel, strategia POS CCE intervine cu eficienta si urmareste asigurarea complementaritatii intre fondul ce cofinanteaza POS CCE, i.e. FEDR (Fondul European pentru Dezvoltare Regionala) si alte instrumente structurale ale CE, ca FEADR (Fondul European pentru Agricultura si Dezvoltare Rurala) si FEP (Fondul European pentru Pescuit), din cadrul **Planului National Strategic pentru Dezvoltare Rurala (PNSDR)**.

Evitarea suprapunerilor si complementaritatile interventiilor sunt esentiale in asigurarea coerentei si eficientei in managementul instrumentelor financiare pe tot parcursul programarii.

Programul Operational Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane

Obiectivul global al POS CCE trebuie sa fie corelat cu dezvoltarea capitalului uman oferind astfel o valoare sustinuta care confera sustenabilitate pe termen lung operatiilor ce vor fi cofinantate. Adaptabilitatea fortei de munca la schimbarile mediului economic este un factor crucial pentru relansarea economiei. Pentru cresterea competitivitatii intreprinderilor este necesara asigurarea fortei de munca inalt calificata inclusiv a personalului de conducere.

Programul Operational Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane (POS DRU) include domenii majore de interventie orientate catre angajatori, angajati si asociatiile acestora care completeaza operatiunile urmatoarelor axe prioritare ale POS CCE:

- **Axa prioritara 1:** Un sistem inovativ de productie (domeniul 3.2.1.3. Sprijin pentru antreprenoriat), prin sustinerea promovarii educatiei vocationale a angajatilor IMM-urilor si pentru dezvoltarea abilitatilor antreprenoriale.
- **Axa prioritara 2:** – Cercetare, dezvoltarea tehnologica si inovarea pentru competitivitate

- domeniul 3.2.2.1.: CD in parteneriat intre universitati/institute de cercetare-dezvoltare si intreprinderi (industrie) in vederea obtinerii de rezultate aplicabile in economie, intreprinderile pot aplica pentru proiecte de formare profesionala prin intermediul POS DRU in cadrul axei prioritare “Cresterea adaptabilitatii fortei de munca si a intreprinderilor”, ce finanteaza programe pentru dezvoltarea capacitatilor antreprenoriale si manageriale, precum si servicii de consultanta si asistenta in dezvoltarea noilor afaceri;

- domeniul 3.2.2.3.: Accesul intreprinderilor la activitati de CDI; intreprinderile pot aplica in cadrul aceleiasi axe prioritare a POS DRU de mai sus, ce promoveaza atat programele de formare profesionala pentru dezvoltarea abilitatilor antreprenoriale si de management, precum si serviciile de consultanta si de asistenta pentru initierea de noi afaceri.

Tinerii cercetatori pana la 35 ani pot aplica pentru formare profesionala in cadrul POS DRU in cadrul masurii de interventie “Competitivitatea capitalului uman in educare si cercetare”, parte a axei prioritare “Suportul educational pentru ocuparea unui loc de munca si dezvoltarea unei societati bazate pe cunoastere”.

- **Axa prioritara 3:** Tehnologia informatiei si comunicatiilor pentru sectoarele privat si public

- domeniul 3.2.3.2. Dezvoltarea si eficientizarea serviciilor publice electronice moderne de e-guvernare, e-educatie si e-sanatate. Conectarea broadband a scolilor la Internet este corelata cu operatiunile din POS DRU (aplicatii folosite in scopuri educationale).

- domeniul 3.2.3.2. Dezvoltarea si eficientizarea serviciilor publice electronice moderne de e-guvernare, e-educatie si e-sanatate. Proiectele ce vor fi finantate in cadrul acestui domeniu vor integra si componente specifice de formare profesionala.

Programul Operational Regional

Operatiunile POS CCE, completeaza interventiile co-finantate prin Programul Operational Regional (POR), care urmaresc reducerea disparitatilor de dezvoltare socio-economice dintre regiunile romanesti:

- **Axa prioritara 1:** Un sistem inovativ de productie

- 3.2.1.1. Investitiile productive si pregatirea pentru concurenta pe piata a intreprinderilor, in special a IMM; Operatiunile indicative sunt complementate de activitatile implementate sub POR (Axa prioritara 2 – Imbunatatirea mediului de afaceri la nivel local si regional) ce sustine investitiile micro-intreprinderilor si start-up-urilor in cadrul sectoarelor industriei prelucratoare si serviciilor.

- 3.2.1.3.. Sprijin pentru antreprenoriat. In cadrul POR (Axa prioritara 2: Imbunatatirea mediului de afaceri la nivel local si regional), sunt sprijinite diverse tipuri de infrastructura de afaceri, cum ar fi parcurile industriale si tehnologice

- **Axa prioritara 3:** TIC pentru sectoarele privat si public

- 3.2.3.1. Sustinerea utilizarii tehnologiei informatiei; Va fi asigurat accesul la conexiunile broadband, complementare operatiunilor stabilite de POR, evitandu-se orice suprapunere intre ele.

- 3.2.3.2. Dezvoltarea si eficientizarea serviciilor publice electronice moderne de e-guvernare, e-educatie si e-sanatate; Conectarea broadband a scolilor la Internet este corelata cu achizitia de computere conform Axei prioritare 1 a POR.

- **Axa prioritara 5:** Romania, destinatie atractiva pentru turism si afaceri. Operatiunile indicative ale acestei axe completeaza atat operatiunile POR (dezvoltarea turismului local si regional), cat si cele finantate sub FEADR (dezvoltarea economiei rurale si cresterea sectorului agricol). Axele prioritare si operatiunile POR si PNSDR vor finanta in principal proiectele de valorificare a resurselor turismului natural si antropoc si dezvoltarea infrastructurii turistice, in timp ce POS CCE se va concentra pe promovarea nationala (branding).

Programul Operational Sectorial Intarirea Capacitatii Administrative

In contextul sustinerii operatiunilor cu privire la intarirea capacitatii de management institutional al administratiei centrale si locale si dezvoltarea unei strategii guvernamentale Programul Operational Sectorial Intarirea Capacitatii Administrative (POS ICA) va complementa:

- **Axa prioritara 3:** TIC pentru sectoarele privat si public, domeniul 3.2.3.2. Dezvoltarea si eficientizarea serviciilor publice electronice moderne de e-guvernare, e-educatie si e-sanatate. Operatiunile privind finantarea nerambursabila acordata administratiilor locale in vederea infiintarii sistemelor informatice integrate sunt corelate cu furnizarea cursurilor de formare profesionala generala in domeniul e-guvernare din cadrul POS ICA.

Programul Operational Sectorial de Mediu

Obiectivul de imbunatatire a calitatii aerului al Programului Operational Sectorial de Mediu (POS Mediu), in concordanta cu cerintele Directivelor CE in domeniu, este complementar cu Axa prioritara 4 a POS CCE – Cresterea eficientei energetice si dezvoltarea durabila a sistemului energetic adica cu doua din cele trei domenii majore de interventie: 3.2.4.3. Reducerea impactului negativ asupra mediului al functionarii sistemului energetic (reducerea poluarii in instalatii mari de ardere) si 3.2.4.2. Valorificarea resurselor regenerabile de energie (energie curata).

Programul Operational Asistenta Tehnica

Axa prioritara 6 a POS CCE este complementara cu obiectivul Programului Operational Asistenta Tehnica 2007-2013 si in conformitate cu Regulamentul Consiliului European....., va urmari consolidarea sistemului de management, monitorizare, control si evaluare a implementarii POS CCE.

4. PLANUL FINANCIAR

Contributia FEDR la POS CCE este de 2.240 mil. Euro, reprezentand aproximativ 63,57% din bugetul total.

Contributia estimativa UE la POS CCE 2007 – 2013/tipuri de fonduri/ani

-Mil.

Perioada/Fond	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2007-2013
FEDR	80	180	380	470	470	370	290	2240
FSE	0	0	0	0	0	0	0	0
FC	0	0	0	0	0	0	0	0
TOTAL	80	180	380	470	470	370	290	2240

Tabel financiar indicativ al POS CCE 2007 – 2013 pe axe prioritare

1	Contributie UE (mil. Euro)	Contributie nationala (mil. Euro)			Total PO	Rata cofinantare UE (%)	7=2/6x100
		Publica	Privata	Total			
2	3	4	5=3+4	6=2+5			
<u>Axa Prioritara 1</u> FEDR	694,40	30,64	280,43	311,07	1.005,47	69,06	
<u>Axa Prioritara 2</u> FEDR	470,40	24,76	241,57	266,33	736,73	63,85	
<u>Axa Prioritara 3</u> FEDR	336,00	28,25	86,63	114,88	450,88	74,52	
<u>Axa Prioritara 4</u> FEDR	560,00	0,00	560,00	560,00	1.120,00	50,00	
<u>Axa Prioritara 5</u> FEDR	112,00	19,76	0,00	19,76	131,76	85,00	
<u>Axa Prioritara 6</u> FEDR	67,20	11,86	0,00	11,86	79,06	85,00	
TOTAL	2.240,00	115,26	1.168,63	1.283,90	3.523,90	63,57	

Pe baza abordarii metodologice prezentata in Anexele 7 – 9, a fost stabilita alocarea financiara (FEDR) pe axe prioritare, inclusiv asistenta tehnica, astfel:

Axa prioritara 1: 31%
Axa prioritara 2: 21%
Axa prioritara 3: 15%
Axa prioritara 4: 25%
Axa prioritara 5: 5%
Axa prioritara 6: 3%

Dupa cum rezulta din analiza, alocarea bugetara ramane la acelasi nivel pentru primele cinci Axe prioritare; fondurile ce urmeaza a fi alocate pentru Axa prioritara 6 (Asistenta tehnica) au fost stabilite la 3% prin redistribuire de la celelalte axe, in mod proportional.

Axa prioritara 1

Axa prioritara 1 beneficiaza de cea mai substantiala alocare bugetara, adica 31% din totalul bugetului FEDR alocat pentru Programul Operational Sectorial “ Cresterea Competitivitatii Economice”. O asemenea cota este justificata de doua argumente principale:

- Domeniile majore de interventie vizate (si, in mod inerent, indicatorii selectati pentru calcularea initiala a decalajelor) se incadreaza in actiunile referitoare la factori (finantare, resurse umane) si la conditiile pentru investitii (imbunatire tehnologica, certificari). Astfel, acestea sunt cele mai potrivite pentru stadiul de dezvoltare competitiva a Romaniei si trebuie considerate prioritare in cresterea competitivitatii.
- Concomitent, domeniile majore de interventie din cadrul primei axe prioritare sunt convergente cu politicile europene existente. Astfel, preocuparea UE pentru un cadru unitar de actiune si o viziune comuna este ilustrata prin participarea procentuala a fiecarei axe prioritare. Principalele domenii de interventie, cum ar fi sprijinirea dezvoltarii IMM-urilor, imbunatatirea accesului la finantare sau incurajarea serviciilor suport pentru afaceri sunt prioritati stabilite de actuala agenda a Uniunii Europene.

Axa Prioritara 2

Cu o alocare bugetara de 21%, a doua axa prioritara urmareste:

Stabilirea nivelului pentru un salt calitativ din punct de vedere al dezvoltarii competitive a Romaniei catre o competitivitate bazata pe inovare (cercetare si dezvoltare, patente)
Armonizarea agendei de competitivitate a Romaniei cu cea a UE (Strategia Lisabona) in vederea realizarii unui nivel inalt de compatibilitate si convergenta (cheltuielile publice pentru Cercetare si Dezvoltare cu implicarea intreprinderilor in cooperarea pentru inovare)

Axa Prioritara 3

Alocarea de 15% din FEDR este justificata de faptul ca obiectivul global de crestere a productivitatii, factor decisiv pentru dezvoltarea pietei poate fi sustinut de:
impactul pozitiv al TIC pentru competitivitate
in concordanta cu obiectivele specifice stabilite de Agenda Lisabona si Strategia i2010, este esentiala sublinierea importantei cruciale a accesibilitatii si dezvoltarii infrastructurii broadband ca prioritate principala pentru dezvoltarea societatii informatinale in Romania.

Axa prioritara 4

Decalajele initiale, de intensitate medie, intre Romania si tarile UE au fost ajustate in conformitate cu specificitatea domeniului:

In principiu, interventiile din sectorul energetic sunt susceptibile de a schimba mediul competitiv in rau; capitalul privat ar trebui sa aiba dreptul de a modifica esecurile pietei intr-un cadru de reglementare deja stabilit.

Domeniile majore de interventie propuse sunt implementate in paralel cu liberalizarea sectorului energetic romanesc, ca o consecinta directa a procesului de integrare europeana. Operatiunile din cadrul Axei prioritare 1 vor avea un impact pozitiv si pentru aceasta axa prioritara, mai ales pentru cresterea eficientei energetice.

Conformitatea cu directivele europene in domeniul mediului, unul din cei mai importanti factori specifici, implica eforturi semnificative pentru Romania din punct de vedere investitional pentru reducerea emisiilor de gaze din instalatiile mari de ardere.

Axa Prioritara 5

Alocarea bugetara mica pentru turism este justificata de faptul ca operatiunile vizate acopera numai activitatile de promovare la nivel national. Acest sector inasa, va beneficia de sprijin si prin interventii din cadrul Programului Operational Regional si a Planului National Strategic pentru Dezvoltare Rurala.

5. IMPLEMENTAREA

Acest capitol contine regulile si modul lor de aplicare referitoare la sistemul de implementare al POS CCE si urmareste indeplinirea cerintelor definite de Art din Regulamentul Consiliului European nr.... ,care formuleaza prevederile generale privind Fondurile Structurale.

5.1. Management

Responsabilitati

Guvernul Romaniei, reprezentat de Ministerul Finantelor Publice si Autoritatile de Management, detine intreaga responsabilitate privind angajamentele incluse in documentele referitoare la Fondurile Structurale si pentru implementarea lor corecta si eficienta. Se va asigura astfel disponibilitatea si sistemul de acces la resursele financiare si la alte tipuri de resurse necesare in vederea realizarii domeniilor majore de interventie descrise in POS-CCE.

Autoritatea de Management pentru POS CCE

Managementul si implementarea POS CCE sunt reglementate de Regulamentul Consiliului care formuleaza prevederile generale privind fondurile structurale si Regulamentul Comisiei care prezinta regulile detaliate de implementare a Regulamentului Consiliului cu privire la managementul si controlul sistemelor de asistenta acordate prin Fondurile Structurale.

Atributiile de Autoritate de Management pentru POS CCE sunt exercitate de Ministerul Economiei si Comertului - Directia Programe cu Organizatii Internationale, in conformitate cu HG 738/2004, HG 497/2004, modificate prin HG 1179/2004 si HG 128/2006.

Autoritatea de Management pentru POS-CCE este responsabila atat pentru managementul corect si eficient, cat si pentru implementarea programului operational, conform prevederilor specifice ale Art..... din Regulamentul Consiliului European nr.....:

- asigurarea conformitatii tuturor operatiunilor din cadrul POS cu politicile Comunitare si aplicarea regulilor Comunitare in vigoare in privinta incheierii contractelor publice si transmiterea informatiilor relevante.
- elaborarea eventualelor ajustari si amendamente la programul operational, si supunerea acestor documente spre aprobare Comitetului de Monitorizare al POS-CCE si transmiterea lor ulterioara Comisiei Europene.
- asigurarea pregatirii si implementarii Planului de actiune pentru informare si publicitate.
- colectarea datelor statistice si financiare necesare monitorizarii implementarii POS CCE si transmiterea lor catre Comisia Europeana.
- intocmirea rapoartelor anuale de implementare si transmiterea acestora Comisiei dupa obtinerea aprobarii Comitetului de Monitorizare al POS CCE.

In plus fata de responsabilitatile mentionate mai sus, Autoritatea de Management pentru POS CCE, este responsabila pentru:

- asigurarea intregii coordonari si urmarirea stadiului implementarii POS CCE ;
- monitorizarea in cooperare cu Autoritatea de Certificare a fluxurilor financiare necesare implementarii efective a interventiilor FEDR ;
- transmiterea catre Comisia Europeana, in cooperare cu Autoritatea de Certificare, a datelor privind stadiul implementarii POS CCE;
- asigurarea gestionarii si administrarii corecte a fondurilor Uniunii Europene;
- asigurarea capacitatii tehnice si administrative pentru toate institutiile implicate in managementul POS CCE, inca de la inceputul eligibilitatii cheltuielilor din Fonduri structurale, astfel incat acestea sa-si indeplineasca complet responsabilitatile ce le revin ;
- transmiterea solicitarilor de plati catre Autoritatea de Certificare conform instructiunilor emise de aceasta;
- implementarea sistemelor de management si control in baza procedurilor prevazute de Regulamentul Comisiei Europene;
- asigurarea presedintiei si secretariatului Comitetului de Monitorizare al POS CCE
- asigurarea disponibilitatii tuturor documentelor aferente proiectelor implementate in cadrul POS CCE ;
- organizarea evaluarii programelor in cooperare cu Comisia Europeana dupa finalizarea executarii acestora (evaluarea ex-post);
- pregatirea rapoartelor anuale de implementare ale POS CCE in baza rapoartelor furnizate de Organismele Intermediare si Agentiile de Implementare si trimiterea acestora Comitetului de Monitorizare al POS CCE ;

- pregatirea rapoartelor finale privind implementarea POS CCE in baza rapoartelor finale furnizate de Organismele Intermediare si Agentiile de Implementare. Rapoartele finale sunt supuse aprobarii Comitetului de Monitorizare al POS CCE si apoi trimise Comisiei;
- asigurarea presedintiei si secretariatului Comitetului de Coordonare al POS CCE;
- participarea la selectia membrilor grupurilor de lucru implicate in evaluarea proiectelor, organizate de Organismele Intermediare pentru respectivele axe prioritare ale POS CCE;
- verificarea si efectuarea platilor (pentru schemele de grant) catre beneficiari pe baza documentatiei prezentate;
- pregatirea cererilor de finantare pentru proiectele de asistenta tehnica si supunerea acestora Comitetului de Coordonare al POS CCE pentru aprobarea finala;
- colectarea proiectelor de Asistenta Tehnica furnizate de catre Organismele Intermediare si Agentiile de Implementare si asigurarea finantarii pentru proiectele selectate.

Organisme Intermediare

AM POS CCE delega implementarea axelor prioritare/domeniilor majore de interventie din programul operational catre Organismele Intermediare (conform prevederilor Art.... al Regulamentului Comisiei Europene.....).

Organismele Intermediare sunt responsabile pentru:

- managementul sistemului de colectare al informatiilor statistice si financiare referitoare la proiectele implementate si transmiterea acestora catre AM POS CCE, Autoritatea de Certificare folosind sistemul electronic de culegere si procesare al datelor - SMIS
- implementarea operatiunilor in concordanta cu regulile nationale si comunitare;
- pregatirea cererilor de finantare pentru asistenta tehnica si transmiterea acestora la AM POS CCE;
- pregatirea rapoartelor solicitate privind stadiul implementarii si transmiterea lor catre AM POS CCE

In vederea delegarii sarcinilor pentru fiecare din operatiunile din cadrul POS CCE, se stabileste un acord intre Autoritatea de Management si Organismele Intermediare, in vederea definirii responsabilitatilor acestora.

Atunci cand sarcinile sunt delegate Organismelor Intermediare, Autoritatea de Management detine toate responsabilitatile si este in intregime responsabila in privinta eficientei si acuratetii managementului si implementarii programului.

- In conformitate cu HG 497/2004 privind stabilirea cadrului institutional pentru coordonarea, implementarea si gestionarea fondurilor structurale, modificata si completata prin HG 1179/2004 si HG 128/2006, Organismele Intermediare desemnate pentru POS CCE sunt:

Organisme intermediare	Axe prioritare
Agentia Nationala pentru Intreprinderi Mici si Mijlocii si Cooperatie (ANIMMC)	Axa prioritara 1: Un sistem inovativ de productie (exceptand schema pentru intreprinderi mari din domeniul major de interventie „Investitii productive”)
Ministerul Educatiei si Cercetarii (Autoritatea Nationala pentru Cercetare Stiintifica)	Axa prioritara 2: Cercetarea si Dezvoltarea pentru competitivitate
Ministerul Comunicatiilor si Tehnologiei Informatiilor	Axa prioritara 3: Tehnologia informatiilor si Comunicatiilor pentru sectoarele privat si public
Ministerul Economiei si Comertului – Directia Generala Politica Energetica	Axa prioritara 4: Cresterea eficientei energetice si dezvoltarea durabila a sistemului energetic
Autoritatea Nationala pentru Turism	Axa prioritara 5: Romania, destinatie atractiva pentru turism si afaceri

Agentii de implementare

Pentru anumite operatiuni, Agentiile de Implementare pot fi desemnate de Autoritatea de Management, in consultare cu Organismele Intermediare, pentru a indeplini activitati de tipul mentionat in continuare, dar fara a fi restrictionate la acestea: primirea cererilor de la potentialii utilizatori, verificarea formala a eligibilitatii, inregistrarea datelor legate de proiect in SMIS, monitorizarea si colectarea cererilor de plata, verificarea preliminara a eligibilitatii cheltuielilor, pregatirea rapoartelor, depozitarea documentatiei, etc.

Detalii privind activitatile indeplinite de Agentiile de implementare vor fi prezentate in Manualul Operational al POS si in Ghidul beneficiarului.

Beneficiari

Beneficiarii Programului Operational CCE sunt entitatile care solicita sprijin FEDR in vederea implementarii proiectelor.

Grupuri de lucru pentru evaluarea proiectelor

Grupurile de lucru pentru evaluarea proiectelor sunt infiintate in acord cu AM POS CCE si prezidate de reprezentantul Organismului Intermediar. Membrii grupurilor de lucru pentru evaluarea proiectelor si expertii invitati (daca participarea lor este necesara), evalueaza in detaliu proiectele pe baza criteriilor de selectie aprobate de Comitetul de Monitorizare al POS CCE. Pentru a asigura obiectivitatea evaluarii, membrii grupului de lucru si expertii care se afla intr-un fel sau altul in legatura cu proiectul evaluat, nu vor participa la procesul de evaluare.

Comitetul de coordonare

Comitetul de Coordonare pentru selectia proiectelor este numit de AM POS CCE, cu respectarea principiului parteneriatului. Autoritatea de Management prezideaza Comitetul de Coordonare si sprijina derularea operatiunilor. Comitetul de Coordonare se convoaca ori de cate ori grupul de lucru pentru evaluarea proiectelor prezinta o lista de proiecte acceptate in urma unei cereri.

Comitetul de Coordonare este constituit din:

- reprezentanti ai AM POS CCE
- reprezentanti ai Organismelor Intermediare
- reprezentanti ai Agentiilor de Implementare
- reprezentanti ai altor institutii/ministere implicate in implementarea unor proiecte din POS CCE
- reprezentanti ai partenerilor socio-economici.

5.2. Monitorizare si evaluare

Monitorizarea

In baza Art.al Regulamentului Consiliului, monitorizarea include atat o componenta tangibila ca instrument de management prin obiective, definite in programul operational, cat si o componenta de monitorizare a indicatorilor financiari ca functie a managementului financiar al proiectelor si programelor.

Pentru o eficienta maxima a monitorizarii si evaluarii tuturor cheltuielilor publice (atat ale Uniunii Europene cat si nationale), unitatile specializate de monitorizare a cheltuielilor si a efectelor tangibile ale interventiei publice vor fi localizate pe termen lung in cadrul AM POS CCE.

In cadrul AM exista unitati de monitorizare si control. Uniatile implicate in fluxurile FEDR trebuie sa aplice principii uniforme de monitorizare la toate nivelele de management, atat in monitorizarea tangibila cat si financiara, limitate la un numar de indicatori si trebuie sa prezinte informatiile si rapoartele in formatul agreeat.

Monitorizarea POS CCE este responsabilitatea AM POS CCE sub controlul Comitetului de Monitorizare al POS CCE.

Monitorizarea se desfasoara pe baza principiului parteneriatului. Comitetul de Monitorizare este organizat de statul membru in acord cu AM, dupa consultarea partenerilor si in acord cu propriile practici si principii institutionale. Partenerii trebuie sa promoveze participarea echilibrata atat a barbatilor cat si a femeilor.

Componenta si rolul Comitetului de Monitorizare al POS CCE

Comitetul de Monitorizare al POS CCE este format din reprezentanti ai AM POS CCE, ai Ministerului Finantelor Publice, Autoritatii de Certificare, Organismelor Intermediare, ai altor autoritati de management, Agentiei Nationale pentru Egalitatea de Sanse, Consiliului Concurentei, partenerilor sociali, ONG-urilor relevante, reprezentantilor organizatiilor nationale cu participare activa in implementarea POS CCE. Reprezentantii Comisiei Europene si ai Bancii Europene de Investitii pot participa, dupa caz, in cadrul comitetului, cu rol consultativ. Compozitia Comitetului de Monitorizare al POS CCE trebuie sa respecte cerintele de participare in egala masura a barbatilor si femeilor.

Schimbari ulterioare in componenta Comitetului de Monitorizare, pot fi decise la nivelul Comitetului, conform legislatiei nationale, fara a implica modificarea POS CCE.

In baza Art. ...din Regulamentul Consiliului, Comitetul de Monitorizare trebuie sa urmareasca eficienta si calitatea implementarii Fondurilor Structurale. Aceasta cuprinde:

- examinarea si aprobarea criteriilor de selectie pentru fiecare operatiune ;
- examinarea periodica a progresului implementarii pentru atingerea obiectivelor specifice asistentei FEDR
- examinarea rezultatelor implementarii programului, in special prin examinarea realizarii obiectivelor specifice fiecarui domeniu major de interventie si a oricaror alte evaluari efectuate pe perioada de programare;
- aprobarea oricarei corectii aduse programului complement, inclusiv indicatorilor fizici si financiari folositi in monitorizarea asistentei
- examinarea si aprobarea Raportului Anual si a Raportului Final de Implementare inainte ca acestea sa fie trimise Comisiei Europene;
- examinarea si aprobarea propunerilor privind anumite schimbari decise de CE in privinta contributiei FEDR;
- propunerea catre Autoritatea de Management a modificarilor sau revizuirilor asistentei FEDR, care sunt necesare atingerii obiectivelor sau imbunatatirii managementului, inclusiv a managementului financiar.
- aprobarea de amendamente la propunerea sau initiativa Autoritatii de Management

Comitetul de Monitorizare al POS CCE va decide realocari ale co-finantarii cheltuielilor intre operatiunile din aceeasi axa prioritara. In momentul in care Comitetul de Monitorizare decide o realocare FEDR de la un domeniu de interventie la altul, cheltuiala nationala corespunzatoare va fi, in principiu, de asemenea realocata. Orice alt amendament adus contributiei FEDR si transferul intre axe prioritare din cadrul, sau intre programele operationale va fi decis de catre Comisie in acord cu Statul Membru.

Comitetul de Monitorizare este prezidat de un reprezentant al AM POS CCE. Comitetul de Monitorizare va fi constituit in cel mult 3 luni dupa decizia privind contributia FEDR si este responsabil pentru stabilirea propriilor reguli si proceduri si convenirea acestora cu AM, conform principiilor mentionate mai sus.

Pentru o evaluare corespunzatoare, Comitetul de Monitorizare al POS CCE, va organiza grupuri de lucru permanente, in special pentru monitorizarea activitatilor orizontale si va solicita opinii ale expertilor independenti. Aceste grupuri vor monitoriza proiecte tinand cont de problemele orizontale. In plus, vor promova/disemina in proiecte consideratii privind principiile orizontale.

Cuantificarea obiectivelor, indicatori de monitorizare

Conform Art. din Regulamentul, AM POS CCE impreuna cu Comitetul de Monitorizare, monitorizeaza interventia FEDR in baza unui set de indicatori. Indicatorii definiti in POS CCE sunt destinati atat evaluarii progresului programului operational, al axelor prioritare, al domeniilor majore de interventie si a proiectelor cat si evaluarii eficientei asistentei.

Sistemul de indicatori reflecta obiectivele POS CCE . Criteriile de alegere a indicatorilor tin cont de regulile recomandate de catre Comisia Europeana (corecti, potriviti, disponibili, de incredere, masurabili, comparabili).

Indicatorii vor arata in special:

- tinte specifice, cuantificate cand este posibil, pentru axele prioritare si domeniile majore de interventie, si consistenta lor reciproca;
- rezultate;
- evolutia planului financiar.

Evaluarea

Cadrul de reglementare

Evaluarea Programelor Operationale este o activitate inseparabila de managementul Programului Operational si de aranjamentele de implementare, atat ca instrument de analiza a relevantei, eficientei, eficacitatii asistentei financiare acordate, cat si de analiza a impactului si durabilitatii rezultatelor.

Modul de conducere al activitatilor de evaluare ale Programului Operational si regulile generale care guverneaza aceste activitati sunt prezentate in Regulamentul Consiliului nr.../2006 privind prevederile generale ale Fondului European de Dezvoltare Regionala, Fondului Social si Fondului de Coeziune (Art. 36,45-47), numit in continuare „Regulamentul General al Consiliului”.

Tipuri de evaluare care trebuie realizate

Conform Art. 45-47 din Regulamentul General al Consiliului, trebuie realizate trei tipuri principale de evaluare pentru POS CCE:

- *Evaluarea ex-ante* (inainte de inceperea implementarii POS)
- *Evaluarea pe parcurs* (in timpul perioadei de implementare a POS)
- *Evaluarea ex-post*.

Evaluarea ex-ante pentru perioada de programare 2007-2013 va fi realizata de catre un evaluator extern pentru fiecare PO (un singur contractant).

Cand este necesar evaluarea ex-ante va include si Evaluarea Strategica de Mediu, realizata conform cerintelor Directivei 2001/42 pentru evaluarea efectelor anumitor planuri si programe asupra mediului.

Administrarea contractului pentru evaluarea ex-ante va fi asigurata de catre Autoritatea de Management pentru Cadrul de Sprijin Comunitar (AMCSC) prin Unitatea Centrala de Evaluare, in stransa cooperare cu Autoritatea de Management si alti parteneri.

Evaluarea pe parcurs realizata in timpul perioadei de implementare al POS CCE va fi de trei tipuri: *a) interimara, b) ad-hoc si c) inter corelata (cross-cutting)*, dupa cum urmeaza:

Evaluarea interimara are ca scop cresterea calitatii, eficientei si coerenței asistentei, a strategiei si a implementarii programului operational. Evaluarea interimara va sprijini procesul de management al PO prin analiza problemelor care apar in timpul implementarii si propune solutii specifice pentru imbunatatirea operatiunilor din sistem.

Vor fi cel puțin doua evaluari interimare ale PO: una realizata la sfarsitul anului 2009 sau inceputul anului 2010 si una in 2012. Prima evaluare va examina progresul realizat in implementarea PO, adresandu-se in special problemelor legate de managementul PO, in timp ce a doua evaluare interimara se va concentra mai mult pe prioritati, avand in vedere urmatoarea perioada de programare.

Evaluările ad-hoc vor fi realizate atunci cand programul de monitorizare sesizeaza o departare semnificativa de la obiectivele initiale sau cand sunt facute propuneri de revizuire a PO. Evaluările ad-hoc se pot adresa atat problemelor de implementare cat si celor de management a unei axe prioritare sau a unui domeniu major de interventie, sau pot fi „tematice”.

Evaluările interimare si ad-hoc vor fi coordonate de functia de evaluare a Autoritatii de Management si vor fi realizate de evaluatori externi independenti.

Evaluările intercorelate pe o anumita tema (cross-cutting) vor fi realizate atunci cand evaluarea este de natura orizontala si finalizarea acesteia solicita implicarea mai multor programe operationale. Aceste evaluari pot examina evolutia tuturor sau a unui grup de programe operationale in legatura cu prioritati nationale sau comunitare. Ele pot de asemenea sa examineze probleme specifice de management legate de toate Programele Operationale.

Acest tip de evaluare va fi administrat de Unitatea Centrala de Evaluare din cadrul Autoritatii de Management pentru Cadrul de Sprijin Comunitar si va fi incredintata consultantilor externi.

Pentru fiecare tip de evaluare, *interimara, ad-hoc si intercorelata*, vor fi definite separat obiective specifice, probleme de evaluare, sarcini si rezultate ce decurg din procesele de evaluare.

Evaluarea ex-post va fi realizata de Comisie, pentru fiecare obiectiv, in stransa legatura cu Statul Membru si Autoritatea de Management, conform art. 47, par. 3 al Regulamentului General al Consiliului.

De asemenea, Comisia poate realiza atat *evaluări strategice* cat si evaluari legate de monitorizarea programelor operationale, conform art. 47, par. 2 al Regulamentului General al Consiliului.

Cadrul institutional pentru evaluare

Cadrul national institutional pentru evaluare are doua nivele:

- un nivel de coordonare generala, asigurat de **Unitatea Centrala de Evaluare**, stabilit in structura AMCSC, Ministerul Finantelor Publice
- un nivel functional, format din **unitatile de evaluare stabilite in fiecare AM**

Rolul de coordonare al Unitatii Centrale de Evaluare poate fi rezumat astfel:

1. realizarea evaluarii intercorelate (cross-cutting);
2. construirea si dezvoltarea capacitatii operationale a unitatilor de evaluare stabilite in Autoritatile de Management ale programelor operationale;
3. desfasurarea activitatilor de asigurare a calitatii pentru calitatea tuturor evaluarilor.

Unitatea de Evaluare stabilita in AM POS CCE va fi responsabila cu administrarea urmatoarelor tipuri de evaluari pe parcurs:

- i. *Evaluari interimare* si
- ii. *Evaluari ad-hoc*

Unitatea de Evaluare va actiona in cooperare cu Comitetul de Monitorizare si va interactiona in mod constant cu Unitatea Centrala de Evaluare.

Planuri de evaluare

Unitatea de Evaluare din cadrul AM POS CCE va elabora un proiect de Plan de evaluare care va cuprinde principalele activitati indicative de evaluare care se intentioneaza se fie realizate in diferite faze ale implementarii programului, resursele umane si financiare necesare pentru fiecare activitate de evaluare, actiunile pentru cresterea capacitatii institutionale cat si responsabilitatile care incumba din acestea. Aceasta planificare va fi facuta conform noilor Regulamente privind Instrumentele Structurale, documentelor de lucru privind evaluarea elaborate de DG Regio, documentelor de lucru metodologice privind evaluarea, realizate de AMSC –Unitatea Centrala de Evaluare.

Aranjamente operationale

Vor fi stabilite Comitete de Coordonare pentru fiecare evaluare, care vor indeplini cel putin urmatoarele sarcini: elaborarea termenilor de referinta pentru fiecare evaluare, facilitarea accesului evaluatorilor la informatiile necesare pentru realizarea activitatii lor; sprijinirea activitatii de evaluare, in special din punct de vedere metodologic, respectarea si urmarirea corecta a termenilor de referinta, exercitarea controlului de calitate asupra evaluarii. Sub coordonarea Unitatii Centrale de Evaluare, se va stabili un mecanism de urmarirea a indeplinirii recomandarilor evaluarii, in cadrul AM POS CCE.

In ceea ce priveste **accesul publicului la rezultatele evaluarii**, vor fi facute publice rezumate ale rapoartelor evaluarilor. Mijloacele de comunicare vor fi usor identificabile si accesibile.

5.3. Management financiar si control

Ministerul Finantelor Publice este desemnat de Statul Membru pentru a indeplini rolul de **Autoritate Nationala de Certificare** pentru toate Programele Operationale, responsabil pentru certificarea declaratiilor de cheltuieli si cererilor de plata inainte de a fi transmise Comisiei conform Art. 60 din Regulamentul General.....

Autoritatea de Certificare este constituita pe structura Fondului National, folosindu-se experienta in activitatea cu fondurile de preaderare.

O unitate separata din structura Fondului National (FN) este desemnata de Statul Membru sa actioneze ca **Autoritate de Plata**, responsabila pentru primirea tuturor platilor din resursele FEDR, FS si FC pentru toate Programele Operationale si pentru transferarea platilor din

resursele Comunitatii catre Beneficiari (cum este definita in art. 75(2) din Regulamentul General ..)

Un organism asociat Curtii Romane de Conturi a fost desemnat ca **Autoritate de Audit** pentru toate programele Operationale. Conform cerintelor art. 58 din Regulamentul General ..., Autoritatea de Audit este independenta operational de Autoritatile de Management, Autoritatea de Certificare si Autoritatea de Plata.

Autoritatea de Certificare si Autoritatea de Plata vor fi responsabile pentru:

1. Certificare- intocmirea si inaintarea catre Comisie a declaratiilor certificate privind cheltuielile si a cererilor de plata, in forma electronica.

Se certifica urmatoarele:

- declaratiile de cheltuieli sunt corecte , rezultand din documente contabile de incredere si bazate pe documente verificabile;
- cheltuielile realizate sunt conforme cu regulile nationale si comunitare si corespund operatiunilor selectate pentru acordarea de fonduri in concordanta cu criteriile aplicabile programelor si supunandu-se regulilor nationale si Comunitare.

In acest scop, sarcinile Autoritatii de Certificare sunt:

- sa se asigure ca informatiile primite privind procedurile si verificarile legate de cheltuieli si incluse in declaratiile de cheltuieli, furnizeaza o baza adecvata pentru certificare, care necesita:
 - verificarea corespondentei sumelor revendicate cu baza de date;
 - verificarea corectitudinii calculului privind suma totala a cheltuielilor eligibile;
- sa ia in considerare rezultatele tuturor actiunilor de audit realizate de, sau sub responsabilitatea Autoritatii de Audit/organismului intern de audit sau a Comisiei Europene.

2. Platile –in acest scop vor fi realizate urmatoarele activitati:

- primeste fondurile instrumentelor FEDR, FSE si FC;
- transfera instrumentele FEDR, FSE si FC si sumele de co-finantare (daca este cazul) catre beneficiari/unitatile de plata;
- intocmeste si inainteaza catre Comisie estimarile de cheltuieli;
- intocmeste si inainteaza catre Comisie prognoza actualizate de plati bazate pe estimarile AM;
- returneaza CE cheltuielile ne-eligibile sau instrumentele care nu au fost utilizate , incluzand dobanda la intarzierea platilor;
- tine registrul de datorii .

Fiecare Autoritate de Management este responsabila cu administrarea si implementarea Programului Operational in mod eficient, efectiv si corect, conform cu prevederile art. 59 din Regulamentului General... Fiecare Autoritate de Management va lucra impreuna cu Autoritatea de Certificare si Autoritatea de Plati pentru realizarea responsabilitatilor de management financiar si control pentru a se asigura ca:

- banii sunt utilizati efectiv pentru realizarea obiectivelor fiecarui OP;
- folosirea resurselor este responsabilitatea publica a UE si Statului Membru;
- controlul bugetar este eficient astfel incat angajarea fondurilor este durabila in cadrul fiecarui PO si este respectat profilul planificarii financiare.

- contractarea se încadrează în buget
- achiziția de bunuri și servicii pentru proiectele finanțate:
 - are loc;
 - este conformă cu regulile UE și ale statului membru;
 - are valoare conform cu suma alocată;
- declarațiile financiare trimise către CE și alte organisme sunt corecte, exacte și complete:
 - corecte-fondurile sunt corect aplicate
 - exacte-fără erori
 - complete-toate problemele relevante au fost incluse
- plățile către beneficiari sunt făcute în mod regulat și fără întârzieri sau deduceri
- resursele de cofinanțare sunt furnizate așa cum au fost planificate
- plățile sunt corect contabilizate;
- iregularitățile sunt notificate conform regulamentelor UE;
- orice sumă plătită în mod greșit este recuperată prompt și în întregime;
- resursele neutilizate sau recuperate sunt reangajate în respectul PO
- este evitată dezangajarea –mai ales în legătură cu regula $n+3/n+2$;
- închiderea fiecărui PO se face fără dificultăți și la timp .

În scopul certificării cheltuielilor către CE verificările se fac pe patru nivele:

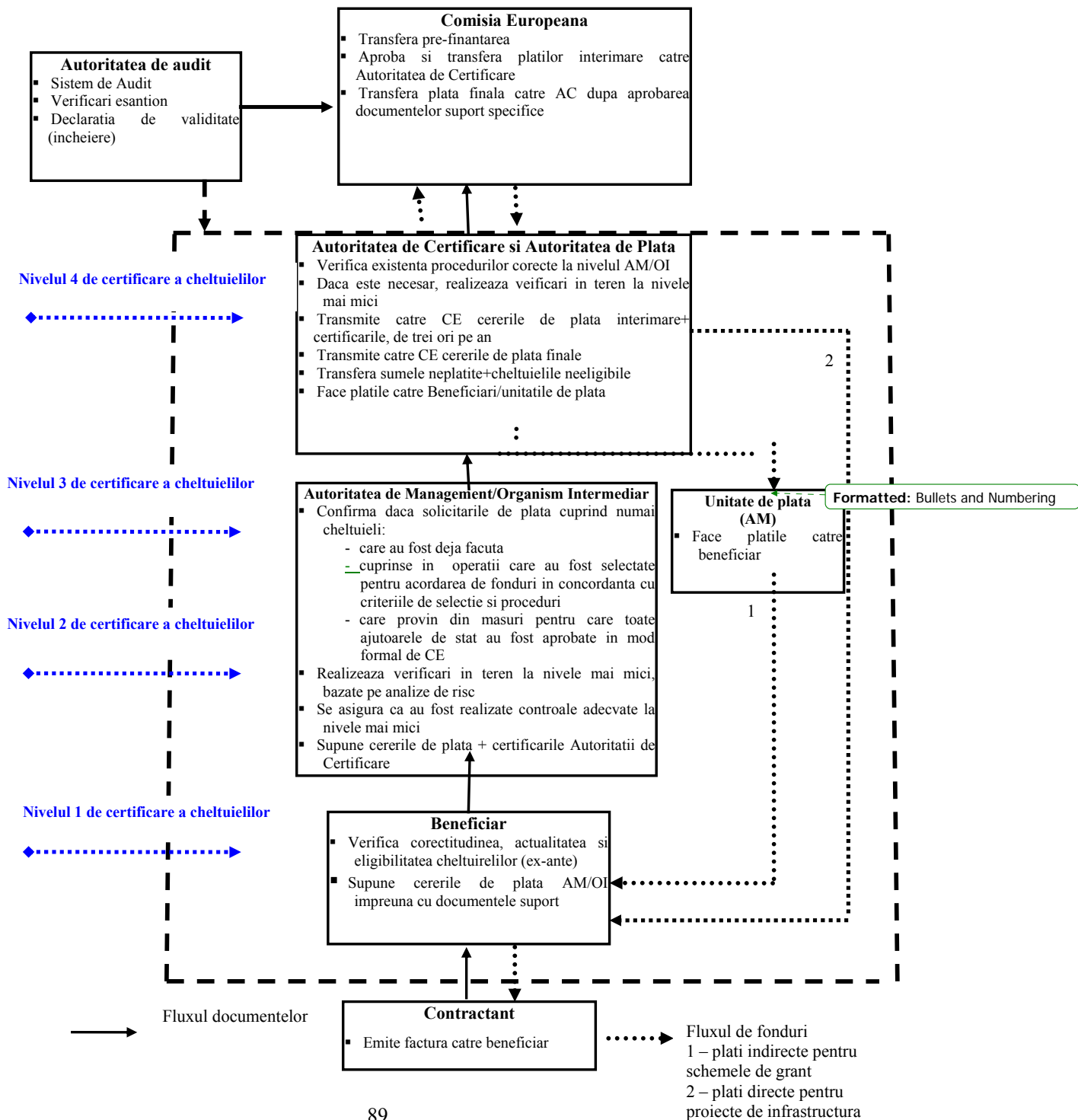
- 1) certificarea cheltuielilor la nivelul Beneficiarilor
- 2) certificarea cheltuielilor la nivelul Organismului Intermediar
- 3) certificarea cheltuielilor la nivelul Autorității de Management
- 4) certificarea cheltuielilor la nivelul Autorității de Certificare

Verificarile realizate la nivelul Organismului Intermediar sunt realizate conform sarcinilor delegate de AM, bazate pe evaluarea acestuia privind capacitatea administrativă. AM va rămâne responsabilă pentru sarcinile delegate către Organismului Intermediar. Sarcinile realizate în acest sens nu vor dubla verificările realizate la nivelul OI.

În ceea ce privește plățile, la nivelul Ministerului Finanțelor Publice a fost luată decizia să existe două fluxuri de plată:

- a. plăți directe pentru contribuția financiară a UE și sumele co-finanțate (când se aplică) din partea Autorității de Plată direct către beneficiari, în cazul proiectelor infrastructură/individuale și,
- b. plăți indirecte, prin unitățile de plată stabilite pe lângă AM, pentru scheme de grant.

Fluxul financiar al POS CCE

Identificarea si raportarea iregularitatilor

Baza legala este reglementata de Regulamentul Comisiei nr. 1681/94 privind iregularitatile si recuperarea sumelor platite in mod gresit in legatura cu politicile structurale de finantare, Regulamentul Consiliului nr. 2988/95 privind protectia intereselor financiare ale CE si OG 79/2003 care reglementeaza caile de control si recuperarea sumelor din asistenta nerambursabila a UE.

Obiectivul acestei sectiuni este descrierea modului de identificare si raportare a oricarei suspiciuni de fraudă sau alta iregularitate. Ea se ocupa de asemenea cu implementarea imediata a actiunilor corective (inclusiv sanctiuni si lansarea procedurilor civile sau penale) considerate necesare ca o consecinta a investigatiilor iregularitatilor.

Iregularitatile care implica pierderi de fonduri UE mai mici de 4.000 Euro nu trebuie raportate catre CE, conform Regulamentului Comisiei nr. 1681/94, in afara de cazul in care Comisia solicita aceasta.

Ca urmare, iregularitatile care implica pierderi mai mari de 4.000 Euro si toate iregularitatile comise intentionat trebuie sa fie raportate CE. Aceste rapoarte sunt adunate si verificate de Autoritatea de Certificare si apoi transmise Serviciului de Coordonare Antifrauda (AFCOS) pentru a le transmite catre OLAF (Biroul European Anti- Frauda) trimestrial. Autoritatea de Certificare primeste rapoartele de la AM, dar trebuie sa includa si rapoartele proprii de iregularitati.

In scopul unui proces adecvat de prevenire, depistare si raportare a iregularitatilor la nivel de AM, OI si beneficiar, va trebui sa fie numit un functionar responsabil cu iregularitatile. Functionarul responsabil cu iregularitatile la nivelul beneficiarului pregateste rapoartele trimestriale si ad-hoc si le transmite la OI. Functionarul responsabil cu iregularitatile la nivelul OI pregateste rapoartele trimestriale si ad-hoc si le transmite la AM. Functionarul responsabil cu iregularitatile la nivelul AM pregateste rapoartele trimestriale si ad-hoc si le transmite la Autoritatea de Certificare.

Functionarul responsabil cu iregularitatile actioneaza atat din proprie initiativa cat si atunci cand primeste plangeri. El isi indeplineste activitatile pe baza unui Manual privind iregularitatile, care va fi pregatit la nivelul fiecarei structuri implicate (AM, OI, Beneficiar).

Audit intern

In cadrul tuturor ministerelor responsabile cu implementarea Fondurilor Structurale, au fost infiintate Unitati de Audit Intern (UAI), care sunt independente de structurile care indeplinesc sarcini ale AM (sau OI) si sunt direct subordonate conducatorilor institutiilor respective.

Coordonarea metodologica a acestor unitati este asigurata de unitatea speciala din MFP numita Unitatea Centrala de Armonizare pentru Auditul Public Intern (UCAAPI).

Atributiile Unitatii Centrale de Armonizare pentru Auditul Public Intern

- Elaborarea si implementarea uniforma a procedurilor si metodologiilor bazate pe standarde internationale agreate de UE, inclusiv manuale pentru audit intern si cai de audit.
- Elaborarea metodologiilor pentru managementul riscului;

- Elaborarea Codului Etic al Auditorilor Interni
- Andorsarea normelor metodologice privind Auditul Public Intern, specific pe diferite domenii de activitate in domeniul auditului public intern;
- Elaborarea sistemelor de raportare a rezultatelor pentru toate activitatile de audit public intern si elaborarea unui raport anual;
- Verificarea conformitatii normelor, instructiunilor si Codului Etic si respectarea de catre serviciile de audit intern in respectivele entitati publice; UCAAPI poate lua masuri corective necesare, in cooperare cu conducatorul respectivei entitati publice.
- Coordonarea sistemului de recrutare si instruire in domeniul auditului public intern

Sarcinile Unitatii Publice de Audit Intern

Unitatile Publice de Audit Intern din ministerele care implementeaza Fondurile Structurale si de Coeziune au manuale specifice de audit pentru Fondurile Europene.

Conform legii, sarcinile unitatii de audit intern sunt urmatoarele:

- realizeaza activitatile de audit intern in scopul de a evalua daca sistemele de management si control ale entitatilor publice sunt transparente si conforme cu normele legale si regulamentele, eficiente din punct de vedere al costurilor;
- informeaza UCAAPI asupra recomandarilor care nu au fost urmate de conducatorul entitatii publice auditate si asupra consecintelor;
- raporteaza periodic asupra problemelor, concluziilor si recomandarilor rezultate din activitatea de audit;
- pregateste un raport anual in care trece in revista activitatile derulate;
- raporteaza imediat catre conducatorul entitatii publice si catre unitatile de inspectie in cazul in care detecteaza iregularitati serioase sau cazuri de fraudă.

Autoritatea de Audit

Romania si-a stabilit o Autoritate de Audit pentru toate Programele Operationale prin Legea 200/2005. Autoritatea este un organism asociat Curtii de Conturi , fara personalitate juridica, care opereaza independent de Curtea de Conturi si este in acelasi timp independenta de Autoritatea de Management si de Autoritatea de Certificare.

In acord cu prevederile Legii 200/2005, art.14, Autoritatea de Audit are urmatoarele responsabilitati:

- sistemul de audit, verificarile pe esantioane si audit final;
- verificari si audit extern pentru fondurile structurale;
- verificari anuale ale sistemului de management si control;
- verificari ale declaratiilor de cheltuieli, pe baza unor esantioane potrivite;
- verificari pentru declaratiile de inchiderea la terminarea operatiunilor si programelor;
- verificarea existentei si corectitudinii cofinantarii nationale.

5.4. Informare si publicitate

Accesul la informare cu privire la interventiile fondurilor este esential pentru eficacitatea operatiunilor co-finantate. In acord cu art. 68 al Reg. Consiliului privind prevederile generale ale FEDR, FSE, FC si Titlul II – *Informare si comunicare* al Regulamentului Comisiei privind implementarea, AM POS CCE va asigura derularea actiunilor necesare in vederea evidentierii rolului CE si in vederea asigurarii transparente asistentei fondurilor.

Operatiunile avute in vedere sunt specificate in cadrul axei prioritare Asistenta Tehnica a programului. POS CCE include o alocare bugetara pentru acoperirea costurilor privind informarea si publicitatea corespunzatoare POS CCE in conformitate cu *Planul de actiune in domeniul comunicarii*.

Planul de actiune in domeniul comunicarii va include informatii detaliate si operatiuni de publicitate planificate de AM si adresate potentialilor beneficiari, utilizatorilor de fonduri si publicului larg.

Promovarea activitatilor este sprijinita prin folosirea si dezvoltarea unor instrumente de informare adaptate grupurilor tinta vizate dupa cum sunt definite in *Planul de actiune in domeniul comunicarii*.

Planul de actiune in domeniul comunicarii va fi coordonat de compartimentul de informare si publicitate din cadrul AM, in parteneriat cu cei implicati in managementul POS CCE, AM-urile altor PO, in particular asistenta tehnica PO.

Atributiile acestui compartiment includ in special:

- pregatirea *Planului de actiune in domeniul comunicarii*;
- informarea Comisiei in privinta eventualelor amendamente aduse *Planului de actiune in domeniul comunicarii* referitoare la actiunile de comunicare efectuate in perioada implementarii POS-CCE;
- managementul activitatilor de comunicare prevazute in Plan si a bugetului alocat;
- participarea la grupul de lucru organizat de MFP;
- participarea in cadrul *Structural Funds Information Team (SFIT)* constituita de catre Information and Communication Unit - DG Regio;
- managementul continutului informatiilor de pe web site-ul MEC, referitoare la POS CCE;
- pregatirea publicarii periodice a materialelor informative: newsletter-uri, pliante, brosure, rapoarte etc.;
- supravegherea cercetarilor in vederea stabilirii gradului de informare al publicului larg;
- monitorizarea actiunilor de comunicare promovate de Organismele Intermediare, Agentiile de Implementare, beneficiari si sprijinirea acestora in vederea respectarii prevederilor UE in domeniul publicitatii;
- sprijinirea organizarii de conferinte si evenimente informative in parteneriat cu celelalte institutii implicate in POS CCE si celelalte AM;
- administrarea aspectelor media ale tipurilor de evenimentelor mentionate;
- furnizarea de informatii mass mediei si publicului larg;
- organizarea si implementarea unui sistem de monitorizare pentru verificarea eficientei *Planului de actiune in domeniul comunicarii*;
- pregatirea rapoartelor de monitorizare pentru activitatea de informare si publicitate pentru Comitetul de Monitorizare al POS-CCE si pentru CE.

Grupul de lucru promovat de Ministerul Finantelor Publice va asigura coordonarea activitatilor de comunicare intre institutiile implicate in activitatile de informare si publicitate ale PO.

Activitatile de informare si publicitate sunt supuse evaluarii regulate de catre AM POS-CCE si Comitetului de Monitorizare al POS.

Rapoartele anuale, cele intermediare si finale in privinta implementarii POS vor include exemple privind operatiunile de informare si publicitate pentru programul operational, adoptate pentru implementarea Planului de actiune in domeniul comunicarii si evaluarii operatiunilor implementate.

Activitatile Comitetului de Monitorizare al POS CCE includ:

- adoptarea strategiei privind informarea si publicitatea;
- monitorizarea modului in care sunt implementate prevederile *Planului de actiune in domeniul comunicarii* privind informarea si publicitatea;
- furnizarea de informatii privind activitatea sa cat si cu privire la evolutia implementarii asistentei din aria sa de responsabilitate.

Organismele Intermediare trebuie sa asigure conformitatea cu prevederile privind informarea si publicitatea si in particular sa asigure informarea potentialilor beneficiari privind:

- conditiile de eligibilitate care trebuie indeplinite in vederea obtinerii finantarii in cadrul programului;
- procedurile privind examinarea aplicatiilor de finantare si perioada de timp necesara;
- criteriile de selectie si evaluare ale operatiunilor ce urmeaza a fi finantate, datele de contact ale persoanelor la nivel national, regional si local care vor furniza informatii privind derularea programului;
- lista beneficiarilor finantarii din cadrul programului, cat si numele operatiunii si valoarea fondurilor publice alocate operatiunilor.

Beneficiarii trebuie sa fie de asemenea informati despre faptul ca proiectul lor face parte dintr-o axa prioritara din cadrul unui program operational co-finantat prin FEDR, iar numele lor, numele operatiunii si suma publica alocata operatiunii vor fi publicate.

Organismele Intermediare trebuie sa furnizeze informatiile necesare intocmirii rapoartelor anuale de implementare.

5.5. Sistemul unic informatic de management (SMIS)

Conceptul Sistemului unic informatic de management

Sistemul unic informatic de management este un sistem national bazat pe o retea de tip web, care sprijina organizatiile romanesti care implementeaza Cadrul Strategic National de Referinta (CSNR) si programele operationale. Sistemul se adreseaza necesitatilor la toate nivelele de management (AM, OI, AC, etc.) si tuturor stadiilor ciclului de programare (programare, licitatii, contractare, monitorizare, evaluare, plati, audit si control). Principala caracteristica a SMIS este aceea ca furnizeaza utilizatorilor un mecanism unic care sa-i asiste in realizarea sarcinilor de zi cu zi.

SMIS descriere si functii

Proiectarea SMIS tine cont de trei principii mari: **disponibilitatea datelor** (care sunt disponibile direct ca urmare cererilor adresate unui utilizator autorizat); **confidentialitatea datelor** (oferite numai utilizatorilor autorizati sa acceseze anumite tipuri specifice de informatii) si **integritatea datelor** (a caror procesare este realizata numai de utilizatori autorizati intr-un mod autorizat). Ca mijloc de implementarea a celor trei principii mentionate

mai sus, sistemul suporta mai multi utilizatori grupati intr-un numar de grupuri/roluri utilizatoare. In acest fel accesul utilizatorilor este usor de organizat si administrat iar accesul la informatii poate fi in intregime controlat si logat intr-un mod flexibil.

In scopul unui instrument de management eficient, modelul functional SMIS se bazeaza pe un set de subsisteme, care i reflecta impreuna totalitatea functiilor pentru care a fost proiectat sistemul:

- *Programarea*, care permite inregistrarea si modificarea informatiilor principale din CSNR impartite pe programe operationale, axe prioritare, domenii majore de interventie si operatiuni.
- *Accesarea si modificarile proiectelor* (inregistrarea si modificarea principalelor informatii asupra proiectelor, inclusiv contractele)
- *Monitorizarea*, care permite studierea progreselor CSNR la toate nivelele, acolo unde este necesar, conform tintelor stabilite aprioric; de asemenea permite agregarea de jos in sus a valorilor actuale ale datelor principale care sunt inregistrate la cel mai de jos nivel al sistemului
- *Auditul*, care inregistreaza constatarile de audit si control si genereaza rapoartele de audit;
- *Managementul fluxului de fonduri*, care se ocupa cu prognozele privind cererile de plata, sumele care intra, veniturile proiectelor, suspendarea si recuperarea fondurilor.

Schimbul electronic de date cu Comisia Europeana va fi facut printr-o interfata intre SMIS si sistemul de management informatic al CE, al carui proiect se elaboreaza in prezent in cadrul proiectului SFC2007-Schimb electronic de date.

6. PARTENERIAT

POS-CCE a fost elaborat in conformitate cu principiul parteneriatului, raspunzand cerintelor formulate in Regulamentul Consiliului European xxx.

Principiul consultarii sociale in privinta programului operational are rolul de a oferi un spectru cat mai larg de informatii posibile, de a colecta si evalua opinii si sugestii cat si de a primi un feedback in vederea obtinerii unui suport social cat mai larg pentru POS-CCE in acord cu prevederile regulamentelor CE. In consecinta, obiectivul principal al consultarilor sociale este de a face ca documentele programului sa fie accesibile pentru comentarii iar sugestiile relevante sa poata fi integrate in documentele de programare.

Procesul de consultare formala a fost lansat in luna martie 2005 prin infiintarea in cadrul Autoritatii de Management pentru POS CCE (Ministerul Economiei si Comertului) a grupului de lucru pentru elaborarea Programului Operational Sectorial „Cresterea competitivitatii economice”. Grupul de lucru permanent include reprezentanti ai tuturor organismelor intermediare si ai altor institutii implicate a caror principala responsabilitate consta in identificarea axelor prioritare si a domeniilor majore de interventie ale POS CCE. Intrunirile grupului de lucru au avut loc periodic si conform calendarului stabilit au dezbatut si elaborat capitolele corespunzatoare ale POS CCE: analiza situatiei actuale, analiza SWOT, strategia , implementarea, tabele de alocare financiara, etc.

Rezultatele intermediare, respectiv documentele consultative, au fost publicate pe pagina web a Ministerul Economiei si Comertului, pentru comentarii, observatii si consultari largi socio-economice. Aceasta a permis urmarirea diferitelor etape ale consultarilor parteneriale cat si a documentelor rezultate.

În cadrul nivelului instituțional următor, Organismele Intermediare au procedat la consultări cu numeroși parteneri relevanți pentru domeniile lor specifice de activitate și responsabilitate din cadrul POS CCE.

Pentru POS-CCE sunt nominalizate cinci Organisme Intermediare:

- Agenția Națională pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii și Cooperatie
- Ministerul Educației și Cercetării
- Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informatiei
- Ministerul Economiei și Comerțului – Direcția de Politică Energetică
- Autoritatea Națională pentru Turism,

Fiecare Organism Intermediar a organizat un program activ de consultări și grupuri de lucru care cuprind o bază largită de parteneriate socio-economice: asociații profesionale, patronale și sindicale, agenții teritoriale, ADR-uri, Camere de Comerț, ONG-uri, întreprinderi, organizații și parteneri din mediul științific și academic și alte organizații cu profil relevant din cadrul domeniului pe care-l coordonează. Fiecare Organism Intermediar a organizat numeroase consultări de acest gen în perioada martie 2005 - martie 2006.

Cu ocazia reuniunilor consultative menționate, s-au supus spre consultare și dezbateră documentele POS CCE și atunci când a fost posibil, Organismele Intermediare cât și alți parteneri au publicat pe paginile web link-uri către site-ul Autorității de Management.

Ca rezultat al consultărilor parteneriale la toate nivelele, au fost primite sugestii și opinii mai mult generale decât specifice, care demonstrează interesul și implicarea partenerilor încă din faza de programare. Astfel au rezultat numeroase schimbări în structura documentelor atât în termenii evaluării competitivității economiei cât și în stabilirea axelor prioritare și a modului de atingere a obiectivelor propuse.

Încă de la începutul activității de programare, Autoritatea de Management a POS-CCE, a avut consultări frecvente cu alte AM-uri ale POS din domenii conexe competitivității economice, pentru identificarea operațiilor necesare și a domeniilor de intervenție cât și pentru evitarea suprapunerilor între diferite programe operaționale: Ministerul Integrării Europene (POR – IMM, CD, turism), Ministerul Mediului (POS Mediu-Energie). A fost necesară largirea grupului de lucru instituțional al POS-CCE, pentru elaborarea unui set de documente coerente și realiste, în vederea pregătirii unei implementări adecvate a programului și includerea temelor orizontale (Ministerul Integrării Europene, Ministerul Mediului, Consiliul Concurenței, Ministerul Administrației și Internelor, Ministerul Muncii Solidarității Sociale și Familiei, etc)

S-a urmărit astfel atât justificarea opțiunilor strategice din cadrul POS-CCE cât și crearea premiselor pentru asigurarea unui portofoliu consistent de proiecte viabile din perspectiva potențialilor beneficiari a proiectelor ce urmează a fi co-finanțate din Fonduri Structurale.

Proiectul de program operațional a fost de asemenea subiectul prezentării și consultărilor pe parcursul numeroaselor întruniri specifice.

Într-o primă etapă (August-Decembrie 2005), AM POS-CCE a participat într-o campanie de comunicare și consultare organizată de Ministerul Finanțelor Publice, în cele 8 regiuni de dezvoltare în vederea prezentării în detaliu a axelor prioritare, a domeniilor majore de

interventie si a operatiunilor indicative ce urmeaza a fi co-finantate din Fonduri Structurale in cadrul POS-CCE.

In cadrul activitatilor de informare si consultare, programate de AM POS-CCE, incepand cu luna noiembrie 2005, Ministerul Economiei si Comertului a demarat o campanie proprie in vederea prezentarii strategiei POS-CCE in cele 8 regiuni de dezvoltare. Pana la sfarsitul anului 2005 aceasta campanie a fost derulata in 3 regiuni: Sud Muntenia, Sud-Vest Oltenia si Vest .Diseminarea informatiilor privind fondurile structurale si proiectele ce urmeaza a fi co-finantate, a fost realizata in parteneriat cu ADR-urile, autoritatile locale, alte institutii si organizatii cu reprezentare teritoriala si a fost adresata partenerilor economici si sociali, organizatiilor societatii civile si publicului larg. Activitatile de informare si consultare, asigura pe de o parte, transparenta procesului de programare si implementare si pe de alta parte feedback-ul necesar justificarii orientarii co-finantarii din fonduri structurale in functie de necesitatile economice specifice cat si pregatirii din timp a portofoliului de proiecte in vederea absorbtiei fondurilor si al asigurarii impactului dorit.

In acelasi timp, AM POS-CCE a creat un link pe site-ul MEC, ce cuprinde un bogat set de informatii (prezentarea programului, dedicarea unei adrese de e-mail partenerilor in vederea furnizarii de sugestii, elaborarea unui chestionar pentru verificarea nivelului de informatii al potentialilor beneficiari cat si gradul de interes privind fondurile structurale si strategia propusa de POS). In baza chestionarului mentionat postat in perioada Noiembrie 2005 – Februarie 2006, AM POS-CCE a avut ca obiectiv efectuarea unei analize avand ca baza grupul tinta de potentiali beneficiari si construirea unei baze de date. Acest chestionar a fost completat de 225 de potentiali beneficiari, in special IMM-uri, ONG-uri, universitati, asociatii profesionale. Analiza calitativa si cantitativa a reliefat printre altele un nivel de informare in privinta fondurilor structurale de aproximativ 50%, un grad de interes de 100% in acest domeniu si un grad de interes de 60% in privinta axelor prioritare dedicate intreprinderilor.

In viitor este importanta crearea unui parteneriat pe mai multe nivele care sa-i includa pe toti cei implicati in fazele ulterioare ale implementarii POS in vederea asigurarii unui nivel ridicat de implicare in administrarea si implementarea programului.

AM POS CCE va organiza un “*Forum al Parteneriatului*” intre partenerii institutionali (ministere, structuri guvernamentale) si reprezentantii partenerilor socio-economici relevanti. Acest organism se va intruni cu regularitate cel putin de doua ori pe an, in mod normal inaintea intrunirii Comitetului de Monitorizare a PO. Documentele ce urmeaza a fi discutate la intrunirea Comitetului de Monitorizare vor fi prezentate intai membrilor *Forumului* astfel incat acestia sa poata face observatii, comentarii si recomandari in cadrul intrunirii *Forumului*, urmand ca acestea sa fie discutate de catre Comitetul de Monitorizare al PO.

AM POS CCE va prezenta in detaliu cu ocazia primei intruniri a Comitetului de Monitorizare modalitatea de implicare a partenerilor socio-economici si institutionali, cu referiri speciale asupra rolului jucat de cei implicati in diferite etape ale supervizarii si evaluarii interventiilor.

In sfarsit, dar nu in cele din urma, Comitetul de Coordonare si Comitetul de Monitorizare prin componenta lor, care va include reprezentanti ai partenerilor socio-economici reprezentativi si ai ONG-urilor, vor demonstra implicarea directa a partenerilor in toate problemele semnificative legate de co-finantarea interventiilor.

7. ANEXE

Anexe aferente capitolului de analiza a situatiei actuale

Anexa 1

Tabel 1
Evolutia productiei industriale

(modificare procentuala fata de anul precedent)

	2001	2002	2003	2004
INDUSTRIE-TOTAL	108,4	106,0	103,2	105,3
Industria de minerit si extractiva	105,0	96,1	98,6	102,4
INDUSTRIA PRELUCRATOARE	109,9	107,9	103,9	106,3
Industria alimentara si a bauturilor	114,6	112,9	113,6	95,4
Industria textila si a produselor textile	103,2	101,5	93	103,5
Industria confectiilor textile	115,1	110	100,3	95,8
Industria pielariei si incaltamintei	104,1	103,3	101,0	97,8
Industria de prelucrare a lemnului	108,1	104,2	114,6	142,0
Industria celulozei si hartiei	111,3	110,5	102,3	97,1
Industria de prelucrare a petrolului	110,5	112,7	92,5	106,2
Industria chimica	102,7	105	102,8	134,4
Prelucrarea cauciucului si maselor plastice	126,3	103	140,8	109,9
Industria materialelor de constructie si a altor produse din minerale nemetalice	100,3	94,4	95,3	116,8
Industria metalurgica	116,2	129,7	78,8	113,5
Industria constructiilor metalice si a produselor metalice	99,5	100,6	97,6	99,6
Industria de masini si echipamente	115,1	100,5	95,9	107,1
Industria de masini si aparate electrice	110,7	107,4	106,0	115,8
Industria de echipamente si aparate radio, tv si comunicatii	92,6	83,3	160,8	113,6
Industria de aparate si instrumente medicale de precizie si optice	108,7	88,5	90,0	90,1
Industria mijloacelor de transport rutier	98,8	109,1	112,7	124,3
Industria altor mijloace de transport	104,5	101,7	112,6	93,9
Industria de mobilier si alte activitati	102,1	110,7	103,4	89,7
Energie electrica si termica	98,7	98,3	101,1	96,8

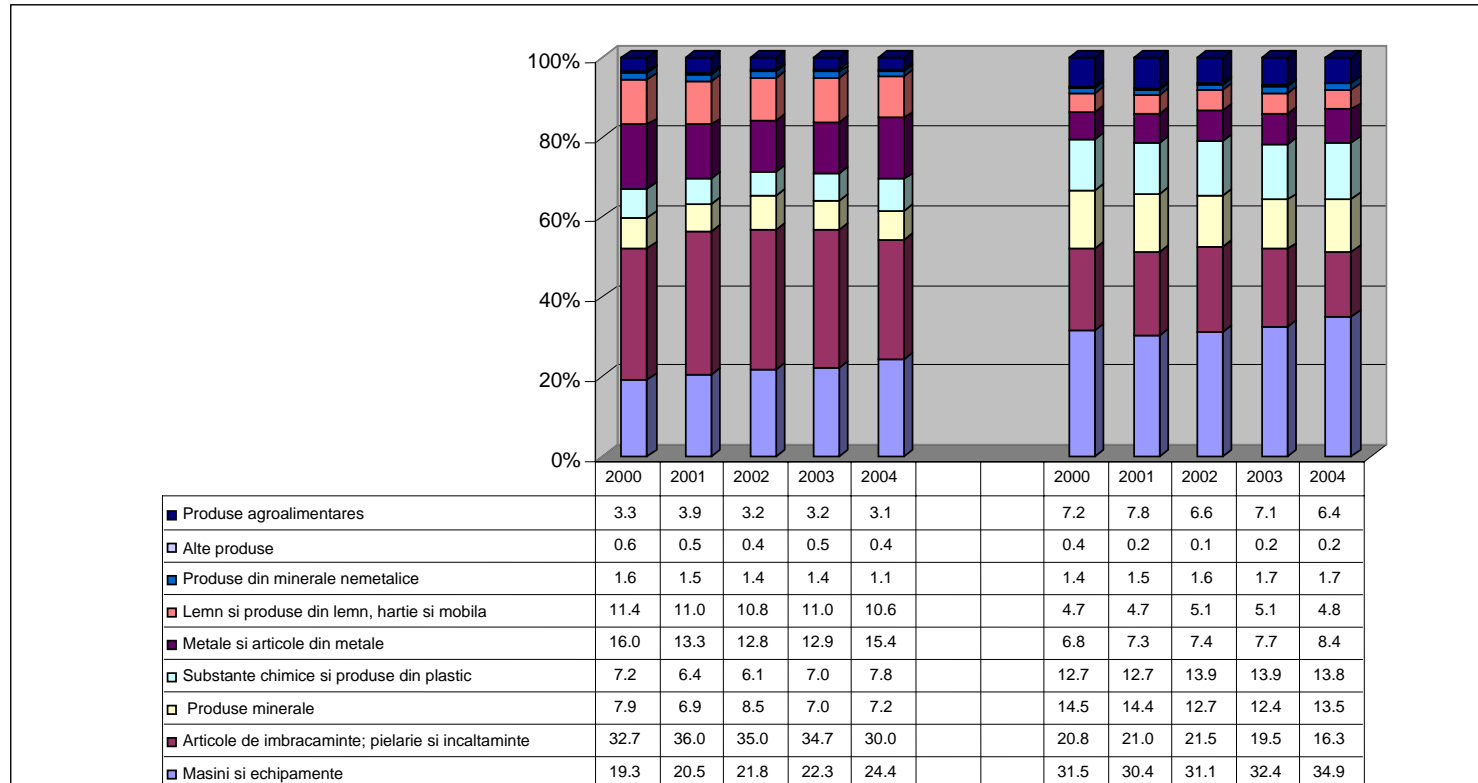
Tabel 2
Evolutia exportului pe activitati

(mil. Euro)

Activitate	2000	2001	2002	2003	2004
EXPORT - total	11.273	12.722	14.675	15.613,7	18.935
AGRICULTURA, VANATOARE, SILVICULTURA SI PISCICULTURA	289	324	311	334,1	361,5
INDUSTRIE TOTAL	10.978	12.391	14.355	15.250	18.560
Industria de minerit si extractiva	37	42	44	45,5	49,3
INDUSTRIA PRELUCRATOARE, din care:	10.890	12.280	14.205	15.135	18.432
Industria confectionilor textile	2.258	2.787	3.079	3.224,9	4.254,2
Industria pielariei si incaltamintei	908	1.176	1.343	1.391,8	1.368,5
Industria de prelucrare a titeiului	758	724	1050	947,9	1196
Industria chimica	687	982	697	744,9	1030,8
Industria de prelucrare a cauciucului si maselor plastice	98	126	218	340,9	434,6
Industria metalurgica	1.725	1.565	1.679	1.818	2.647
Industria materialelor de constructie si a altor produse din minerale nemetalice	178	208	244	266,6	355,5
Industria de masini si echipamente	562	750	858	939,7	1354,8
Industria de masini si aparate electrice	403	575	825	1.029,4	1.366,2
Productia de mobilier si alte activitati neclasificate	560	668	767	841,7	1005,1
Energia electrica si termica	51	69	106	69,7	78,4
Alte activitati (informatica, servicii prestate intreprinderilor, activitati recreative, culturale si sportive)	6	7	9	28,9	13,7

Tabel 3
Structura exportului si importului

(%)

Anexa 1

Productivitatea muncii in industrie/angajat/sector de activitate

2000=100

	2001	2002	2003	2004
INDUSTRIE-TOTAL	106,7	112,0	118,0	132,0
Industria de minerit si extractiva	105,1	102,9	109,1	117,1
INDUSTRIA PRELUCRATOARE	107,8	114,4	119,4	135,3
Industria alimentara si a bauturilor	126,6	139,4	148,3	140,6
Industria textila si a produselor textile	97,2	107,8	163,7	186,5
Industria confectiilor textile	105,6	105,6	106,7	107,9
Industria pielariei si incaltamintei	91,3	92,1	94,3	101,6
Industria de prelucrare a lemnului	86,1	72,7	76,5	106,9
Industria celulozei si hartiei	114,9	123,2	127,9	132,0
Industria de prelucrare a petrolului	110	155,8	162,4	178,8
Industria chimica	96,6	107,1	123,9	188,3
Prelucrarea cauciucului si maselor plastice	119	119,8	145,6	162,3
Industria materialelor de constructie si a altor produse din minerale nemetalice	103,1	116,5	123,4	162,6
Industria metalurgica	113,6	153,9	139,8	187,3
Industria constructiilor metalice si a produselor metalice	92,4	86,8	76,9	81,7
Industria de masini si echipamente	121,2	125,2	116,1	138,3
Industria de masini si aparate electrice	107	107,6	112,8	118,0
Industria de echipamente si aparate radio,tv si comunicatii	111,6	112,3	128,9	183,3
Industria de aparate si instrumente medicale de precizie si optice	135,3	120,1	140,1	136,3
Industria mijloacelor de transport rutier	97,5	112,0	149,6	209,4
Industria altor mijloace de transport	101,4	91,6	108,4	105,9
Industria de mobilier si alte activitati	106,1	121,4	118,2	109,5
Energie electrica si termica	98,8	100,6	118,7	119,3

Tabel 1
Numar de IMM active dupa marime

Marimee	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Micro	294,597(90.2%)	279,893(88.5%)	280,448(87.9%)	285,207(87.7%)	313,485(87.9%)	358,242(89%)
Mici	25,987(8.0%)	29,417(9.3%)	31,249(9.8%)	32,010(9.84%)	34,883(9.8%)	36,080(8%)
Medii	6,102(1.8%)	6,864(2.17%)	7,455(2.3%)	7,989(2.45%)	8,342(2.3%)	8,674(2%)
Total	326,686(100%)	316.174(100%)	319,152(100%)	325,206(100%)	356,710(100%)	402,996(100%)

Sursa: Ministerul Finantelor Publice si INS

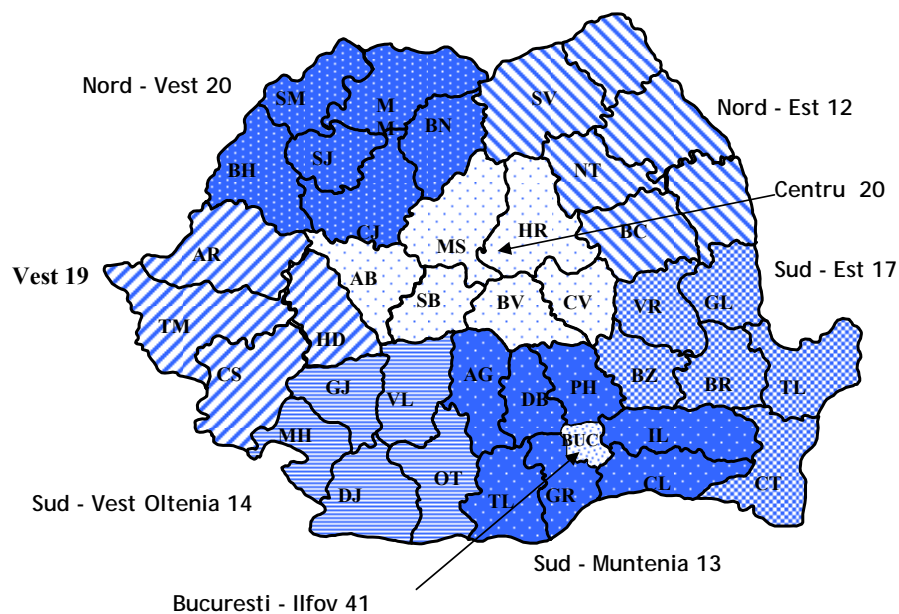
Tabel 2
Numar de IMM active private dupa sector de activitate

Activitate	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Agricultura	10,055	9,494	8,929	10,011	10,430	11,390
Industria	39,457	40,252	41,609	45,586	50,117	54,657
Constructii	10,956	11,705	13,990	16,312	20,378	25,115
Servicii	266,218	254,723	254,625	253,297	275,785	311,834
Total	326,686	316,174	319,152	325,206	356,710	402,996

Sursa: Ministerul Finantelor Publice si INS

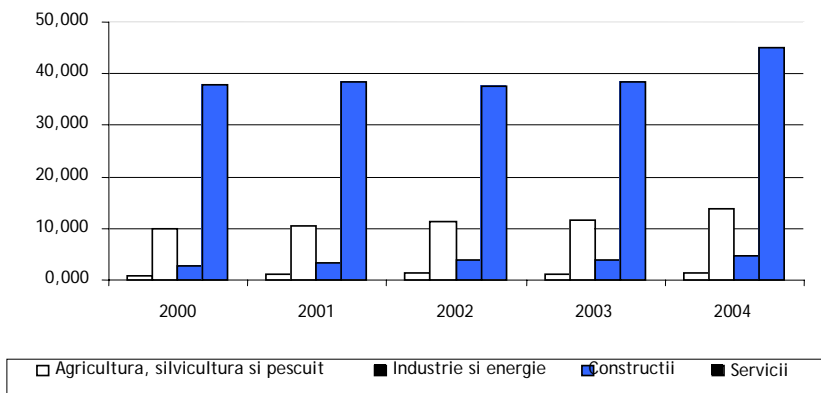
Harta 1

Numar de IMM / 1000 locuitori pe regiuni de dezvoltare, 2004

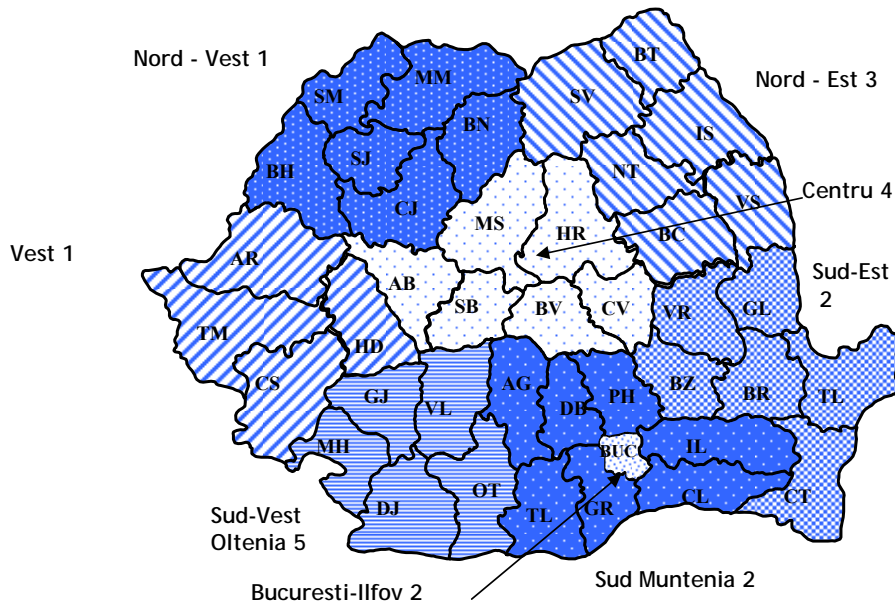
Grafic 1

Cifra de afaceri a IMM pe sectoare economice, mil. Euro, 2000-2004

Sursa: Ministerul Finantelor Publice si INS, ANIMMC

Harta 2
Distributia geografica a incubatoarelor de afaceri, 2004

Tabel 1
Vanzari de produse noi sau cu imbunatatiri semnificative

(%)

Tara	Vanzari de produse noi sau cu imbunatatiri semnificative, noi pentru intreprindere							
	dar nu noi pentru piata, ca procent din cifra totala de afaceri				noi pentru piata, ca procent din cifra totala de afaceri			
	Industria prelucratoare	Servicii	Tehnologii inalte	Servicii de inalta tehnologie	Industria prelucratoare	Servicii	Tehnologii inalte	Servicii de inalta tehnologie
Danemarca*	26,0	25,4	14,0	13,8	11,0	3,6	21,1	12,7
Finlanda*	27,0	5,0	78,0	13,0	7,0	3,0	11,0	8,0
Polonia	17,4	1,7	33,3	1,0	3,9	2,9	10,5	26,2
Olanda*	4,5	1,6	20,5	13,5	9,3	1,2	17,2	6,7
Italia*	7,6	4,0	13,4	4,2	9,8	6,5	17,4	13,3
Cehia	5,0	6,6	6,4	12,1	1,4	1,3	2,8	6,4
Estonia*	10,6	3,2	11,5	10,0	4,7	1,2	10,0	2,5
Slovenia*	5,5	1,3	7,8	2,9	4,2	2,6	9,6	8,0
Slovacia	4,4	1,8	4,1	2,7	18,7	4,7	8,0	13,1
Romania*	2,0	1,0	4,0	4,0	11,0	5,0	10,0	12,0

Sursa: Eurostat, Statistics in Focus, Science and Technology, 8/2005, August GÖTZFRIED

Nota: Anul de referinta 2003; tarile notate cu * au anul de raportare 2002

Sectoare de activitate:

Industria prelucratoare: CAEN (NACE) cod d;

Servicii: CAEN coduri g-k;

Ind.de inalta tehnologie: CAEN coduri 24.4, 30, 32, 33, 35.3

Servicii de inalta tehnologie CAEN coduri 64, 72, 73

Tabel 2
Activitatea de inovare in anul 2002

- Euro -

	Numar intreprinderi cu activitate de inovare	Cheltuieli de inovare	din care:				
			Cheltuieli C&D interne	Cheltuieli C&D externe	Echipament	Licente, brevete etc	Alte cheltuieli*
ROMANIA	3.983	782.736.679	173.490.829	19.348.195	418.332.059	51.282.360	120.280.879
Regiunea Nord-Est	607	61.481.178	12.072.198	728.917	39.527.978	2.685.283	6.466.803
Regiunea Sud-Est	395	69.451.450	15.792.189	385.197	48.011.589	1.131.511	4.130.964
Regiunea Sud	391	88.310.505	24.110.561	3.561.595	47.726.042	1.389.396	11.522.912
Regiunea Sud-Vest	247	56.999.971	12.557.108	1.436.726	36.171.693	2.987.908	3.846.535
Regiunea Vest	291	35.911.409	8.008.935	431.312	16.131.079	691.180	10.648.903
Regiunea Nord-Vest	440	73.379.246	11.232.247	864.447	40.194.821	1.769.828	19.317.902
Regiunea Centru	764	70.824.248	15.150.449	496.359	37.930.457	3.413.144	13.833.839
Regiunea Bucuresti Ilfov	848	326.378.667	74.569.120	11.444.018	152.638.401	37.214.108	50.513.021

Sursa de date: INS – ancheta de inovare 2003

Nota:

- Datele statistice pe regiuni de dezvoltare se refera la intreprinderile cu personalitate juridica incadrate dupa sediul central
- Numarul de intreprinderi cu activitate de inovare corespunde perioadei 2000-2002, pentru care s-a facut ancheta de inovare conform CIS 3 (UE). Volumul esantionului anchetat a fost de cca.9.500 de unitati, dintr-un total de 23.404 unitati.

*) – Rubrica „Alte cheltuieli” cuprinde: perfectionarea personalului, introducerea pe piata a produselor (bunuri/servicii) rezultate in urma inovarii, proiectarea si alte activitati pregatitoare pentru productie/ livrare.

Tabel 3
Structura intreprinderilor inovative

Activitati conform CAEN	Dimensiunea intreprinderilor (numar de salariati)	Numar intreprinderi	Intreprinderi inovative		Intreprinderi cu activitate de inovare de produse si de procese	
			Numar	% din total intr.	Numar	% din total intr.
Total	Total	23.404	3.983	17	2.968	13
	10 - 49	16.235	2.137	13	1.580	10
	50 - 249	5.547	1.183	21	868	16
	≥ 250	1.622	663	41	520	32
1. Total industrie (exclusiv constructiile) din care:	Total	15.122	2.907	19	2.229	15
	10 - 49	9.556	1.411	15	1.067	11
	50 - 249	4.171	911	22	694	17
	≥ 250	1.395	585	42	469	34
- Industrie extractiva	Total	174	23	13	21	12
- Industrie prelucratoare	Total	14.629	2.832	19	2.174	15
	10 - 49	9.381	1.406	15	1.061	11
	50 - 249	4.000	882	22	669	17
	≥ 250	1.248	545	44	443	35
- Energie electrica, termica, gaze si apa	Total	319	52	16	34	11
2. Servicii (exclusiv administratia publica) din care:	Total	8.282	1.076	13	739	9
	10 - 49	6.679	726	11	513	8
	50 - 249	1.376	272	20	174	13
	≥ 250	227	78	34	51	22
- Comert	Total	4.853	485	10	334	7
- Transport, depozitare si comunicatii	Total	2.061	187	9	135	7
- Intermedieri financiare	Total	319	23	7	13	4
- Tranzactii imobiliare si alte servicii	Total	1.049	382	36	257	24

Sursa de date: INS – ancheta de inovare 2003

Tabelul 1

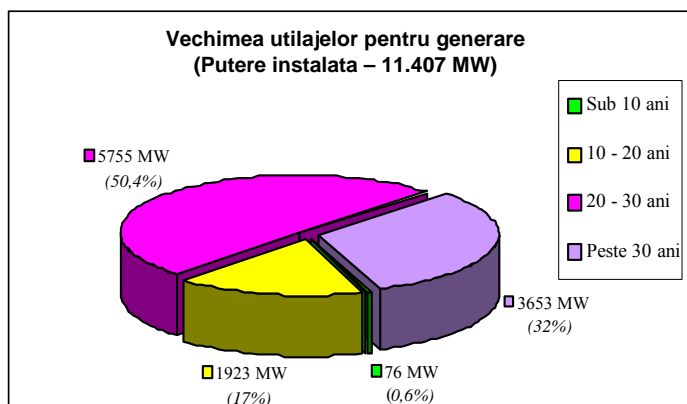
Productia de energie electrica si structura pe tipuri de combustibili

	2003	2004	-GWh-
			2004 (valoare %)
Total consum brut intern	54.821	55.710	
Sold import/export	- 2.085	- 1.189	
Total productie, din care:	56.906	56.899	100%
- carbune	25.816	23.478	41%
- petrol si gaze naturale	12.922	11.274	20%
- hidro	13.262	16.591	29%
- nuclear	4.906	5.556	10%

Sursa: Raport Dispecerul Energetic National pe anul 2004

Grafic 1

Capacitatile de productie din sectorul termo electric

Sursa: Termoelectrica SA

Tabelul 2
Valori ale intensitatii energetice finale in UE, in 2001

Intensitatea energetica (tep/10 ³ USD ₉₅)	Austria	Belgia	Danemarca	Finlanda	Franta	Germania	Grecia	Irlanda	Italia	Olanda	Portugalia	Spania	Suedia	Marea Britanie	Romania
Finala	0,095	0,135	0,073	0,151	0,096	0,091	0,139	0,105	0,109	0,120	0,149	0,129	0,119	0,121	0,637
Industrie	0,024	0,055	0,014	0,068	0,025	0,027	0,032	0,024	0,035	0,039	0,052	0,044	0,045	0,030	0,282
Transporturi	0,027	0,030	0,022	0,028	0,030	0,024	0,052	0,039	0,035	0,029	0,051	0,048	0,028	0,039	0,120
Agricultura	0,003	0,002	0,005	0,005	0,002	0,001	0,008	0,002	0,003	0,008	0,006	0,003	0,002	0,001	0,009
Rezidential	0,027	0,031	0,021	0,030	0,023	0,026	0,033	0,024	0,029	0,021	0,022	0,017	0,026	0,033	0,217
Tertiar	0,009	0,012	0,009	0,010	0,013	0,009	0,010	0,014	0,004	0,016	0,012	0,010	0,015	0,013	0,039

Sursa: Energy Balances of OECD Countries 2000-2001, International Energy Agency, 1999-2002 Editions, Paris, France, 2002

Tabel 3
Investitiile necesare pentru implementarea directivelor de mediu in sectorul energetic (in termocentralele coordonate de MEC), in perioada 2005-2017

Planul de implementare asociat directivei:	Costuri (euro)
Directiva nr. 2001/80/EC privind limitarea emisiilor anumitor poluanti in aer proveniti din instalatii mari de ardere	1.514.920.000
Directiva nr. 96/61/EC privind prevenirea si controlul integrat al poluarii	358.400.000
Directiva nr. 99/31/EC privind depozitarea deseurilor	496.900.000
Total	2.370.220.000

Sursa: Capitolul 22 „Protectia mediului inconjurator”

Tabel 4

VALORI TINTA PENTRU EMISII DE DIOXID DE SULF (SO₂), OXIZI DE AZOT (NO_x) SI PRAF

Cordonator national sau proprietar	VALORI TINTA EMISII																				
	tone																				
	2007			2008			2010			2013			2015			2016			2017		
	SO ₂	NO _x	Praf	SO ₂	NO _x	Praf	SO ₂	NO _x	Praf	SO ₂	NO _x	Praf	SO ₂	NO _x	Praf	SO ₂	NO _x	Praf	SO ₂	NO _x	Praf
MEC	387,969	90,137	21,915	367,303	84,422	17,845	183,945	82,179	11,442	61,360	81,855	10,926	62,317	69,412	11,014	69,597	58,396	10,864	62,317	52,260	10,864
MAI	138,673	22,159	11,517	136,684	21,471	10,649	136,593	17,310	9,720	75,051	15,966	2,621	25,375	14,685	2,621	25,374	14,326	2,621	25,374	14,264	2,621
alti agenti	8,056	4,868	1,367	8,056	4,615	1,367	7,514	4,244	1,286	7,589	3,393	1,114	7,589	3,393	1,114	7,589	3,393	1,114	7,589	3,393	1,114
VALORI TINTA EMISII SO ₂ , NO _x , praf	534,698	117,164	34,799	512,043	110,508	29,861	328,052	103,733	22,448	144,000	101,214	14,661	95,281	87,490	14,749	102,560	76,115	14,599	95,280	69,917	14,599

Sursa Programul National pentru reducerea emisiilor de SO₂, NO_x si praf din instalatiile de desulfurare aprobat prin Ordinul MEC nr.545/2005 (acelasi Ordin a fost aproba si de MMGA nr.833/2005 si MAI – nr.859/2005)

Evolutia principalilor indicatori turistici in perioada 1999-2004

Indicatori	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Turisti straini sositi in Romania (mii) - vizitatori la frontiera	5.224	5.264	4.938	4.794	5.595	6.600
Plecari ale cetatenilor romani in strainatate (mii) – inregistrati la frontiera	6.274	6.388	6.408	5.757	6.497	6.972
Cifra de afaceri realizata de hoteluri, alte unitati de cazare si restaurante incluse in structurile acestor unitati (mld. ROL)	4.612	6.143	8.700	11.637	14.133	-
Cifra de afaceri a agentilor de turism si asistenta turistica (mld. ROL)	2.514	5.154	6.557	7.071	7.010	-
Numar unitati de cazare – total, din care:	3.250	3.121	3.266	3.338	3.569	3.900
- proprietate privata (%)	35,3	55,3	60,3	92,0	92,0	92,0
Locuri in capacitatile de cazare in functiune (mii locuri zile)	51.275	50.197	51.882	50.752	51.632	53.989
Indicele mediu de utilizare a capacitatii de cazare in functiune (%)	34,5	35,2	34,9	34,0	34,6	34,3
Turisti cazati in unitatile de cazare din care:	5.109	4.920	4.875	4.847	5.057	5.639
- romani (mii)	4.314	4.053	3.960	3.848	3.952	4.279
- straini (mii)	795	867	915	999	1.105	1.359
Turisti cazati in hoteluri din care:	4.074	3.882	3.829	3.835	3.984	4.341
- romani (mii)	3.337	3.086	3.000	2.935	2.990	3.125
- straini (mii)	737	796	829	900	994	1.216
Populatia ocupata in hoteluri si restaurante (mii persoane)	100	93	79	95	105	-

Sursa: Institutul National de Statistica. Metodologie de colectare – cercetare exhaustiva.

ANEXA 6: Metodologia de stabilire a obiectivului general al POS CCE

„Obiectivul general al POS CCE este acela de crestere a productivitatii muncii in intreprinderile romanesti pentru reducerea decalajelor fata nivelul UE. Masurile intreprinse in acest scop vor genera pana in 2013 o crestere medie anuala a productivitatii de cca. 5,5 % din PIB pe populatie ocupata si vor permite Romaniei sa atinga un nivel de aproximativ 55% din media UE.”

Cuantificarea obiectivului POS CCE se poate realiza in termeni de **crestere a productivitatii muncii**, calculata ca evolutie a PIB pe persoana ocupata. Cresterea productivitatii muncii pe persoana ocupata poate fi aproximata si ca:

$$\% \Delta \text{ productivitatea muncii} = \% \Delta \text{GDP real} - \% \Delta \text{populatie ocupata}$$

unde $\% \Delta$ reprezinta cresterea procentuala

Cresterea productivitatii muncii pe persoana ocupata poate fi descompusa teoretic in contributia a doi factori: contributia cresterii capitalului pe persoana ocupata si a modificarii rezidualului Solow, numit si productivitatea totala a factorilor. Productivitatea totala a factorilor surprinde contributia altor factori decat capitalul si forta de munca la cresterea PIB-ului pe persoana ocupata.⁶ Prin urmare acest indicator surprinde evolutia radamentului tuturor factorilor utilizati intr-o economie.

Cresterea PIB pe persoana ocupata este un indicator larg folosit in practica internationala. Comisia Nationala pentru Prognoza (CNP) il calculeaza in forma *cresterii PIB la preturile pietei pe persoana ocupata, in preturi comparabile*.

EUROSTAT calculeaza pentru UE-25 “GDP in PPS per person employed (EU25 = 100)” adica PIB-ul in putere de cumparare echivalenta pe persoana ocupata raportat la media acestui indicator pentru UE 25, ca masura a productivitatii relative a muncii in tarile Uniunii.

Acest indicator este calculat si pentru Romania, dar cea mai lunga prognoza al acestui indicator se intinde numai pana in 2006 si este bazata pe date anterioare anului 2003.

CNP prognozeaza ca PIB-ul la preturile pietei pe persoana ocupata va creste intr-un ritm de 5.6 % pe an in intervalul 2007-2013.⁷ Aceasta prognoza nu include impactul fondurilor structurale asupra productivitatii muncii in Romania. Estimarea acestui impact este dificila si nu face obiectul acestui exercitiu. O analiza recenta a Bancii Mondiale⁸ estimeaza potentialul de crestere a PIB-ului Romaniei in jur de 4.5 % pe an. Numai in conditiile imbunatatirii productivitatii totale a factorilor aceasta crestere ar putea atinge 5.5% pe an in urmatoorii cativa ani. Presupunand ca modificarile anuale ale populatiei ocupate se vor realiza intr-un interval de +/- 0.5 %, prognoza Bancii Mondiale s-ar traduce intr-o crestere a PIB pe persoana ocupata situata intre 5-6% pe an in conditiile cresterii eficientei utilizarii muncii si capitalului in Romania.

⁶ Nu vom prezenta descompunerea aici.

⁷ Aceasta prognoza se regaseste in Cap. Analiza situatiei curente

⁸ Romania, restructuring for EU integration, Country Economic Memorandum, World Bank Report No. 29123- RO, June 2004, p. 18

In ipoteza ca fondurile structurale vor conduce la cresterea eficientei utilizarii factorilor si ca productivitatea muncii in Uniunea Europeana va creste intr-un ritm de 1% pe an pana in 2013, cresterea *relativa* a productivitatii muncii a Romaniei s-ar putea situa intre 4-5% pe an. Aceasta rata de crestere ar permite Romaniei sa atinga aproximativ 55% din PIB-ul pe persoana ocupata al Uniunii in 2013.⁹

-modificare procentuala fata de anul anterior-

	2004	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Populatia activa totala	+0,5	+0,1	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Populatia ocupata totala	+0,6	+0,3	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Salariati	+1,0	+0,6	+0,5	+0,7	+0,8	+0,8	+0,9	+1,0
-%-								
Rata globala de activitate	46,0	46,8	46,9	47,1	47,3	47,5	47,6	47,8
Rata globala de ocupare	42,9	43,9	44,1	44,3	44,5	44,9	44,8	45,0
Productivitatea muncii	6,9	5,0	5,7	5,4	5,6	5,7	5,9	5,7
Rata somajului BIM	6,8	6,1	6,0	6,0	5,9	5,9	5,8	5,8

Sursa: INS

⁹ O prognoza exacta a cresterii productivitatii muncii in UE pe o perioada atat de indelungata este dificil de realizat. Nivelul de 55% in 2013 se bazeaza pe o crestere de 4.5 % pe an a nivelului relativ al productivitatii muncii in Romania pornind de la un nivel prognozat (de EUROSTAT) in 2006 de 38.8% din cel al UE-25.

ANEXA 7: Metodologie pentru exercitiul de programare din cadrul POS Competitivitate

Premize metodologice

O strategie nationala de competitivitate nu poate fi facuta in lipsa unor criterii metodologice clar definite si aplicate. O astfel de metodologie trebuie sa fie justificata economic si sa se incadreze in cadrul teoretic descris in partea de analiza.

Metodologia aleasa a urmarit sa ofere un criteriu obiectiv de prioritizare a masurilor pentru cresterea competitivitatii, prin calculul decalajelor dintre Romania si media UE la nivel de indicatori si sub-indicatori. Aceasta a fost premiza metodologica cea mai importanta.

A doua premiza metodologica a fost ca un decalaj mai mare indica un necesar mai mare de interventie si finantare. Desigur, aceasta premiza implica si unele limitari. De exemplu, este posibil ca un decalaj mai mic sa indice nu atat o performanta din partea Romaniei, cat o contraperformanta din partea UE. Presupunerea initiala insa a fost ca toti indicatorii sunt egali intre ei si importanta *ab initio* a fiecarui indicator este egala.

A treia premiza metodologica a fost imbinarea indicatorilor hard (date statistice) cu indicatori soft (raspunsuri la sondaje). In acest fel, se imbina statistica – unde datele comparabile au uneori o vechime de doi-trei ani, cu perceptia realitatii, prin ochii celor direct interesati de cresterea competitivitatii – si anume managerii firmelor.

A patra si ultima premiza metodologica a fost aceea ca nu se poate sari peste etapele procesului de crestere a competitivitatii, pentru toate sectoarele. Cum abordarea metodologica (vezi mai jos) a fost orizontala (nu sectoriala), am folosit in calcule ponderile aferente stadiului de dezvoltare in care se afla Romania in momentul de fata (conform modelului Porter). Faptul ca economia Romaniei este bazata in cea mai mare parte pe factori si intr-o oarecare masura pe investitii, in timp ce inovarea este prezenta doar izolat, ponderarea aleasa pentru indicatorii folositi va tine cont de situatia existenta urmarind mai mult trecerea de la factori la investitii si mai putin trecerea idealista de la investitii la inovare.

Abordarea metodologica

In procesul de stabilire a prioritatilor, au fost trecute in revista strategiile similare de competitivitate din majoritatea tarilor noi membre ale UE, si s-a constatat ca nu exista o abordare metodologica unitara. In aceste conditii, a fost folosit ca document de baza Propunerea Comisiei Europene privind „Stabilirea unui Program Cadru de Competitivitate si Inovare 2007-2013” din 6 aprilie 2005. A fost o alegere fireasca: daca UE va aloca resurse in functie de acest program-cadru, Romania trebuie sa aiba prioritati comparabile si compatibile, pentru a putea accesa fondurile europene. Conform documentului mentionat, s-au identificat patru domenii prioritare: competitivitatea intreprinderilor, in special IMM-urile; inovarea; societatea informationala; eficienta energetica. Pentru simplitate, aceste patru prioritati au fost reduse ulterior la trei, punand alaturi inovarea si societatea informationala.

Acelasi document sus-mentionat al Comisiei Europene preciza indicatorii statistici atasati fiecarei prioritati. Sursele predilecte de informatii au fost Eurostat (Eurobarometer, European Innovation Scoreboard, Structural Indicators, etc), OECD, si diferite surse nationale de date. In analiza au fost selectati acei indicatori statistici pentru care existau date comparabile in UE si Romania, nu mai

vechi de 2002. Apoi au fost introdusi si indicatorii statistici soft, bazati pe sondaje. Rolul acestora din urma a fost nu doar sa inlocuiasca indicatorii statistici pentru care nu au existat date, ci si sa completeze informatiile necesare pentru fiecare domeniu prioritar. Acesti indicatori soft au fost selectati si preluati din Raportul Global al Competitivitatii 2004-2005, realizat de Forumul Economic Mondial, care reprezinta una dintre sursele soft cele mai larg folosite pe plan mondial, si cele mai putin contestabile. Alegerea acestei surse de informatii soft a fost fireasca, pentru ca Raportul Global al Competitivitatii are acelasi cadru teoretic cu cel urmat si de aceasta strategie, anume diamantul lui Porter. Toti indicatorii au fost selectati astfel incat sa fie finantabili prin fondurile structurale.

Dupa obtinerea datelor pentru fiecare indicator, pentru toate tarile UE si pentru Romania, a fost calculata media UE-25. Apoi au fost scalati indicatorii hard, pentru comparabilitate, pe acelasi tip de scala folosit pentru indicatorii soft (de la 1-minim la 7-maxim). La scalare, s-a folosit formula

$$\text{Indicator scalat} = 6 * (\text{valoarea originala} - \text{minim}) / (\text{maxim} - \text{minim}) + 1$$

Minimul si maximul au inclus datele pentru Romania. Pasul urmator a constat in calcularea decalajelor intre valorile atribuite Romaniei si cele ale mediei UE-25. In final indicatorii au fost ordonati in functie de decalajele astfel evidentiate.

In conformitate cu premisele metodologice, le-a fost acordata aceeasi pondere tuturor indicatorilor din cadrul unui domeniu prioritar. Fie ca erau indicatori soft sau hard, fiecare a fost ponderat cu $1/n$, unde n este numarul total de indicatori. Apreciem ca, in lipsa rezultatelor unor teste econometrice concludive (care ar fi permis ponderarea cu coeficientii de regresie), aceasta este metoda cea mai neutra din punct de vedere statistic.

Prioritizarea intre masuri, respectiv intre prioritati, este dificil de realizat daca ea include si ponderari. Pe baza metodologiei descrise pana acum, prioritizarea se poate face prin calculul decalajelor dintre indicatori. Cum toti indicatorii sunt finantabili, rezulta ca masurile care necesita cea mai mare finantare sunt cele atasate indicatorilor care inregistreaza cele mai mari decalaje. De asemenea, cum toti indicatorii sunt ponderati egali in cadrul fiecarui domeniu prioritar, rezulta ca ierarhia prioritaticilor se poate stabili in functie de decalajul dintre media decalajelor indicatorilor fiecarei prioritati si decalajul mediu total.

In acelasi timp, prioritizarea se poate face si mai sofisticat, incluzand in plus fata de decalajul relativ bazat pe indicatori, un sistem suplimentar de ponderare bazat pe doua elemente principale.

- Ponderare in functie de stadiul dezvoltarii competitive al economiei romanesti
- Ponderare in functie de prioritatile de dezvoltare economica aflate in prezent pe agenda UE (ponderare bazata pe convergenta)

Primul element de ponderare tine de gradul de dezvoltare al economiei romanesti. Fiecarei prioritati i se ataseaza o anumita inzestrare cu factori, care corespunde unei etape de dezvoltare specifice (conform cadrului teoretic, aceste etape sunt: economia pe baza de factori, cea pe baza de investitii si cea pe baza de inovare). Aceste trei categorii au o pondere specifica (determinata in modelul porterian), in functie de nivelul actual al economiei (economia Romaniei este in stadiul de trecere de la economia bazata pe factori la cea bazata pe investitii). Ponderile variaza intre 50% pentru indicatorii care surprind etapa de dezvoltare bazata pe investitii (spre care tinde in prezent

economia Romaniei) si doar 10% pentru indicatorii care se concentreaza pe inovare (care reflecta obiective greu de indeplinit in stadiul actual de dezvoltare al economiei romanesti, de unde ar rezulta implicit si o capacitate mai redusa de absorbtie a fondurilor structurale).

Alaturi de decalajul determinat prin utilizarea indicatorilor, s-a utilizat un sistem de dubla ponderare:

- ponderarea conform fazei de dezvoltare competitive
- ponderarea conform directiilor de dezvoltare economica ale UE (ponderarea de convergenta programatica)
 - pondere supraunitara de 115% (coeficient 1.15) pentru masurile care se regasesc intre prioritatile programatice comunitare actuale (coordonarea competitivitatii, cercetarea si inovarea, IMM, societatea informationala)
 - pondere unitara de 100% (coeficient 1) pentru masurile care conduc la convergenta cu politicile existente ale UE (certificarea calitatii etc.)
 - pondere subunitara de 85% (coeficient 0.85) pentru masurile care nu constituie prioritati de actiune la nivelul comunitatii (ex. turism, energie - domenii orizontale in care interventiile sunt susceptibile a vicia mediul concurential; capitalul privat are rolul determinant)

Dupa ce, initial, decalajele obiective existente sunt capturate de catre indicatori, prin acest dublu sistem de ponderare se reconciliaza punctul de vedere al Romaniei, ca stat candidat, aflat intr-o faza de dezvoltare competitiva diferita decat cea a UE pe ansamblu, cu cel al Uniunii, care are o serie de prioritati stabilite fie in sistemul politicilor functionale fie in intr-un cadru programatic in curs de punere in practica ca parte a strategiei Lisabona revizuite.

Anexa 8: Indicatorii de decalaj folositi in exercitiul de programare

Axa prioritara 1: Un sistem inovativ de productie

Nr.	Indicator	Romania	UE 25	Decalaj comparativ cu UE 25
I1	Certificari ISO 9001(2003) [standarde de calitate]/1000 locuitori	0,077	0,840	-2,5
I2	Numar de certificari ISO 14001(2003) [standarde de mediu]/1000 intreprinderi	0,0002	1,8	-2,3
I3	Ponderea capitalului de risc pt. <i>start-up</i> -uri in PIB ¹⁰	0,003	0,025	-1,7
I4	Gradul de dezvoltare al pietei financiare (sofisticare)	3,4	4,9	-1,5
I5	Stadiul de dezvoltare al cluster-elor	2,7	3,7	-1,0
I6	Accesul la credite/imprumuturi	3,2	4,1	-0,9
I7	Existenta pe plan local a serviciilor de cercetare si de pregatire profesionala specifica	3,9	4,8	-0,9
I8	Acces la finantare pe piata de capital	4,6	5,2	-0,6
I9	Coordonarea eforturilor pentru cresterea competitivitatii	3,9	4,0	-0,1
I10	Rata de inregistrare de noi societati comerciale	12,5800	10,1	0,9

Axa prioritara 2: Cercetarea, dezvoltarea tehnologica si inovarea pentru competitivitate

Nr.	Indicator	Romania	UE 25	Decalaj comparativ cu UE 25
II1	Vanzarea de produse noi la nivelul firmei, dar nu si la nivelul pietei (% din cifra de afaceri)	1,61	16,80	-4,2
II2	Locuri de munca in servicii high-tech (% din total forta de munca)	1,45	3,19	-3,2
II3	Cheltuielile firmelor pentru Cercetare-Dezvoltare (% din	0,23	1,27	-2,6

¹⁰ Acesta este un indicator statistic EUROSTAT (hard) care este confirmat, ca prioritate, de un indicator (soft) [Disponibilitatea pt. *venture capital* – decalaj -1,3] din Raportul global de competitivitate (GCR 2004) intocmit pe baza metodologiei Porter;

	PIB)			
II4	Cereri de patente EPO (pe milion locuitori)	0,85	133,59	-2,6
II5	Vanzarea de produse noi la nivelul pietei (% din cifra de afaceri)	0	0,03	-2,1
II6	Cereri de patente USPTO (pe milion locuitori)	0,17	59,92	-1,9
II7	Nivel de utilizare al marilor proprii	3,1	4,7	-1,6
II8	IMM-uri implicate in actiuni de cooperare in vederea inovarii (% din numarul total de IMM)	2,92	7,08	-1,5
II9	Protectia proprietatii intelectuale	3,3	4,8	-1,5
II10	Gradul de utilizare al tehnicilor de marketing	3,9	5,1	-1,2
II11	Cooperarea in domeniul cercetarii intre universitati si industrie	2,7	3,8	-1,1
II12	Capacitatea de inovare	3,4	4,4	-1
II13	Numarul de locuri de munca in productia mediu – si high-tech (% din total forta de munca)	5,32	6,60	-0,8
II14	Nivelul de cooperare intre clustere	3,5	4,3	-0,8

Axa prioritara 3: Tehnologia informatiei si comunicatiilor pentru sectoarele privat si public

Nr.	Indicator Compozit ¹¹	Decalaj comparativ cu UE 25
III1	Utilizarea TIC in sectorul privat	-3,1
III2	Accesul si utilizarea Internetului de catre cetateni	-1,9
III3	e-guvernare	-2,5
III4	e-educatie	-1,0
III5	e-sanatate	-0,3
III6	Comert electronic	-0,7
III7	Securitatea informatica	-0,5

Axa prioritara 4: Cresterea eficientei energetice si dezvoltarea durabila a sistemului energetic

Nr.	Indicator	Romania	UE 25	Decalaj comparativ cu UE 25
IV1	Intensitatea energetica a economiei ¹²	1.266,5	209,9	-5,5
IV2	Dezvoltarea eco-eficientei in domeniul consumului de energie (millioane EUR/ktoe), 1990-2002	0,9	4,2	-1,4
IV3	Prioritizarea eficientei energetice la nivelul societatii	3,4	4,5	-1,1
IV4	Ponderele energiei regenerabile – Contributia energiei electrice obtinute din surse regenerabile in consumul total de energie (%)	24,3	12,8	1,2

¹¹ Indicatorii compoziti au fost calculati prin agregarea unui numar de 29 de indicatori preluati din statisticile UE (Eurostat). Datele pentru Romania si pentru UE 25 nu pot fi prezentati in tabel datorita caracterului compozit al indicatorilor;

¹² Consumul intern brut de energie raportat la PIB (preturi constante, 1995=100) – kg petrol echivalent a 1000 Euro

Axa prioritara 5: Romania, destinatie atractiva pentru turism si afaceri

Nr.	Indicator	Romania	UE 25	Decalaj comparativ cu UE 25
V1	Ponderea turismului in PIB	1,4	4,6	-1,5
V2	Ponderea turismului in exporturi	3,6	11,7	-1,0

Axa prioritara	Indicatori	Decalaj neponderat	Ponderare				Decalaj ponderat	Alocare financiara
			Ponderare faza competitiva		Ponderare convergenta programatica			
			Faza competitiva	Pondere faza	Grad de convergenta	Coeficient		
Axa pr.1	Indicatori intreprinderi						-0.54	41.1%
D.Interv.1	Eforturi organizate pentru cresterea competitivitatii	-0.1	Compozit	45%	Ridicat	1.15	-0.1	
D.Interv.1	Numar certificari ISO 14001 la 1000 de intreprinderi	-2.3	Investitii	50%	Echivalent	1.00	-1.1	
D.Interv.1	Numar certificari ISO 9000 la 1000 locuitori	-2.5	Investitii	50%	Echivalent	1.00	-1.2	
D.Interv.1	Intensitatea energetica finala	-2.8	Compozit	30%	Scazut	0.85	-0.7	
D.Interv.2	Sofisticarea pietei financiare	-1.5	Factori	40%	Echivalent	1.00	-0.6	
D.Interv.2	Acces la finantare pe piata de capital	-0.6	Factori	40%	Ridicat	1.15	-0.3	
D.Interv.2	Acces la credite-imprumuturi	-0.9	Factori	40%	Echivalent	1.00	-0.4	
D.Interv.2	Ponderea capitalului de risc pentru start-up-uri	-1.7	Investitii	50%	Ridicat	1.15	-1.0	

	in PIB							
D.Interv.3	Nivelul de dezvoltare a clusterelor	-1.0	Compozit	45%	Ridicat	1.15	-0.5	
D.Interv.3	Rata de inregistrare a noilor intreprinderi	0.9	Compozit	45%	Ridicat	1.15	0.5	
Axa pr.2	Indicatori CDI						-0,51	39,1%
	CDI						-0,6	53,7%
D.Interv.1	Vanzarea de produse noi la nivelul firmei, dar nu si la nivelul pietei	-4,2	Investitii	50%	Scazut	0,85	-1,8	
D.Interv.1	Disponibilitate locala a cercetarii si a serviciilor specifice	-0,9	Factori	40%	Echivalent	1,00	-0,4	
D.Interv.1	Capacitatea de inovare	-1,8	Compozit	25%	Echivalent	1,00	-0,5	
D.Interv.1	Protectia proprietatii intelectuale	-1,0	Inovare	10%	Ridicat	1,15	-0,1	
D.Interv.1	Vanzarea de produse noi la nivelul pietei	-2,1	Inovare	10%	Ridicat	1,15	-0,2	
D.Interv.2	Cheltuielile private de cercetare dezvoltare in PIB (%)	-3,2	Compozit	30%	Ridicat	1.15	-1,1	
D.Interv.2	Cheltuielile publice de cercetare dezvoltare in PIB (%)	-1,2	Compozit	30%	Ridicat	1.15	-0,4	
D.Interv.3	Cooperarea in domeniul cercetarii intre universitati si industrie	-1,1	Compozit	25%	Ridicat	1,15	-0,3	
D.Interv.3	IMM-uri implicate in actiuni de cooperare in vederea inovarii (% din numarul total de IMM)	-1,5	Inovare	10%	Ridicat	1,15	-0,2	
Axa pr. 3	TIC						-0,5	46,3%
D.Interv.1	TIC in sectorul privat	-3,1	Compozit	45%	Ridicat	1,15	-1,6	

D.Interv.1	Accesul si utilizarea Internetului de catre cetateni	-1,9	Factori	40%	Ridicat	1,15	-0,9	
D.Interv.2	e-guvernarea	-2,5	Inovare	10%	Ridicat	1,15	-0,3	
D.Interv.2	E-educatia	-1,0	Inovare	10%	Ridicat	1,15	-0,1	
D.Interv.2	E-sanatatea	-0,3	Inovare	10%	Ridicat	1,15	0,0	
D.Interv.3	Comertul electronic	-0,7	Compozit	33%	Ridicat	1,15	-0,3	
D.Interv.3	Securitatea informatica	-0,5	Compozit	33%	Ridicat	1,15	-0,2	
Axa pr. 4	Indicatori eficienta energetica si resurse regenerabile						-0,26	19,8%
D.Interv.1	Prioritizarea eficientei energetice la nivelul societatii	-1,1	Compozit	30%	Scazut	0,85	-0,3	
D.Interv.1	Intensitatea energetica	-2,8	Compozit	30%	Scazut	0,85	-0,7	
D.Interv.1	Dezvoltarea eco-eficientei in domeniul consumului de energie	-1,4	Factori	40%	Scazut	0,85	-0,5	
D.Interv.2	Ponderea energiei regenerabile - Contributia electricitatii obtinute din surse regenerabile la total consumul de energie electrica	1,2	Factori	40%	Scazut	0,85	0,4	
Axa pr. 5	Indicatori turism							
D.Interv.1	Pondere turism in total exporturi	-1,0	Compozit	45%	Echivalent	1,00	-0,5	
D.Interv.1	Pondere turism in PIB	-1,5	Compozit	45%	Echivalent	1,00	-0,7	

ANEXA 9: Metodologie privind calculul decalajelor in sectorul TI

Pentru calcularea decalajelor pentru Axa prioritara 3, a fost utilizata baza de date Eurostat capitolul “Societatea informationala”, “Indicatorii de politici”. La acestia s-au adaugat o serie de indicatori din Global Competitiveness Report (GCR). Utilizarea acestor doua surse a vizat atat acoperirea integrala a domeniului, cat si posibilitatea de actualizare in timp.

Cu toate acestea, lipsa datelor pentru Romania la o serie de indicatori a impus folosirea rapoartelor SIBIS si eEurope+. Avand in vedere ca indicatorii eEurope+ sunt disponibili doar pentru tarile candidate (la nivelul anului 2003), pentru a mentine comparabilitatea cu ansamblul UE s-a folosit un factor de corectie pentru medie, valoarea maxima si valoarea minima. Astfel, folosind un indicator Eurostat foarte apropiat s-a determinat decalajul dintre media tarilor candidate si ansamblul Uniunii Europene. In cazurile in care similitudinea dintre indicatorii eEurope+ si cei Eurostat nu a fost destul de buna, dar decalajele Romaniei chiar fata de tarile candidate era considerabil, decalajul s-a luat in considerare doar fata de aceste tari. In exercitiile viitoare, seriile de date vor fi refacute pe baza indicatorilor Eurostat ce vor fi disponibili intre timp.

Mai jos sunt indicatorii pentru care s-au realizat astfel de corectii:

Indicator	Corectia realizata
Ponderea populatiei cu PC acasa	Indicatorul Eurostat difera ca mod de calcul. S-a pastrat decalajul fata de tarile candidate
Ponderea populatiei cu PC acasa conectat la Internet	Decalajul dintre tarile candidate si media UE25 s-a calculat pe baza unui indicator Eurostat similar (Ponderea gospodariilor cu acces la Internet in 2004) Astfel, media se inmulteste cu 1,145, valoarea maxima se inmulteste cu 1,3.
Ponderea persoanelor care utilizeaza Internetul pentru a interactiona cu autoritatile publice (persoane care au descarcat formulare oficiale)	Decalajul dintre tarile candidate si media UE25 s-a calculat pe baza unui indicator Eurostat similar (acelasi indicator dar pentru cei care au accesat Internet in ultimele 3 luni) Media se inmulteste cu 1,213; Maxim cu 1,41. Observatie: Luxemburg nu a fost considerat ca valoare maxima.
Ponderea persoanelor care utilizeaza Internetul pentru a interactiona cu autoritatile publice (persoane care au returnat formulare complete)	Decalajul dintre tarile candidate si media UE25 s-a calculat pe baza unui indicator Eurostat similar (acelasi indicator dar pentru cei care au accesat Internet in ultimele 3 luni) Media se inmulteste cu 1,116; Maxim cu 1,06.
Numarul de servere Internet securizate la un milion locuitori	Fiind disponibile media UE15 si a tarilor candidate (in 2003), media UE 25 a fost calculata ca medie ponderata in functie de populatia celor doua

	entitati.
Ponderea persoanelor cu Internet acasa care au intampinat probleme cu virusii informatici in ultimele 12 luni	Decalajul dintre tarile candidate si media UE25 s-a calculat pe baza unui indicator Eurostat similar (Ponderea gospodariilor cu acces la Internet in 2004) Media se inmulteste cu 1,17; Maxim cu 4,62; Minim cu 0,92.
Ponderea utilizatorilor Internet care si-au luat precautiile privind securitatea informatica	Decalajul dintre tarile candidate si media UE25 s-a calculat pe baza unui indicator Eurostat similar (Ponderea gospodariilor cu acces la Internet in 2004) Media se inmulteste cu 1,02; Maxim cu 1,27; Minim cu 0,61.
Ponderea medicilor practicieni care utilizeaza evidenta electronica a pacientilor	Indicatorul Eurostat difera ca mod de calcul. S-a pastrat decalajul fata de tarile candidate.
Numarul de calculatoare la 100 elevi de scoala	Indicatorul Eurostat difera ca mod de calcul. S-a pastrat decalajul fata de tarile candidate.
Numarul de calculatoare la 100 elevi de liceu	Indicatorul Eurostat difera ca mod de calcul. S-a pastrat decalajul fata de tarile candidate.
Computere conectate la Internet per 100 elevi de liceu	Indicatorul Eurostat difera ca mod de calcul. S-a pastrat decalajul fata de tarile candidate.
Ponderea utilizatorilor Internet (in ultimele 3 luni) care au achizitionat produse prin comertul electronic	Decalajul dintre tarile candidate si media UE25 s-a calculat pe baza unui indicator Eurostat similar (Ponderea gospodariilor cu acces la Internet in 2004). Media se inmulteste cu 1,19; Maxim cu 4,27.
Ponderea firmelor care au primit ordine de comert on-line	Decalajul dintre tarile candidate si media UE25 s-a calculat pe baza unui indicator Eurostat similar (Ponderea gospodariilor cu acces la Internet in 2004). Media se inmulteste cu 1,145; Maxim cu 2,45.
Ponderea firmelor care au realizat mai mult de 1% din cifra de afaceri din comertul electronic	Indicatorul Eurostat difera ca mod de calcul. S-a pastrat decalajul fata de tarile candidate

Scheme de ajutor de stat pe tipuri de notificari

Schema de ajutor de stat	Baza legala	Domeniile majore de interventie acoperite
Schema de ajutor de stat pentru investitii regionale	Proiect de regulament de exceptare in bloc pentru ajutorul de investitii regionale	1.1 Investitiile productive si pregatirea pentru concurenta pe piata a intreprinderilor, in special a IMM
		2.2 Investitii in infrastructura de CDI
		2.3 Accesul intreprinderilor la activitati de CDI
		3.1 Sustinerea utilizarii tehnologiei informatiei
		3.3 Dezvoltarea e-economiei
Schema de ajutor regional	Linii directe pentru ajutorul regional 2007 - 2013	1.3 Sprijin pentru antreprenariat
		3.2 Dezvoltarea si eficientizarea serviciilor publice electronice moderne de e-Guvernare, e-Educatie si e-Sanatate
		4.1 Cresterea eficientei energetice
		4.2 Valorificarea resurselor regenerabile de energie
		4.3 Reducerea impactului negativ asupra mediului al functionarii sistemului energetic
Schema de ajutor pentru IMM-uri	- Regulamentul Comisiei (CE) No 70/2001 din 12 ianuarie 2001 privind aplicarea Articolelor 87 si 88 din Tratatul CE asupra ajutorului de stat pentru intreprinderile mici si mijlocii, cu modificarile Regulamentului Comisiei (CE) No 364/2004;	1.1 Investitiile productive si pregatirea pentru concurenta pe piata a intreprinderilor, in special a IMM
		1.3 Sprijin pentru antreprenariat
		2.2 Investitii in infrastructura de CDI
		3.1 Sustinerea utilizarii tehnologiei informatiei
		3.3 Dezvoltarea e-economiei
Schema de ajutor pentru training	- Regulamentul Comisiei (CE) No 68/2001 din 12 ianuarie 2001 privind aplicarea Articolelor 87 si 88 din Tratatul CE asupra ajutorului de stat pentru training, cu modificarile Regulamentului Comisiei (CE) No 363/2004;	1.1 Investitiile productive si pregatirea pentru concurenta pe piata a intreprinderilor, in special a IMM
		2. Investitii in infrastructura de CDI
		3.3 Dezvoltarea e-economiei
Schema de ajutor "de minimis":	- Regulamentul Comisiei (CE) No 69/2001 din 12 ianuarie 2001 privind aplicarea Articolelor 87 si 88 din Tratatul CE asupra ajutorului de stat "de minimis"	1.1 Investitiile productive si pregatirea pentru concurenta pe piata a intreprinderilor, in special a IMM
		2.3 Accesul intreprinderilor la activitati de CDI
		3.1 Sustinerea utilizarii tehnologiei informatiei
		5.1 Promovarea turistica

Schema de ajutor de stat	Baza legala	Domeniile majore de interventie acoperite
Schema de ajutor de garantie de creditare pentru IMM-uri	Nota Comisiei privind aplicarea Articolelor 87 si 88 din Tratatul CE asupra ajutorului de stat sub forma de garantii	1.2 Accesul IMM-urilor la instrumente de credit si finantare
Schema de ajutor de capital de risc	Comunicarea Comisiei privind ajutorul de stat si capitalul de risc	1.2 Accesul IMM-urilor la instrumente de credit si finantare
Schema de ajutor pentru CD	Cadrul comunitar pentru ajutorul de stat pentru cercetare si dezvoltare	2.1 CD in parteneriat intre universitati/institute de cercetare-dezvoltare si intreprinderi (industrie) in vederea obtinerii de rezultate aplicabile in economie
		2.2 Investitii in infrastructura de CDI
		2.3 Accesul intreprinderilor la activitati de CDI